

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

БАНКОВ НАДЗОР

Надзорен наръчник на ЕНМ

Европейският банков надзор:
Функциониране на ЕНМ и надзорен
подход

Тази публикация вече не е
актуална. Ще намерите
актуалната версия на [уебсайта](#)
на [банковия надзор в ЕЦБ](#).

BANKENTOEZICHT

Март 2018 г.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Съдържание

Използване на Надзорния наръчник	3
Въведение	4
Мисия	4
Стратегическите цели на Евросистемата и на единния надзорен механизъм	5
Организационни принципи на Евросистемата и на единния надзорен механизъм	6
1 Функциониране на единния надзорен механизъм	9
1.1 Организация на ЕНМ	9
1.2 Оперативна структура на ЕНМ	11
1.3 Вземане на решения в ЕНМ	18
1.4 Сътрудничество с други институции и органи	34
2 Надзорен цикъл	46
2.1 Принос към регулацията и надзорните политики	47
2.2 Определяне и разработване на методологии и стандарти	48
2.3 Извършване на текущ надзор	50
2.4 Усъвършенстване на банковия надзор	50
3 Провеждане на надзорната дейност на ЕНМ над всички поднадзорни институции	55
3.1 Оценяване на заявления за разрешение за планирани придобивания на квалифицирани дялови участия в кредитни институции и за прилагане на единния европейски паспорт за извършване на дейност	55
3.2 Оценяване на значимостта на институциите	65
4 Надзор над значимите институции	68
4.1 Стратегическо и оперативно планиране	68
4.2 Анализи на рисковете за целите на идентифициране и оценяване на основните рискове и уязвимости	73
4.3 Събиране на надзорни данни	76

4.4	Оценяване на пригодността на членовете на ръководните органи (оценка за надеждност и пригодност)	81
4.5	Осъществяване на текущия надзор	87
4.6	Осъществяване на ПНПО	90
4.7	Текущо наблюдение на вътрешни модели	99
4.8	Провеждане на проверки на място	101
4.9	Оценка на извънредни искания, уведомления и заявления	101
4.10	Предотвратяване и управление на кризисни ситуации	107
4.11	Надзорни правомощия, мерки за привеждане в изпълнение и санкции	111
4.12	Оценяване на допустимостта и наблюдение на институционалните защитни схеми	119
5	Надзор над по-малко значимите институции	121
5.1	Наблюдение над надзорните практики на НКО	122
5.2	Разработване на стандарти за надзора над по-малко значимите институции	123
5.3	Осигуряване на аналитична и методологична подкрепа	124
5.4	Надзорно наблюдение над по-малко значимите институции и техните сектори	126
	Речник	134
	Съкращения	138

Използване на Надзорния наръчник

В Надзорния наръчник се описва организационната структура на единния надзорен механизъм (ЕНМ) и се определят методологиите, процесите и процедурите за банков надзор в еврозоната. В него също така се обяснява как ЕНМ си сътрудничи с други органи в по-широката институционална рамка.

Първо се описва организацията на ЕНМ и начинът, по който той изпълнява надзорните си задачи, а след това подробно се разяснява как надзорът се извършва на практика.

Наръчникът не е правно обвързващ документ, той не установява нови регулаторни изисквания и по никакъв начин не заменя правните изисквания, залегнали в приложимото право на ЕС. В него се представя подходът, който ЕНМ следва да прилага при изпълнението на надзорните си задачи. ЕНМ има право да се отклонява от общата политика, установена в този наръчник, в конкретни случаи, когато са налице фактори, оправдаващи такова отклонение, и при условие че бъде представена достатъчна обосновка. Изборът за отклонение от политиката трябва също така да бъде в съответствие с общите принципи на правото на ЕС и по-специално с принципите на равно третиране, пропорционалност и защита на оправданите правни очаквания на поднадзорните лица. Това е в съзвучие с установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз, според която вътрешните указания, към които се причислява и настоящият наръчник, представляват практически правила, от които институциите на ЕС могат да се отклоняват в обосновани случаи. Например точка 209 от решението на Съда на Европейския съюз от 28 юни 2005 г. по съединени дела C-189/02, C-202/02, C-205/02 до C-208/02 и C-213/02 гласи: *„Съдът вече е постановил в решение относно вътрешните мерки, приети от администрацията, че въпреки че не могат да се считат за правни норми, които винаги трябва да се спазват от администрацията, тези мерки все пак представляват правила за поведение, от които администрацията не може да се отклонява в отделен случай, без да посочи причини, съвместими с принципа на равно третиране. Следователно подобни мерки съставляват акт с общ характер, на чиято незаконосъобразност засегнатите длъжностни лица и други служители могат да се позовават в подкрепа на жалба, подадена срещу индивидуални решения, взети въз основа на мерките.“*

ЕЦБ публикува настоящия наръчник, съставен със съдействието на националните компетентни органи (НКО), като част от своята политика за прозрачност.

Въведение

Единният надзорен механизъм (ЕНМ) беше създаден като първи стълб на европейския банков съюз, успоредно с единния механизъм за реструктуриране (ЕМП) и европейската схема за застраховане на депозитите (ЕСЗД), която е в процес на обсъждане. В основата на трите стълба е единната нормативна уредба, която се прилага за всички държави от ЕС. Европейският банков надзор има за цел да допринесе за сигурността и устойчивостта на кредитните институции и за стабилността на финансовата система, като гарантира високи стандарти на банковия надзор в цялата еврозона и последователното им прилагане към всички банки.

Запазвайки крайната си отговорност, Европейската централна банка (ЕЦБ) изпълнява своите надзорни задачи в рамките на ЕНМ, който включва ЕЦБ и националните компетентни органи (НКО). Тази структура осигурява силен и последователен надзор над всички поднадзорни лица навсякъде в еврозоната, като същевременно използва по най-добрия възможен начин местните и специфичните знания на националните надзорни органи.

Въз основа на задачите, възложени на ЕЦБ от европейския законодател, органите на ЕНМ са определили мисията на ЕНМ и са установили надзорните му принципи.

Мисия

Мисия

Стратегически цели

Организационни принципи

ЕЦБ изпълнява надзорните си задачи в рамките на ЕНМ, който наред с нея включва и НКО. ЕЦБ отговаря за ефикасното и последователно функциониране на ЕНМ с цел осъществяване на непосредствен и ефикасен банков надзор, като по този начин допринася за сигурността и устойчивостта на банковата система и за стабилността на финансовата система.

При осъществяването на целите си ние в ЕНМ придаваме голямо значение на доверието и отчетността. При изпълнението на своите задачи ние спазваме принципа на прозрачност, като същевременно съблюдаваме в пълна степен приложимите изисквания за поверителност. Стремим се към ефикасна комуникация с гражданите на Европа. Ангажираме се да поддържаме връзките си с европейските и националните органи в пълно съответствие с приложимото законодателство и при зачитане на принципа на независимост.

Нашият подход към надзора отговаря на най-високите международни стандарти. Ще прилагаме политиките на ЕС в областта на пруденциалния надзор над банките последователно и ефикасно, въз основа на рамка от най-добри практики за независим, перспективно ориентиран и основаващ се на риска надзор. Съблюдаваме принципа на пропорционалност, зачитаме единството и интегритета на вътрешния пазар и обществения интерес. Спазваме принципите за добро управление и изпълняваме задачите си в дух на сътрудничество и екипност.

Стратегическите цели на Евросистемата и на единния надзорен механизъм

Признат авторитет по паричните и финансовите въпроси

Въз основа на стабилната си правна уредба, на своята независимост и вътрешна съгласуваност Евросистемата – системата от централните банки на държавите от еврозоната – действа като паричен орган на еврозоната и водещ финансов орган, всеобщо признат в Европа и извън нея. За постигането на своята главна цел – поддържането на ценова стабилност – Евросистемата извършва необходимите икономически и парични анализи, приема и прилага подходящи политики. Тя също така предприема подходящи и ефикасни мерки в отговор на паричната и финансовата динамика.

Финансова стабилност и финансова интеграция в Европа

В Евросистемата и в рамките на единния надзорен механизъм (ЕНМ) ние се стреми към запазване на финансовата стабилност и подпомагаме европейската финансова интеграция в сътрудничество с установените институционални структури. За тази цел ние даваме своя принос в политиките, които осигуряват надеждна европейска и глобална структура за финансова стабилност.

Отчетност, независимост, надеждност, близост до гражданите на Европа

В Евросистемата и в рамките на ЕНМ ние придаваме огромно значение на доверието и отчетността и ще спазваме принципа на прозрачност, съблюдавайки същевременно в пълна степен приложимите изисквания за поверителност. Стремим се към ефикасна комуникация с гражданите на Европа. Ангажираме се да поддържаме връзки с европейските и националните органи в пълно съответствие с разпоредбите на Договора и при зачитане на принципа на независимост. За тази цел ще следим внимателно промените и тенденциите, засягащи паричните и финансовите пазари, и ще откликваме на обществения интерес и нуждите на пазарите.

Обща идентичност, ясни роли и отговорности и добро управление

В Евросистемата и ЕНМ се стремим да утвърждаваме общата си идентичност в рамка от ясно дефинирани роли и задължения на всички участници. За тази цел и Евросистемата, и ЕНМ ще използват потенциала и силната ангажираност на всички свои членове, както и тяхната решимост и воля да се стремят към

разбирателство. Освен това Евросистемата и ЕНМ се ангажират да спазват принципите на добро управление и да използват ефикасни и ефективни организационни структури и методи на работа.

Най-добри практики в банковия надзор; еднакво третиране и равнопоставеност

Ние в ЕНМ ще сравняваме надзорната си рамка с най-високите международни стандарти. Ще съчетаем най-доброто от националните методологии, за да изградим рамка на най-добри практики в банковия надзор за всички участващи държави членки, ползвайки се от познанието на всички институции. ЕНМ ще осигурява съответствие с единната нормативна уредба и с приложимите надзорни принципи и практики, гарантирайки по този начин равнопоставеност и еднакво третиране на всички поднадзорни институции.

Основан на риска подход и пропорционалност; надзорни действия

Банковият надзор в ЕНМ ще бъде гъвкав и основан на риска, ще включва преценка и перспективно ориентирана критична оценка. Той ще взема предвид както вероятността за изпадане на една или повече институции в несъстоятелност, така и последствията, които такава несъстоятелност би могла да има за финансовата стабилност. Надзорните практики на ЕНМ ще следват принципа на пропорционалност, като интензивността на надзора ще бъде съобразена със системната значимост и рисковия профил на поднадзорните банки. Подходът на ЕНМ благоприятства ефективните и навременни надзорни действия и подробното проследяване на реакцията на кредитната институция.

Организационни принципи на Евросистемата и на единния надзорен механизъм

За Евросистемата, при подobaващо съблюдаване на основния принцип на децентрализация:

Участие

Всички членове на Евросистемата и единния надзорен механизъм (ЕНМ) ще допринасят в стратегически и оперативен план за постигането на техните цели.

Сътрудничество

Всички членове на Евросистемата и ЕНМ ще изпълняват всички свои функции в дух на сътрудничество и екипност.

Прозрачност и отчетност

Всички членове на Евросистемата и ЕНМ ще действат по прозрачен начин и ще носят пълна отговорност и задължение за отчетност за ефективното изпълнение на всички техни функции.

Разграничаване на европейските и националните дейности

Европейските дейности, изпълнявани от националните централни банки и националните компетентни органи, ще бъдат ясно посочени и разграничени от националните отговорности.

Сближаване и единство

Зачитайки правния статут на членовете си, Евросистемата ще действа като сближаваща и единна институция, а ЕНМ – като сближаваща и координирана институция. Те ще действат на екипен принцип и ще говорят с един глас, като ще се стремят да бъдат близо до гражданите на Европа.

Обмен на ресурси

Членовете на Евросистемата и на ЕНМ ще насърчават обмена на служители, експертни знания и опит.

Ефикасност и ефективност при вземането на решения

Всички процеси на обсъждане и вземане на решения, както в Евросистемата, така и в ЕНМ, ще бъдат подчинени на ефикасността и ефективността. Вземането на решения ще бъде съсредоточено върху анализи и доводи и ще се основава на изразяването на разнообразни мнения.

Ефективност на разходите, оценяване и методология

Членовете на Евросистемата и на ЕНМ ще управляват разумно всички ресурси и ще насърчават ефикасните и икономически ефективни решения във всички свои дейности.

Евросистемата и ЕНМ ще разработят системи за контрол и показатели за измерване на резултатите, за да отчитат изпълнението на функциите си и съответствието им с техните цели.

Ще бъдат доразработени и прилагани съпоставими методи за оценка и отчитане на разходите.

Съгласуване на усилията и избягване на дублирането

Потенциални възможности за съгласуване на усилията и икономии от мащаба ще бъдат идентифицирани и използвани, доколкото е възможно, както в Евросистемата, така и в ЕНМ, като същевременно се съблюдава в пълна степен разделението между задачите по паричната политика и надзорните задачи.

Ще се избягва излишното дублиране на труд и ресурси и прекомерната и неефективна координация. За тази цел усърдно ще бъдат търсени организационни възможности за осигуряване на ефикасност, ефективност и бърза реакция, като се ползват преимуществата на наличния опит чрез засилена употреба на съществуващите ресурси.

По същите критерии ще се преценява възлагането на външни изпълнители на спомагателни за Евросистемата функции и дейности, като се вземат предвид съображенията за сигурност.

1 Функциониране на единния надзорен механизъм

1.1 Организация на ЕНМ

1.1.1 Разпределение на задачите между ЕЦБ и НКО

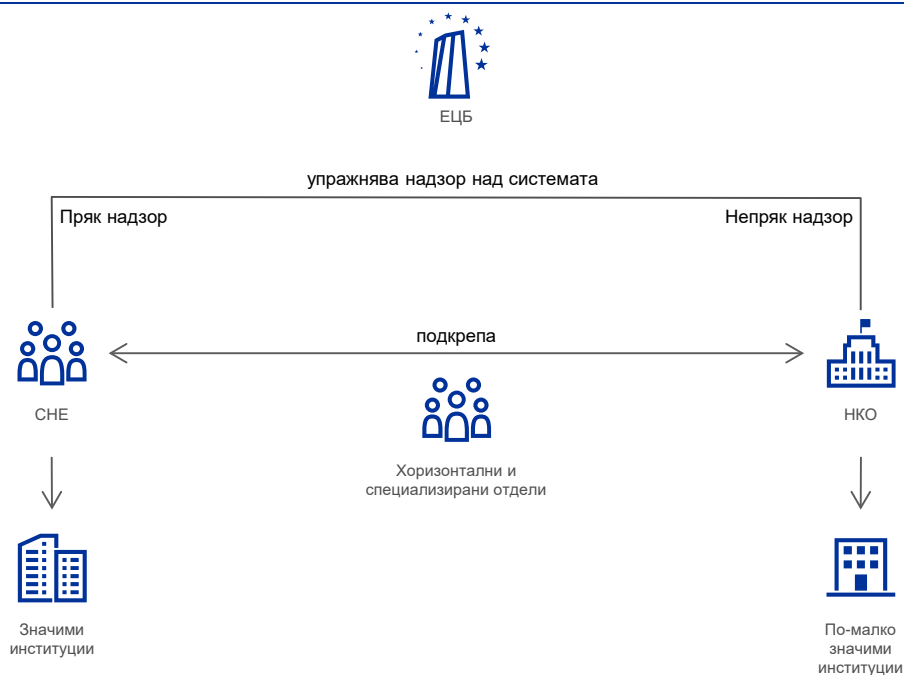

Членове 6, 14 и 15 от Регламента за ЕНМ

ЕНМ отговаря за банковия надзор в участващите държави членки. За да се осигури ефективен надзор, съответните надзорни функции и отговорности на ЕЦБ и на НКО са разпределени въз основа на значимостта на поднадзорните лица. Към всички лица под надзора на ЕНМ се прилага общ надзорен подход.

Диаграма 1

Разпределение на задачите в рамките на ЕНМ

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

В рамките на единния надзорен механизъм ЕЦБ с помощта на НКО осъществява пряк надзор над всички институции, които са класифицирани като значими. [Списъците на значимите и по-малко значимите институции](#) са публикувани на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор и редовно се обновяват. НКО продължават да осъществяват прекия надзор над по-малко значимите институции под наблюдението на ЕЦБ. При определени условия ЕЦБ може също така да поеме прекия надзор над по-малко значими институции.

ЕНМ участва и в надзора над трансграничните институции и групи като надзорен орган на държавата по произход или като надзорен орган на приемащата държава в рамките на колегии от надзорни органи. Освен това като банков надзорен орган ЕНМ участва в допълнителния надзор над финансови конгломерати.

Надзорните решения в ЕНМ се изготвят от Надзорния съвет, съставен от представители на ЕЦБ и НКО, и се приемат от Управителния съвет по процедурата при липса на възражения, описана по-нататък в настоящия наръчник (вижте раздел 1.3.2).

1.1.2 Отчетност

Членове 20 и 21 от Регламента за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно публичния достъп до документите на Европейската централна банка, с които разполагат националните компетентни органи (ЕЦБ/2015/16)

Отчетността е от решаващо значение за прозрачността, легитимността и независимостта на надзорните решения. ЕЦБ може да бъде подведена под отговорност за начина, по който изпълнява надзорните си задачи. Решенията, които пряко засягат отделните институции, могат да станат обект на процедура по вътрешен преглед от страна на [Административния съвет за преглед](#). Те могат да се обжалват пред [Съда на Европейския съюз](#). За разлика от това решенията на НКО по отношение на по-малко значимите институции могат да се обжалват пред националните съдилища. ЕЦБ също така е задължена да се отчита за надзорната си дейност пред европейските граждани посредством Европейския парламент и, до определена степен, посредством националните парламенти, както и посредством [Съвета на ЕС](#). За ЕЦБ има четири основни канала на политическо задължение за отчетност:

1. Председателят на Надзорния съвет участва в *редовни изслушвания и извънредни обмени на мнения* в Европейския парламент и в Еврогрупата в присъствието на представители на всички държави членки, участващи в ЕНМ. Националните парламенти също могат да поканят председателя или друг член на Надзорния съвет заедно с представител от съответния НКО.
2. ЕЦБ предоставя на Комисията по икономически и парични въпроси на Европейския парламент протоколи от заседанията на Надзорния съвет, включително подробен и съдържателен отчет за разискванията на Надзорния съвет и анотиран списък с взетите решения.
3. Членовете на Европейския парламент и на Еврогрупата могат да отправят писмени въпроси към председателя на Надзорния съвет. Националните парламенти също могат да помолят ЕЦБ за отговори на всякакъв вид въпроси и наблюдения.
4. ЕЦБ представя общественодостъпен [годишен доклад](#) относно изпълнението на своите надзорни задачи на Европейския парламент, Съвета на ЕС, Еврогрупата, Европейската комисия и националните парламенти на участващите държави членки.

Рамката за отчетност на ЕЦБ е доразвита подробно в Регламента за ЕНМ, в [Междуйнституционално споразумение](#) между Европейския парламент и ЕЦБ и в [Меморандум за разбирателство \(МР\)](#) между Съвета на ЕС и ЕЦБ.

Освен това на всеки три години Европейската комисия публикува доклад относно прилагането на Регламента за ЕНМ, като обръща внимание специално на потенциалното му въздействие върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар. Европейската сметна палата е упълномощена да проверява ефективността на управлението на ЕЦБ (вижте раздел 1.4.5), а Международният валутен фонд (МВФ) извършва редовни прегледи по Програмата за оценка на финансовия сектор (вижте раздел 1.4.6).

1.2 Оперативна структура на ЕНМ

1.2.1 Организация на банковия надзор в ЕЦБ

Член 25 от Регламента за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно прилагането на разделение между функцията, свързана с паричната политика, и надзорната функция на Европейската централна банка (ЕЦБ/2014/39)

Принцип на разделение

В отговор на финансовата криза Съветът на ЕС и Европейският парламент възложи на ЕЦБ надзорни задачи. ЕЦБ получи тези задачи в допълнение към функцията си във връзка с паричната политика. За да предотврати конфликти на интереси, ЕЦБ трябва да гарантира разделение между паричната политика и надзорните си задачи, така че всяка от тези функции да се изпълнява в съответствие с приложимите си цели.

ЕЦБ има независим **Надзорен съвет**, който предлага проекти на надзорни решения на **Управителния съвет**. Управителният съвет може да приеме предлаганите решения или да възрази срещу тях, но принципно не може да ги променя. Освен това разискванията на Управителния съвет по надзорни въпроси са строго разделени от разискванията по други функции на ЕЦБ, съответно с различен дневен ред и отделни заседания.

Принципът на разделение обхваща и правила за споделяне на информация между двете функции на ЕЦБ. Поверителна информация трябва се споделя единствено въз основа на принципа „необходимост да се знае“, без да се излагат на риск целите на която и да е от двете области на политиката. **Изпълнителният съвет** взема решенията относно правата за достъп до поверителна информация.

Разделението на равнище служители е осигурено чрез създаването на четири специализирани генерални дирекции, извършващи микропруденциален надзор, и на генерална дирекция „Секретариат на Надзорния съвет“, функционално подчинени на председателя и заместник-председателя на Надзорния съвет.

Генерални дирекции „Микропруденциален надзор“

Четири генерални дирекции и генерална дирекция „Секретариат на Надзорния съвет“ изпълняват надзорните задачи, възложени на ЕЦБ, в сътрудничество с НКО.

- ГД „Микропруденциален надзор I“ и ГД „Микропруденциален надзор II“ отговарят за прекия текущ надзор над значимите институции.
- ГД „Микропруденциален надзор III“ отговаря за наблюдението на надзора над по-малко значимите институции, извършван от НКО, и за всички общи процедури, отнасящи се до по-малко значимите институции.

- ГД „Микропруденциален надзор IV“ изпълнява хоризонтални и специализирани задачи по отношение на всички кредитни институции под надзора на ЕНМ и предоставя експертен опит и съдействие на ГД „Микропруденциален надзор I“ и ГД „Микропруденциален надзор II“, например по отношение на вътрешните модели и проверките на място.
- Освен това в състава на ГД „Секретариат на Надзорния съвет“ влизат отдел „Вземане на решения“, който подпомага дейността на Надзорния съвет, като оказва съдействие за подготовката на заседания и свързаните с тях правни въпроси, и трите отдела за лицензиране, осигуряване на качество в надзора и привеждане в изпълнение и санкции, които изпълняват хоризонтални функции за ЕНМ.

Ролята, която петте генерални дирекции изпълняват в процеса на вземане на решения, е описана по-долу (вижте раздел 1.3).

Общи услуги

Освен петте генерални дирекции, отговарящи за микропруденциалния надзор, общите услуги в ЕЦБ предоставят подкрепа както на функцията по паричната политика, така и на надзорната функция.

Тези общи услуги обхващат следните области: човешки ресурси, информационни системи, комуникации, бюджет и организация, сграден фонд, вътрешен одит, правни услуги и статистика. Те позволяват на ЕЦБ да използва оперативните синергични ефекти, като същевременно се спазват изискванията за разделение между паричната политика и банковия надзор. Генерална дирекция „Статистика“ например редовно публикува [подробна надзорна банкова статистика](#) на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор. Наборът от данни се обновява на всеки три месеца, включва информация за банките, класифицирани като значими институции, и обхваща аспекти като рентабилността на банките, капиталовата им адекватност и качеството на техните активи.

1.2.2

Съвместни надзорни екипи

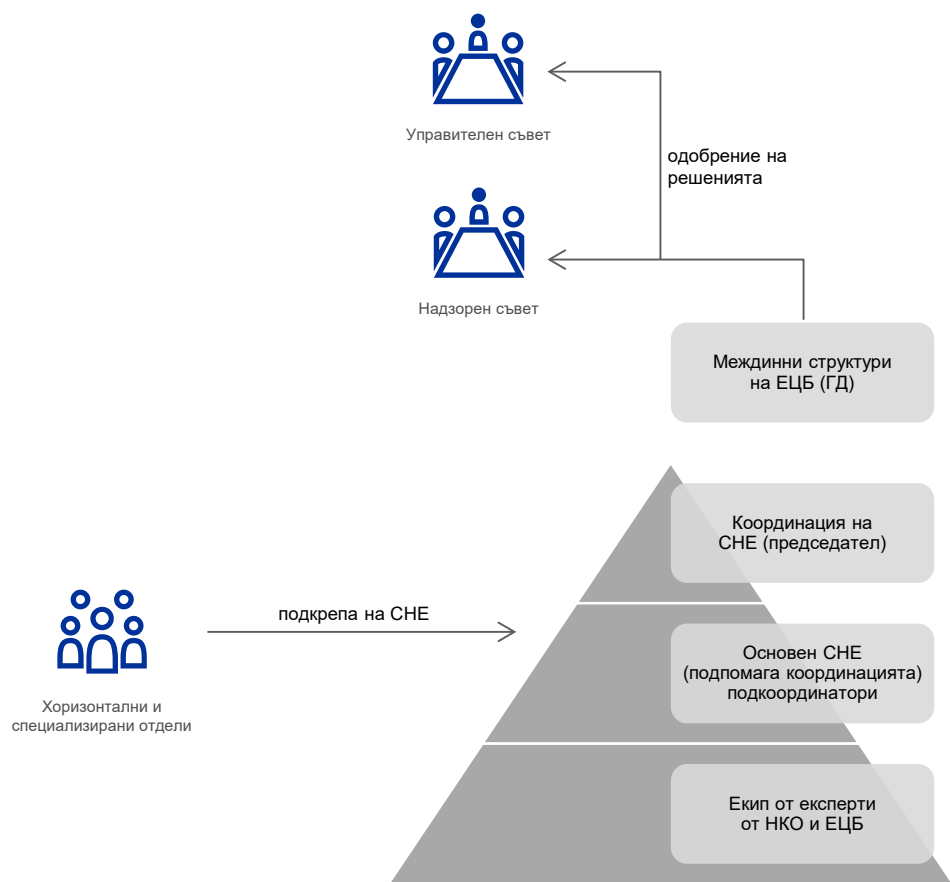
Членове 3, 4, 5 и 6 от
Рамковия регламент за ЕНМ

Текущият надзор над значимите институции се извършва от съвместни надзорни екипи (СНЕ), които са част от ГД „Микропруденциален надзор I“ и ГД „Микропруденциален надзор II“. Както показва [Диаграма 2](#), СНЕ са съставени от служители на ЕЦБ и на НКО на държавите, в които са установени значимите институции, включително техните банкови дъщерни предприятия или значимите трансгранични клонове. СНЕ се съставя за всяка значима институция на най-високото равнище на консолидация. Размерът, цялостният състав и организацията на един съвместен надзорен екип могат да се различават в зависимост от характера, сложността, мащаба, бизнес модела и рисковия профил на поднадзорното лице.

СНЕ отговаря за изготвянето и организацията на [плана за извършване на надзорни проверки](#) и за провеждането на текущата надзорна дейност на консолидирано, подконсолидирано и индивидуално равнище. Тези задачи включват оценка на рисковия профил, бизнес модела и стратегията, системите за управление на риска, вътрешните системи за контрол и вътрешното управление на институцията. Основните елементи на тази дейност са осъществяването на [процеса по надзорен преглед и оценка](#) и поддържането на редовен диалог с поднадзорната институция. Членовете на СНЕ могат също така да участват в [проверки на място](#) и в [проучвания на вътрешните модели](#).

Диаграма 2

Функциониране на съвместните надзорни екипи

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

СНЕ може да имат нужда от допълнителна помощ от отделите на ЕЦБ за хоризонтални и специализирани дейности във връзка с определени задачи на специализирана тема или със задачи, изискващи особени технически експертни познания. Хоризонталните и специализираните звена също така подпомагат СНЕ с мнения и процедури с цел постигане на обща позиция и координиран подход.

Координатор и подкоординатори на СНЕ

Всеки СНЕ се ръководи от координатор в ЕЦБ. Подкоординаторите от НКО подпомагат координатора на СНЕ в текущия надзор над значимите кредитни институции, като представят и мненията на съответните НКО. Например те допринасят за изготвянето и преразглеждането на плана за извършване на надзорни проверки.

Координаторите на СНЕ се назначават за срок от три до пет години. Координаторите и членовете на СНЕ се сменят периодично на ротационен принцип, като се има предвид, че не всички членове на СНЕ могат да се сменят по едно и също време.

Основен СНЕ

СНЕ на банки, които извършват дейност със значително присъствие в повече от една участваща държава членка, създават основен СНЕ. Председател на основния СНЕ е координаторът на СНЕ, а в състава му влизат подкоординаторите на всички съответни национални надзорни органи в зависимост от съществеността на местното дъщерно дружество или клон. Основният СНЕ отговаря за разпределянето на задачите сред членовете на СНЕ, изготвянето и преразглеждането на плана за извършване на надзорни проверки, наблюдението на неговото прилагане и прегледа на оценката.

1.2.3

Организация на функцията за надзорно наблюдение

Членове 4, 6, 12 и 31 от Регламента за ЕНМ

Членове 43, 62, 67, 70, 96, 97, 98, 99 и 100 от Рамковия регламент за ЕНМ

НКО отговарят за осъществяването на пряк надзор над по-малко значимите институции. Те планират и извършват своите текущи надзорни дейности, като използват собствени ресурси и процедури за вземане на решения. Освен това НКО упражняват надзор и в области извън обхвата на Регламента за ЕНМ.

ЕЦБ (ГД „Микропруденциален надзор III“) отговаря за ефективното и последователно функциониране на ЕНМ и осигурява високото качество на надзорните методологии, прилагани от НКО. В този контекст на ЕЦБ е възложено задължението за надзорно наблюдение, за да осигурява последователност на надзора въз основа на прилагането на високи надзорни стандарти. ГД „Микропруденциален надзор III“ постига тези цели: i) като разглежда прилагането по пропорционален начин на надзорните подходи, разработени от ГД „Микропруденциален надзор IV“ за значимите институции, към по-малко значимите институции; и ii) като разработва съвместни надзорни стандарти за надзора над по-малко значимите институции.

При изпълнението на надзорните си задачи ЕЦБ работи в тясно сътрудничество с НКО. Сътрудничеството между ЕЦБ и НКО е изключително важно за създаването на обща надзорна култура в целия ЕНМ и за да се гарантира последователното функциониране на системата. ЕЦБ упражнява

надзорно наблюдение, като изготвя съвместни надзорни стандарти за надзора на НКО над по-малко значимите институции, а също и чрез събиране и обработка на информация от НКО и чрез извършване на тематични прегледи. Тази информация дава обща представа за надзорните практики и решения на НКО, както и за по-малко значимите институции и техните сектори.

В този контекст функцията на ЕЦБ за надзорно наблюдение обхваща надзора на НКО над по-малко значимите институции, с цел да се идентифицират нестабилни институции и да се гарантират последователни високи надзорни стандарти в целия ЕНМ. При изпълнението на своята функция за надзорно наблюдение ЕЦБ прилага пропорционален, рисково ориентиран подход. В резултат на това изискванията за отчетност и дейностите по надзорно наблюдение на ГД „Микропруденциален надзор III“ за институции с по-висок приоритет при необходимост могат да се увеличат. ЕЦБ съответно участва в управлението на кризи при по-малко значимите институции посредством дейностите си по надзорно наблюдение при кризи.

Понякога служителите на ЕЦБ предоставят експертен опит и съдействие на НКО, например като участват в проверки на място. ЕЦБ също така насърчава обмена на служители между НКО, за да стимулира изграждането на обща надзорна култура.

1.2.4 **Хоризонтални дейности и дейности, изискващи специализиран експертен опит**

Хоризонталните и специализираните отдели в ГД „Микропруденциален надзор IV“ подпомагат надзора както над значимите, така и над по-малко значимите институции. Хоризонталните отдели са в тясно взаимодействие със СНЕ, например при определянето и прилагането на общи методологии и стандарти, и посредством подкрепата, която оказват по методологични въпроси. Тези отдели осигуряват постигането на обща позиция и координиран подход. Те извършват специализирани задачи и анализи и предоставят експертна подкрепа на СНЕ и НКО.

1.2.5 **Комуникация в рамките на ЕНМ**

Както е описано по-горе, ЕНМ разчита на тясно сътрудничество между ЕЦБ и НКО. Безпрепятственото сътрудничество и непрекъснатият обмен на информация между ЕЦБ и НКО, както и в рамките на ЕЦБ създават условия за правилното функциониране на ЕНМ и постигането на качествени надзорни резултати.

Сътрудничество между ЕЦБ и НКО

Принципът на добросъвестно сътрудничество се прилага за всички надзорни дейности. ГД „Микропруденциален надзор I“ и „Микропруденциален надзор II“ ежедневно си сътрудничат с НКО за прекия надзор над значимите институции посредством съответните СНЕ. Чрез специална мрежа на висши ръководители ГД „Микропруденциален надзор III“ поддържа тесни контакти с НКО във връзка с наблюдението на надзора над по-малко значимите институции.

НКО също така допринасят за работата на хоризонталните и специализираните отдели посредством различни форуми, като например експертни мрежи.

Освен това Надзорният съвет може да реши да сформира работни групи, съставени от представители на ЕЦБ и НКО, които да работят по конкретни хоризонтални теми и да подкрепят работата на хоризонталните отдели.

Управление на информацията

Политиката на ЕЦБ за управление на информацията насърчава и подкрепя систематичното, ефективно и ефикасно създаване, употреба, управление и извличане на информация. Тя позволява споделянето на информация между ЕЦБ и НКО въз основа на принципа „необходимост да се знае“.

Тази политика се прилага чрез системата на ЕЦБ за управление на информация, която предоставя техническата основа, гарантираща, че всички СНЕ прилагат обща методология и стандарти за банков надзор.

1.2.6 Разпределение на служителите и финансови ресурси

Разпределение на служителите за надзор над значимите и по-малко значимите институции

Надзорните практики на ЕНМ са основани на риска и пропорционални. Практиките отчитат както степента на вредите, които несъстоятелността на поднадзорно лице би причинила на финансовата стабилност, така и вероятността за такова изпадане в несъстоятелност. Те са съизмерими и с рисковия профил на поднадзорното лице. Тези надзорни принципи целят постигането на ефикасен и задълбочен надзор, като същевременно благоприятстват ефективното разпределение на ограничените ресурси за надзорна дейност.

Отделът за планиране и координация на планове за извършване на надзорни проверки заедно със съответните хоризонтални звена и НКО координира разпределението на ресурсите и експертните познания на ЕНМ за прекия надзор от страна на ЕЦБ. СНЕ извършват оперативното планиране под

координацията на ЕЦБ. За всяка значима банка те изготвят план за извършване на надзорни проверки (ПИНП), определящ основните надзорни задачи и дейности за следващите 12 месеца, предварителния график и цели и нуждата от проверки на място и проучвания на вътрешните модели. Планирането и сформирането на екипи за проверките на място се извършва в тясно сътрудничество с НКО, чиито служители съставляват по-голямата част от ръководителите на мисии и членовете на екипите. Планът за извършване на надзорни проверки е описан подробно в раздел 4.1.3.

НКО планират и извършват своите текущи надзорни дейности за прекия надзор над по-малко значимите институции съгласно цялостната стратегия на ЕНМ, като използват свои собствени ресурси и процедури за вземане на решения.

Насърчава се участието на НКО в обмен на служители с различна продължителност и на различни равнища на организацията, с ЕЦБ и помежду им. Редът и условията за такъв обмен на служители се определят предварително, според всеки отделен случай. Обменът на служители насърчава многонационалния характер на СНЕ и им позволява известна гъвкавост, когато се нуждаят от допълнителна помощ или специфични експертни познания. Служителите на ЕЦБ и НКО също така осъществяват обща програма за обучение, което спомага за повишаване на последователността в надзорните практики и насърчава изграждането на обща надзорна култура.

Финансови ресурси

Член 20 от Регламента за ЕНМ

Регламент на ЕЦБ относно надзорните такси (ЕЦБ/2014/41)

Решение на ЕЦБ относно методологията и процедурите за определянето и събирането на данни относно факторите за таксата, използвани за изчисляването на годишните надзорни такси (ЕЦБ/2015/7)

ЕЦБ покрива разходите по своите надзорни задачи и отговорности, като начислява годишна такса на всички поднадзорни банки в еврозоната, без да засяга правото на НКО да начисляват такси в съответствие с националното законодателство. Общият размер на [годишните надзорни такси](#) се публикува до 30 април всяка година в решение на ЕЦБ. Впоследствие общите разходи се разделят на две категории:

- за пряк надзор – таксите се начисляват на значимите институции, които са под прекия надзор на ЕЦБ;
- за непряк надзор – таксите се начисляват на по-малко значимите институции, които са под пряк надзор на съответните национални надзорни органи.

Таксата за поднадзорно лице се състои от минимален компонент и променлив компонент. Минималният компонент е фиксиран процент от общия размер на годишните такси в рамките на посочените по-горе категории. Променливият компонент се изчислява въз основа на фактори за таксата, свързани с размера и рисковия профил на банката, включително нейните рисковопреглетени активи. Тези фактори за таксата се измерват съответно чрез общата стойност на активите и общата рискова експозиция.

Разходите на ЕЦБ за изпълнение на свързаните с надзора задачи се състоят основно от преки разходи за банковия надзор в ЕЦБ и за общи услуги, използвани за надзорната функция. Те се посочват отделно в бюджета на ЕЦБ.

Управителният съвет изпълнява функциите на бюджетен орган на ЕЦБ, който приема годишния бюджет по предложение на Изпълнителния съвет и след консултация с председателя и заместник-председателя на Надзорния съвет по въпросите, свързани с банковия надзор.

Всяка година ЕЦБ представя на Европейския парламент, Съвета на ЕС, Европейската комисия и Еврогрупата доклад за предвижданите промени в структурата и размера на годишните надзорни такси.

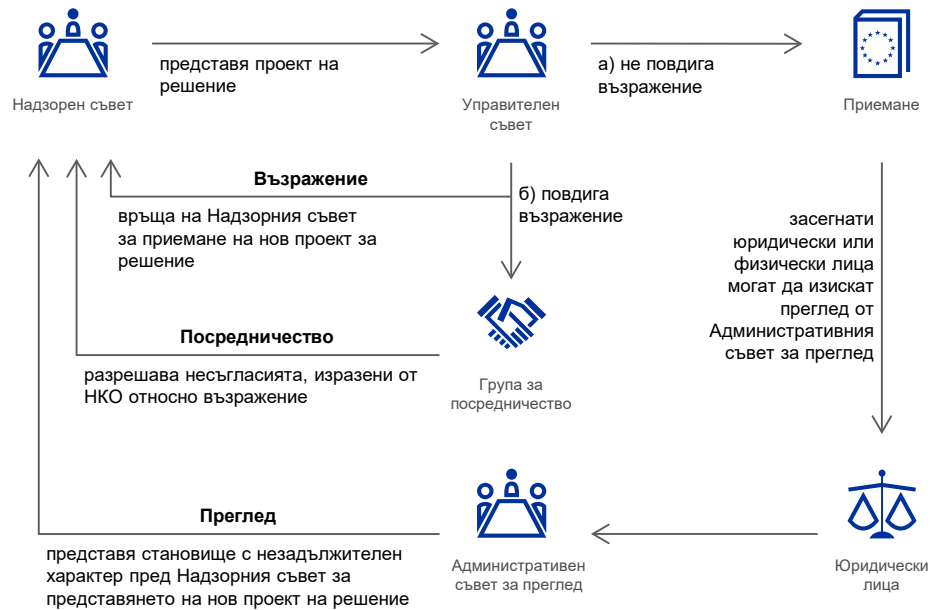
1.3 Вземане на решения в ЕНМ

По правило решенията, свързани с изпълнението на надзорните задачи на ЕЦБ, се вземат от Управителния съвет съгласно [процедурата при липса на възражения](#). При тази процедура цялостни проекти на решения се одобряват от Надзорния съвет и след това се представят за окончателно приемане на Управителния съвет. Цялостните проекти на решения се смятат за приети, ако Управителният съвет не повдигне възражения в срок от най-много десет работни дни.

Процедурата при липса на възражения се прилага не само за индивидуалните надзорни решения, но и във връзка с правните актове на ЕЦБ относно изпълнението на надзорните задачи, с документи, свързани с политиките, или с други форми на комуникация между ЕЦБ и обществеността при изпълнението на надзорните ѝ задачи.

Диаграма 3

Процедура при липса на възражения

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Процедурата при липса на възражения обаче не е единствената процедура за вземане на решения в ЕЦБ. Могат да се прилагат и други процедури за вземане на решения; въведено е и делегиране на правомощия за вземане на решения за определени видове надзорни решения – например за някои решения относно оценката на изискванията за надеждност и пригодност и за измененията на решенията относно значимостта. Надзорните действия, които не са решения, са описани в раздел 1.3.2.

1.3.1

Член 26 от Регламента за ЕНМ

Части VI и VII от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 283 от ДФЕС

Член 11.6 от Устава на ЕСЦБ

Решение на ЕЦБ за назначаването на представители на ЕЦБ в Надзорния съвет (ЕЦБ/2014/4)

Процедурен правилник на Надзорния съвет

Кодекс за поведение на членовете на Надзорния съвет

Процедурен правилник на ЕЦБ

Процедурен правилник на Групата за посредничество

Вземане на решения

В следващите абзаци се описват участниците в процеса на вземане на решения и съответните им отговорности.

Управителен съвет

Управителният съвет е най-висшият орган за вземане на решения по изпълнението на задачите на ЕЦБ, включително надзорните задачи. По правило правните актове в областта на банковия надзор се приемат по процедурата при липса на възражения. Тази процедура е установена в Регламента за ЕНМ, като се отдава дължимата тежест на ролята на Надзорния съвет в качеството му на вътрешен орган на ЕЦБ, отговорен за планирането и изпълнението на надзорните задачи, включително одобрението на цялостните проекти на решения. Съгласно тази процедура Управителният съвет не може да променя цялостните проекти на решения, а само да ги одобри или да възрази срещу тях.

Изпълнителен съвет

Изпълнителният съвет ръководи текущата дейност на ЕЦБ. Заместник-председателят на Надзорния съвет е член на Изпълнителния съвет.

Надзорен съвет

Надзорният съвет отговаря за планирането и изпълнението на надзорните задачи на ЕЦБ, определени в Регламента за ЕНМ. Всички проекти на надзорни решения с правно обвързваща сила трябва да бъдат одобрени от Надзорния съвет, преди да бъдат представени на Управителния съвет за окончателно приемане по процедурата при липса на възражения. В състава на [Надзорния съвет](#) влизат председателят, заместник-председателят, четирима представители на ЕЦБ, по един представител на всеки НКО и по един представител на всяка НЦБ, в случай че НКО не е централна банка. За целите на гласуването обаче представителите на НКО и НЦБ на всяка държава членка се считат за един член.

Ръководният комитет подпомага дейността на Надзорния съвет и подготвя неговите заседания. Той се състои от по-малка група членове на Надзорния съвет и няма правомощия за вземане на решения.

Генерални дирекции „Микропруденциален надзор I-IV“

СНЕ в ГД „Микропруденциален надзор I“ и „Микропруденциален надзор II“ са главните инициатори на проекти на решения, чийто адресат са поднадзорни

лица. Те изготвят проекти на решения въз основа на информация, събрана посредством текущ надзор, включително при проверки на място или проучвания на вътрешни модели. Отдел „Вземане на решения“, който е част от ГД „Секретариат на Надзорния съвет“, работи в тясно сътрудничество със СНЕ по изготвянето на надзорните решения и по процеса на приемането им, включително по изпълнението на изискванията за законосъобразност.

ГД „Микропруденциален надзор III“ също може да бъде инициатор на проекти на решения главно за общи процедури, свързани с по-малко значимите институции, и за предложения за общи указания, чийто адресат са НКО, във връзка с групи и категории по-малко значими институции.

ГД „Микропруденциален надзор IV“ участва пряко в процеса на вземане на решения относно проверките на място и издаването на нови разпоредби, политики и методологии. ГД „Микропруденциален надзор IV“ участва в него и непряко, предоставяйки специализирана подкрепа на СНЕ, най-вече по отношение на решенията от процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО), например като предварително предоставя хоризонтални анализи.

Генерална дирекция „Секретариат на Надзорния съвет“

Генерална дирекция „Секретариат на Надзорния съвет“ се състои от отдел „Вземане на решения“ и три отдела, които изпълняват хоризонтални дейности, свързани съответно с лицензиране, осигуряване на качество в надзора и привеждане в изпълнение и санкции. Отдел „Вземане на решения“ има спомагателни функции и осигурява ефективното вземане на решения, като гарантира институционалното качество на процеса. Той оказва подкрепа на Надзорния съвет в неговите дейности. Това включва подготовката на заседания и писмени процедури и тяхното проследяване, както и изготвяне и преглед на предложения и решения. Отдел „Вземане на решения“ съдейства на всички структурни звена при изготвянето на документация за Надзорния съвет и предоставя консултации по процеса на вземане на решения. Той си сътрудничи със Секретариата на Управителния съвет за всички процеси на вземане на решения, свързани с надзорните задачи на ЕЦБ, и подпомага подготовката на заседанията на Управителния съвет, на които се разглеждат надзорни въпроси.

Национални компетентни органи

Освен че участват в СНЕ, НКО играят важна собствена роля в процеса на вземане на решения. Те могат да предлагат проекти за надзорни решения. За [общите процедури](#) в Рамковия регламент за ЕНМ изрично се предвижда ЕЦБ да взема решение въз основа на предложение на НКО. НКО остават отговорни за всички надзорни задачи, които не са прехвърлени на ЕНМ, например защитата на потребителите и борбата срещу изпирането на пари.

Група за посредничество

Ако Управителният съвет повдигне възражение срещу решение, представено по процедурата при липса на възражения, НКО, който е засегнат от това решение и има различна позиция, може да представи на Надзорния съвет искане за посредничество с цел преодоляване на различията, така че да се осигури разделение между паричната политика и надзорните задачи. Възражението ще бъде разгледано от Групата за посредничество, която включва по един член от всяка участваща държава членка, избран измежду членовете на Управителния съвет и Надзорния съвет. Тя взема решения с обикновено мнозинство, като всеки член има един глас.

1.3.2 Видове надзорни действия

Член 132, член 139, параграф 2, буква д) и член 288, параграф 2 от ДФЕС

Член 4 и глава III, раздел 2 от Регламента за ЕНМ

Дял 2 от Рамковия регламент за ЕНМ

Надзорното решение е правен акт, приет от ЕЦБ при изпълнение на задачите и правомощията, възложени ѝ с Регламента за ЕНМ, и негов адресат обикновено е кредитна институция. Решението предоставя права и/или налага задължения, променящи положението на адресата. То може да включва допълнителни разпоредби като времеви ограничения, условия, задължения и необвързващи препоръки. Докато условията поставят действието на решението в зависимост от определени събития, задълженията са допълнителни изисквания, които адресатът трябва да изпълни, обикновено в определен срок. Освен ако се приеме посредством делегиране, проекторешението се одобрява от Надзорния съвет и след това се представя на Управителния съвет за приемане съгласно процедурата при липса на възражения. Ако обаче решението има неблагоприятен ефект върху адресата, окончателното надзорно решение на ЕЦБ се приема, след като срокът за изслушване на адресата е изтекъл, като се вземат предвид представените от страните съображения. Окончателното надзорно решение има правно обвързваща сила за адресата.

Освен надзорните решения могат да се предприемат няколко други вида надзорни действия в зависимост от приложимата правна рамка, търсения ефект от действието, адресата/адресатите и пропорционалността.

Оперативният акт не е част от официалния процес на вземане на решения. Той няма необходимата правна форма и се състои от необвързващи надзорни очаквания, отчети и други актове, които не могат да бъдат изпълнени принудително.

При важни въпроси Надзорният съвет може да бъде помолен за предварително съгласие относно конкретен надзорен подход или да бъде уведомен след това. При необходимост след оперативен акт ЕЦБ може да приеме надзорно решение със същото или подобно съдържание.

Могат да бъдат приети **препоръки**, които изразяват необвързващи надзорни очаквания на ЕЦБ до поднадзорните лица, релевантни трети лица или НКО.

Препоръките до поднадзорните лица са правни актове с общо приложение, одобрени от Управителния съвет съгласно процедурата при липса на възражения и публикувани на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор, както и в *Официален вестник на Европейския съюз*. Тези препоръки се използват като средство за уведомяване на обществеността относно надзорния подход на ЕЦБ.

Препоръките, чиито адресати са НКО, са необвързващи и служат за алтернатива на насоките, които са обвързващ правен акт, като по този начин позволяват повече гъвкавост на НКО. Такива препоръки може да са специално насочени към надзора над по-малко значимите институции или да разширяват приложното поле на съществуваща препоръка, чиито адресати са значими институции, до по-малко значими институции. Те могат да са публични или непублични. Примери за препоръки можете да намерите на [уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор](#).

Член 9 и член 6, параграф 5 от Регламента за ЕНМ

Указанията са друг инструмент на разположение на ЕЦБ. Първо, ЕЦБ може да използва този инструмент, за да инструктира НКО да използват правомощията си съгласно националното право в необходимата степен, за да изпълнят задачите, възложени на ЕЦБ с Регламента за ЕНМ. НКО уведомяват ЕЦБ за предприетите действия. Второ, ЕЦБ може да даде на НКО общи указания относно по-малко значимите институции. Тези указания са свързани със специфичните надзорни правомощия на НКО и се отнасят по-скоро до групи или категории от по-малко значими институции, отколкото до определено лице.

Решение (ЕС) 2015/530 относно методологията и процедурите за определянето и събирането на данни относно факторите за таксата, използвани за изчисляването на годишните надзорни такси (ЕЦБ/2015/7)

Решенията с общо приложение могат да се използват за обвързващи процедурни изисквания, приложими за всички поднадзорни лица, тяхна подгрупа или НКО. Основната цел на тези решения е да разяснят очакванията на ЕЦБ по отношение на поднадзорните лица. Решенията с общо приложение се приемат съгласно процедурата при липса на възражения, ако определят бъдещото конкретно изпълнение на надзорните задачи на ЕЦБ (вижте например Решение (ЕС) 2015/530 в полето). След това те се публикуват на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор и в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Насоки (ЕС) 2017/697 относно упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза, от националните компетентни органи по отношение на по-малко значимите институции (ЕЦБ/2017/9)

Насоките са правни актове, чиито адресати са НКО. Те са обвързващи що се отнася до резултатите, които трябва да бъдат постигнати, но позволяват гъвкавост в изпълнението. Те са особено важни за непрекия надзор на ЕЦБ над по-малко значимите институции (вижте например Насоки (ЕС) 2017/697 в полето и други на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор).

Регламент (ЕС) 2016/445 относно упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза (ЕЦБ/2016/4)

Регламентите са актове с общо приложение; те са задължителни в своята цялост и се прилагат пряко в държавите членки от еврозоната. Регламентите се публикуват на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор и в *Официален вестник на Европейския съюз*. (Вижте например Регламент (ЕС) 2016/445 в полето). Освен това ЕЦБ може да приема регламенти, доколкото те са необходими за организиране или уточняване на реда и условията за изпълнение на задачите, възложени ѝ с Регламента за ЕНМ.

Ръководствата и практическите указания представят надзорните очаквания на ЕЦБ. ЕЦБ публикува на уебсайта си за банков надзор редица ръководства и практически указания за банките по теми като например упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на ЕС, оценките за надеждност и пригодност, транзакциите с ливъридж, третирането на необслужваните кредити и т.н.

1.3.3 Изготвяне и приемане на надзорни решения

Изготвяне на проект на решение

Член 22 от Регламента за ЕНМ

Проект на решение се изготвя винаги когато е необходимо надзорният процес да доведе до решение. Той или се основава на заявление от страна на поднадзорно лице, или е инициран от СНЕ, НКО или от хоризонтален отдел в ЕЦБ.

Законосъобразна процедура

Членове 22 и 26 от Регламента за ЕНМ

Членове 31 и 33 от Рамковия регламент за ЕНМ

Регламент № 1/1958 за определяне на езиковия режим на Европейската икономическа общност

Изискванията за законосъобразна процедура включват достатъчно мотиви на проекта на решение и предоставяне на правото на изслушване (при необходимост).

Мотивиране

Надзорните решения на ЕЦБ трябва да бъдат съпроводени от ясни мотиви, които да представят обуславящите ги основни факти, правни основания и надзорни съображения.

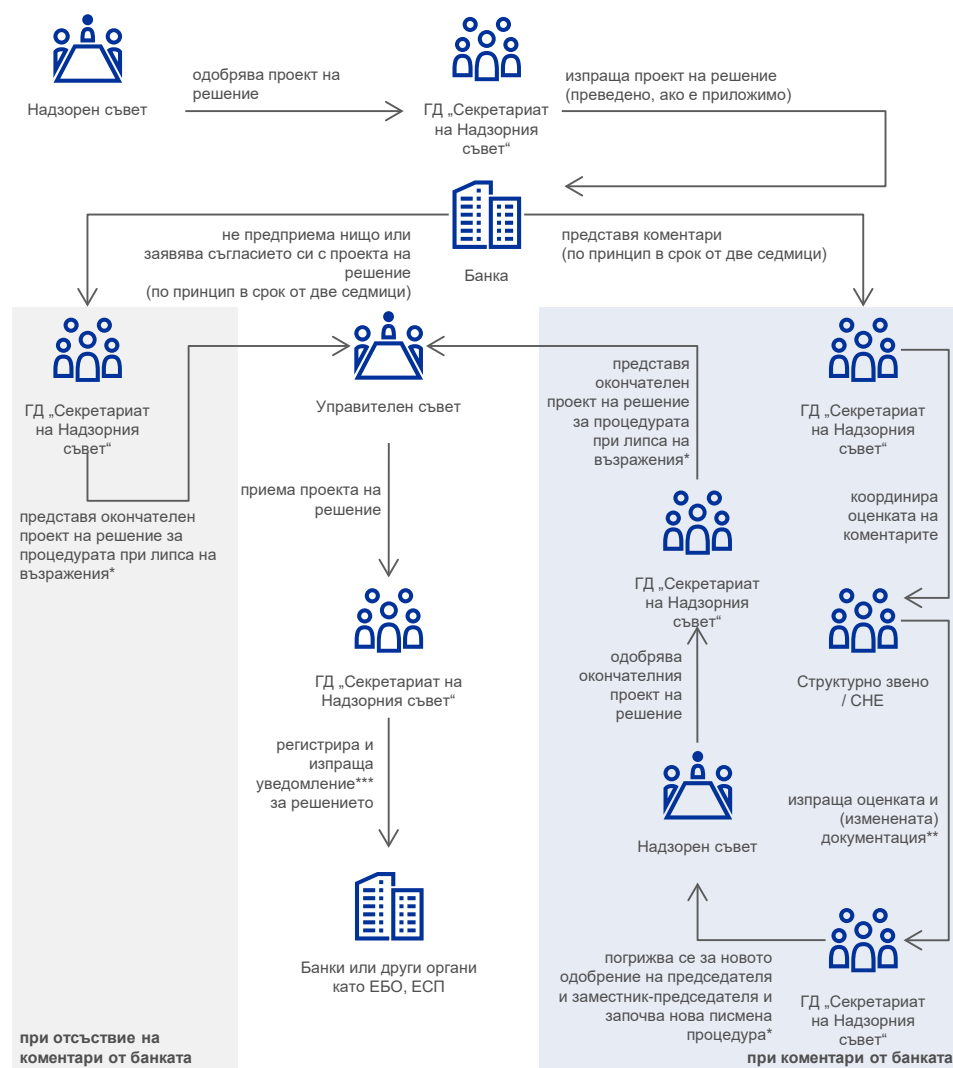
Срок за изслушване

Адресатите на проектите на решения на ЕЦБ, чиито права ще бъдат неблагоприятно засегнати в резултат от тях, имат възможност да представят становищата си преди приемането на решението. Правото на изслушване е основно процесуално право в надзорния процес. Освен че дава възможност на адресата да реагира на фактическия и правния анализ на ЕЦБ, това право гарантира, че ЕЦБ взема решенията си въз основа на пълната информация. Ако адресатът представи становище в срока за изслушване, проектът за надзорно решение се представя повторно за одобрение на Надзорния съвет.

Отдел „Вземане на решения“ уведомява адресата за проекта на решението, като в придружително писмо обяснява процедурата на изслушване. По принцип адресатът разполага с две седмици, но при особени обстоятелства този срок може да бъде съкратен до най-малко три работни дни.

Диаграма 4

Процес на вземане на решения

* Срокът за представяне на коментари/възражения при писмена процедура или процедура при липса на възражения е пет работни дни.

** При всеки конкретен случай трябва да се имат предвид приложимите правни срокове.

*** В зависимост от това кога е подписано от председателя, решението се изпраща по имейл около два работни дни след приемането му от Управителния съвет.

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

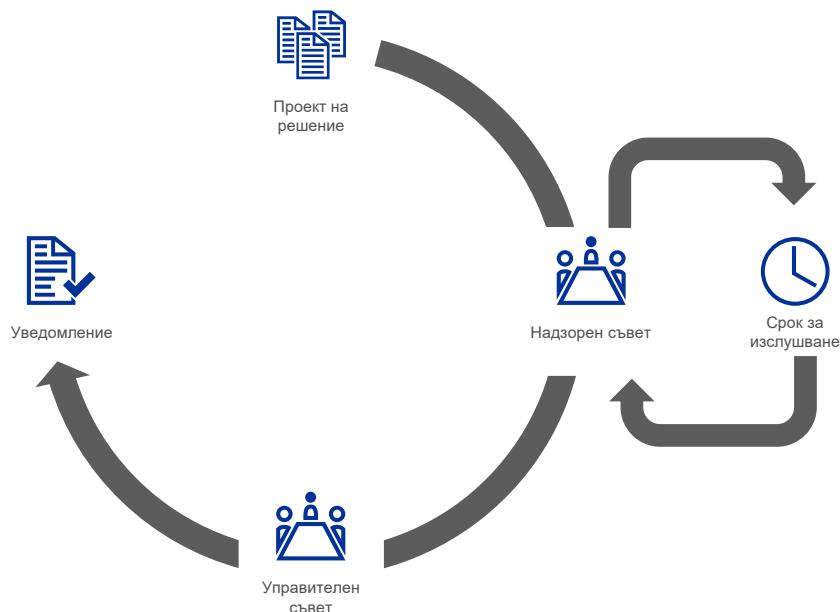
Отдел „Вземане на решения“ организира изслушването, което обичайно се провежда само в писмена форма. В случай на неотложно решение, необходимо, за да се предотврати нанасяне на значителна вреда на финансовата система, ЕЦБ може да приеме надзорно решение, което би засегнало неблагоприятно правата на адресата, без да му предостави възможност да представи становище преди приемането на решението. В този случай изслушването се отлага и в решението се посочват ясни основания за необходимостта от отлагане. След това изслушването се организира възможно най-скоро след приемането на решението.

Приемане на решения по процедурата при липса на възражения

Четири основни стъпки на процедурата при липса на възражения са показани в диаграмата по-долу.

Диаграма 5

Схематично представяне на процеса на вземане на решения

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Одобрение от Надзорния съвет

Цялостните проекти на решения се представят на Надзорния съвет, който може да ги одобри, измени или отхвърли. Надзорният съвет може да одобрява проекти на решения с писмена процедура или на заседание. Повечето проекти на решения се одобряват с писмена процедура. Ако трима или повече членове на Надзорния съвет възразят срещу гласуването с писмена процедура, проектът на решение се обсъжда на заседание на Надзорния съвет. Стандартният срок за писмената процедура на Надзорния съвет е пет работни дни.

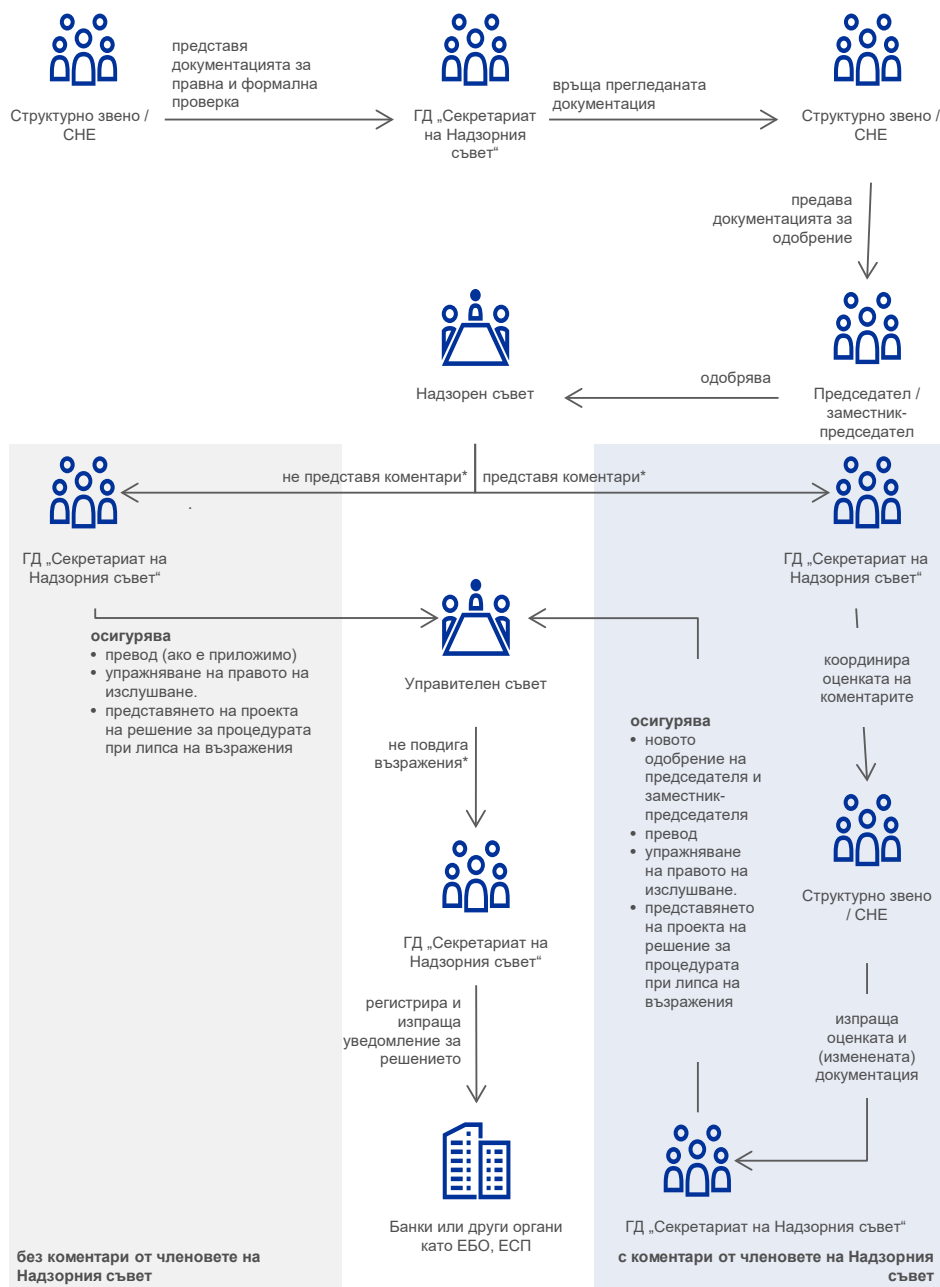
Ако се подаде искане за одобрение с писмена процедура и бъдат представени коментари от някои от членовете на Надзорния съвет, структурното звено или СНЕ изготвя оценка на коментарите и я изпраща на Надзорния съвет за информация или за втори процес на одобрение – също в заседание или чрез писмена процедура.

След като Надзорният съвет одобри цялостния проект на решение, отдел „Вземане на решения“ се свързва със Секретариата на Управителния съвет във

връзка с представянето на проекта на Управителния съвет за окончателно приемане по процедурата при липса на възражения.

Диаграма 6

Писмена процедура в процеса на вземане на решения

* Срокът за представяне на коментари/възражения при писмена процедура или процедура при липса на възражения е пет работни дни.

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Приемане на решения от Управителния съвет

Счита се, че ако Управителният съвет не направи възражения в срок от десет работни дни, цялостният проект на решение е приет. На практика Управителният съвет често обявява, че няма възражения, преди десетте работни дни да са изтекли. Възраженията трябва да бъдат мотивирани в писмена форма. Ако Управителният съвет повдигне възражение, може да се приложи една от следните три процедури:

1. ако НКО, който е засегнат от решението, има различно мнение по възражението, той може да подаде искане за посредничество;
2. ако не бъде подадено искане за посредничество, Надзорният съвет може да измени проекта на решение, така че той да включва коментарите на Управителния съвет;
3. ако Надзорният съвет не представи нов проект на решение, възраженията се изпращат на отговорните структурни звена.

Извънредна процедура

При спешни случаи горепосочената процедура се съкращава, за да може Надзорният съвет да вземе навреме необходимите решения.

Обикновено извънредната процедура започва с предложение от СНЕ и ръководството на ЕЦБ и НКО. За да се съкрати процесът на вземане на решения, могат да се променят сроковете на писмената процедура или спешно да се свика заседание на Надзорния съвет. То може да се проведе чрез телеконферентна връзка. Ако не бъде постигнат кворум от 50% за заседанието на Надзорния съвет във връзка с извънредна ситуация, то се закрива и скоро след това се провежда извънредно заседание. В поканата за извънредното заседание се съобщава, че вземането на решение ще бъде независимо от кворума. В извънредни ситуации Надзорният съвет може също така да поиска по-кратък срок за процедурата при липса на възражения на Управителния съвет, който може дори да се свика веднага след заседанието на Надзорния съвет.

Приемане на решения посредством делегиране

Вследствие на приемането на решения по процедурата при липса на възражения броят на проектите на надзорни решения, одобрявани от Надзорния съвет и приемани от Управителния съвет всяка година, е много голям. Тези проекти на надзорни решения са с различни нива на сложност и въздействие върху поднадзорните лица. Затова делегирането на правомощия за вземане на решения във връзка с надзорните задачи на ЕЦБ осигурява по-пропорционален и ефективен процес на вземане на решения в банковия надзор. Рамката за делегиране позволява точно определени правомощия за

вземане на решения да се делегират на ръководители на структурни звена в ЕЦБ, при условие че Надзорният съвет приеме решението за делегиране и Изпълнителният съвет определи съответните ръководители на структурни звена.

Рамка за делегиране

Институционалната рамка, която позволява приемане на надзорни решения посредством делегиране, се състои от:

1. общо рамково решение, определящо вътрешната организация на процеса на вземане на решения на ЕЦБ;
2. решения за делегиране, в които се посочват критериите за упражняване на делегираните правомощия за конкретни типове надзорни решения;
3. решения на Изпълнителния съвет за определяне на ръководителите на структурни звена в ЕЦБ, на които се възлагат правомощия за вземане на решения.

В общото рамково решение се предвижда, че делегирането на точно определени правомощия на Управителния съвет за вземане на решения може да се прилага спрямо правни инструменти, приети при изпълнението на надзорните задачи на ЕЦБ. В общото рамково решение, допълващо Процедурния правилник на ЕЦБ, е определен обхватът на отговорностите, възложени на Изпълнителния съвет и на ръководителите на структурни звена в ЕЦБ, процедурните изисквания за приемането на делегирани решения, изискванията за регистрирането и докладването им и административният преглед на делегираните решения.

Решенията за делегиране, в които се определят критериите за упражняване на делегирани правомощия, се приемат от Управителния съвет по процедурата при липса на възражения; те влизат в сила едва когато Изпълнителният съвет приеме решението за определяне. Във връзка с това след консултация с председателя на Надзорния съвет и като взема предвид важността на делегирането и броя на адресатите, Изпълнителният съвет определя един или повече ръководители на структурни звена в ЕЦБ измежду участващите в изпълнението на надзорните задачи, които са организационно отделени от другите задачи на ЕЦБ. Вече са приети две решения за делегиране във връзка с [решенията относно надеждността и пригодността](#) и [измененията в значимостта](#) на поднадзорните лица. Делегираните решения се вземат от името на Управителния съвет и на негова отговорност.

Регламент № 1/1958 за определяне на езиковия режим на Европейската икономическа общност

Член 24 от Рамковия регламент за ЕНМ

Уведомяване

След приемане на решението адресатът се уведомява за него от отдел „Вземане на решения“ или в случай на лицензиране за извършване на банкова дейност – от НКО.

Езиков режим

Езиковият режим, който се използва в Европейския съюз, се прилага в комуникацията с НКО, поднадзорните лица, държавите членки и другите институции на ЕС. Прилагат се следните правила:

1. документите, които се изпращат на ЕЦБ, могат да бъдат изготвени на който и да е от официалните езици по избор на подателя и отговорът се изготвя на същия език;
2. документите, които се изпращат от ЕЦБ на държава членка или на лице под юрисдикцията на държава членка, се изготвят на езика на тази държава.

Английският е избран за оперативен работен език в ЕНМ. Той се използва във вътрешната комуникация между ЕЦБ и НКО, както и във всички структурни звена на ЕЦБ.

Изходящи документи

Повечето значими институции са се съгласили да използват английски език за надзорните решения и в текущата комуникация. Това споразумение за използване на един език може да бъде отменено.

Ако адресатите са дали съгласието си за използването на английски, ЕЦБ изготвя на английски решенията, адресирани до едно или повече поднадзорни лица. Ако адресатите не са избрали английски, автентичната версия на надзорното решение се приема на избрания от адресата език. В тези случаи ЕЦБ отговаря за превода на решението.

Входящи документи

Поднадзорните лица, които не са се съгласили да използват английски език в текущите си контакти с ЕЦБ по надзорни въпроси, могат да подават документи на който и да е от официалните езици на ЕС. В случай че се изисква превод, ЕЦБ и НКО си поделят отговорността за него. В някои случаи получените документи на избрания от поднадзорното лице език не се превеждат изцяло, а се резюмират на английски.

Езиковият режим се прилага единствено за надзорните решения и основната надзорна документация. При необходимост НКО си сътрудничат с ЕЦБ за предоставянето на основна документация или обяснителни меморандуми на английски език.

1.3.4 Административен преглед на решения

Съображение 64 и член 4, член 24, параграф 1 и параграф 10 от Регламента за ЕНМ

Решение относно създаването на Административен съвет за преглед (ЕЦБ/2014/16)

Вътрешните административни прегледи на решения, приети от ЕЦБ при изпълнение на надзорните ѝ правомощия, се осъществяват от независим вътрешен орган на ЕЦБ – Административния съвет за преглед. Съставът на Административния съвет за преглед е публикуван на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор. В този подраздел са описани основните стъпки на вътрешния процес, потенциалните резултати от него, вътрешната организация на Административния съвет за преглед и в заключение – възможността за съдебен преглед на решенията, взети от ЕЦБ.

Вътрешен процес на преглед

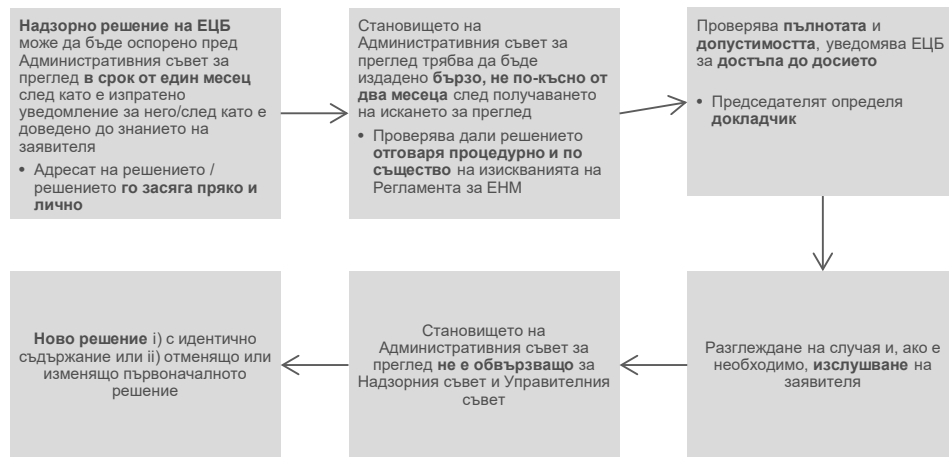
Искане за преглед

Всяко физическо или юридическо лице може да подаде искане за преглед на решение на ЕЦБ, на което е адресат или което го засяга пряко и лично. Заявителите трябва да подадат искането си в рамките на месец, след като бъдат уведомени за приетото решение. Те могат да оттеглят искането си по всяко време. Искането за преглед няма суспензивно действие, освен ако Управителният съвет не реши друго по предложение на Административния съвет за преглед.

Диаграма 7

Процес на преглед от Административния съвет за преглед

Вътрешен административен преглед в ЕЦБ

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Заявителите имат право на достъп до преписката на ЕЦБ, който обаче не включва поверителна информация и може да бъде ограничен заради законния интерес на юридически и физически лица, различни от заявителя, с оглед на защитата на техните търговски тайни. Обхватът на прегледа на Административния съвет за преглед е ограничен до основанията, изложени в заявлението. Затова след подаването на заявлението Административният съвет за преглед ограничава оценката си до включените в него основания и не могат да се внасят нови основания за преглед.

Освен това заявителят може да подаде искане да представи в писмена форма свидетелски показания или заключения на вещи лица. Административният съвет за преглед дава позволенията си за това представяне, ако го счете за необходимо.

Преценка на допустимостта

След като Административният съвет за преглед прецени допустимостта на искането, председателят на Административния съвет за преглед може да даде указания за ефикасното провеждане на прегледа, включително указания за представянето на документи или за предоставянето на информация.

Заседание

Въпреки че присъственото изслушване на заявителя не е задължително, Административният съвет за преглед може да свика заседание с изслушване на страните. Заседанията се председателстват от председателя или заместник-председателя на Административния съвет за преглед и на тях присъстват членовете и секретарят на Административния съвет за преглед, представители

на ЕЦБ и представители на заявителя. Заявителят може да използва езика, на който се извършва прегледът, или английски, като симултанен превод се осигурява от ЕЦБ. Заявителят може да поиска разрешение да призове свидетел или вещо лице, които да дадат устно показания или обяснения по време на заседанието.

Становище

Административния съвет за преглед трябва да приеме становище по оспорваното решение в рамките на два месеца от получаването на искането. Становището се представя незабавно на Надзорния съвет. Становището на Административния съвет за преглед не е обвързващо за Надзорния съвет или за Управителния съвет.

Ново решение

Въпреки че становището на Административния съвет за преглед не е обвързващо, след прегледа Надзорният съвет трябва да представи на Управителния съвет нов цялостен проект на решение. Този проект на решение може:

- да замени оспорваното решение с решение с идентично съдържание;
- да замени оспорваното решение с изменено решение;
- да отмени оспорваното решение.

В първия случай новият проект на решение трябва да бъде представен на Управителния съвет в срок от десет работни дни от получаване на становището. Във втория и третия случай проектът на решение трябва да бъде представен на Управителния съвет в срок от двадесет работни дни от получаване на становището.

Обжалване пред Съда на Европейския съюз

Вътрешният административен преглед на надзорните решения, описан по-горе, се провежда, без да се засяга правото за завеждане на дело в Съда на Европейския съюз. Срокът за завеждане на дело е два месеца след получаване на окончателното решение. Заявителят може да заведе дело в Съда, без преди това да е подал искане за вътрешен преглед. Той може също да заведе дело успоредно с прегледа на Административния съвет за преглед или след него – в този случай въз основа на новото решение, прието от Управителния съвет.

1.4 Сътрудничество с други институции и органи

1.4.1 Рамка за сътрудничество

ЕЦБ си сътрудничи активно с други институции, както за изготвянето на политики, така и в контекста на текущия надзор. ЕЦБ участва дейно в редица световни и европейски форуми като Европейския банков орган (ЕБО), Европейския съвет за системен риск (ЕССР), Базелския комитет за банков надзор (БКБН) и Съвета за финансова стабилност (СФС).

При необходимост отдел „Надзорни политики“ заедно с ГД „Правни услуги“ на ЕЦБ може да предостави допълнителна подкрепа на СНЕ в работата им в колегии от надзорни органи във връзка със съставянето и актуализирането на споразумения за сътрудничество. Освен това отдел „Надзорни политики“ установява и координира сътрудничеството с неучастващи държави членки и с държави извън ЕС, например като сключва меморандуми за разбирателство.

1.4.2 Държави членки в тясно сътрудничество с ЕЦБ

Член 7 от Регламента за ЕНМ
Членове 118 и 119 от
Рамковия регламент за ЕНМ
Решение на ЕЦБ относно
тясното сътрудничество с
националните компетентни
органи на участващите
държави членки, чиято
парична единица не е еврото
(ЕЦБ/2014/5)

Държавите членки на ЕС извън еврозоната могат, ако желаят, да участват в ЕНМ. В рамките на механизма за тясно сътрудничество НКО на държавата членка извън еврозоната изпълнява всички указания, насоки и искания на ЕЦБ. Той има представители в Надзорния съвет, СНЕ и други мрежи и работни групи също като НКО от еврозоната.

Между държавите членки в тясно сътрудничество с ЕЦБ и държавите членки от еврозоната има две разлики. Първо, държавите членки в тясно сътрудничество с ЕЦБ нямат представител в Управителния съвет. Въпреки това те могат да уведомят Управителния съвет, ако не са съгласни с проект на решение на Надзорния съвет. Управителният съвет следва да вземе предвид техните аргументи и да им отговори в писмен вид в срок от пет работни дни. Второ, държава членка извън еврозоната може да излезе от ЕНМ, а ЕЦБ може временно да преустанови или да прекрати тясното сътрудничество при определени условия.

Процедурата за установяване на тясно сътрудничество с ЕНМ включва подаване на искане от съответната държава членка, оценка на искането от ЕЦБ и накрая, решение на ЕЦБ, с което се установява тясно сътрудничество със съответната държава членка.

- Преди да вземе решение, ЕЦБ извършва правен преглед на националното законодателство в държавата членка, подала искането. С този правен преглед следва да се определи дали НКО е в състояние да спазва указанията, исканията и насоките на ЕЦБ.
- Преди да вземе решение, ЕЦБ може също да проведе цялостна оценка на кредитните институции в държавата членка, подала искането. С това се

цели съставянето на подробна оценка на финансовото състояние на банковия сектор и на потенциално значимите групи и кредитни институции в присъединяващата се държава членка. За тази цел държавата членка предоставя цялата информация за установените в нея кредитни институции, която ЕЦБ може да поиска за извършването на цялостната им оценка.

Решенията на ЕЦБ за установяване на тясно сътрудничество се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз* и започват да се прилагат 14 дни след това. В тях се определят условията за прехвърлянето на надзорните задачи на ЕЦБ, както и датата за начало на тясното сътрудничество.

1.4.3 Сътрудничество с банкови надзорни органи извън ЕНМ

Колегии от надзорни органи за банков надзор

Член 51 и членове 112–116 от ДКИ

Членове 9 и 10 от Рамковия регламент за ЕНМ

Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията относно съвместните решения

Делегиран регламент 2016/98 на Комисията по отношение на функционирането на колегии от надзорни органи

Колегиите от надзорни органи са средства за сътрудничество и координация между органите, участващи в надзора над отделни институции от трансгранични банкови групи и значими клонове. Колегиите осигуряват рамка за планирането и изпълнението на ключови надзорни задачи. Делегираният регламент и регламентът за изпълнение на Европейската комисия и насоките на ЕБО относно колегии от надзорни органи служат като основна рамка за функциониране на колегии.

ЕЦБ може да изпълнява следните роли в колегии от надзорни органи за значими банкови групи:

- Консолидиращ надзорен орган (надзорен орган на държавата по произход) – за колегии, които включват надзорни органи от неучастващи държави членки или от трети държави, т. е. държави извън ЕС;
- Член (надзорен орган на приемащата държава) – за колегии, в които надзорният орган на държавата по произход е от неучастваща държава членка или от трета държава.

ЕЦБ като консолидиращ надзорен орган

Ако ЕЦБ е консолидиращият надзорен орган, председател на колегията е председателят на СНЕ. В допълнение към основната рамка за функционирането на колегии съответната колегия установява писмени правила за координация и сътрудничество за практическите аспекти на функционирането на колегията и взаимодействието между участниците в нея.

НКО на участващите държави членки, в които се намират предприятието майка, дъщерни предприятия или значими клонове на банковата група, участват в колегии като наблюдатели. Това означава, че те съдействат за

изпълнението на задачите и дейностите на колегията и получават цялата информация, но не вземат участие в процедурите за вземане на решения. НКО и ЕЦБ предварително обсъждат актуалните въпроси в рамките на СНЕ, за да представят обща позиция на заседанията на колегията.

ЕЦБ като надзорен орган на приемащата държава

Ако консолидиращият надзорен орган е от неучастваща държава членка, правилата за участието в колегии зависят от значимостта на поднадзорните лица в участващите държави членки.

- Ако всички поднадзорни лица в участващите държави членки са значими институции, ЕЦБ участва в колегията от надзорни органи като член, а НКО имат право да участват в нея като наблюдатели.
- Ако поднадзорните лица в участващите държави членки включват както значими, така и по-малко значими институции, ЕЦБ и НКО участват в колегията от надзорни органи като членове. НКО на участващите държави членки, в които са установени значимите поднадзорни лица, имат право да участват в колегията от надзорни органи като наблюдатели.

В случаите, в които поднадзорните лица в участваща държава членка са по-малко значими институции, НКО участват в колегията от надзорни органи като членове, а ЕЦБ не участва.

Двустранно сътрудничество с банкови надзорни органи

За двустранното сътрудничество между ЕЦБ и надзорен орган извън ЕС са необходими конкретни договорености. Вариантите се простират от единични неконфиденциални обсъждания до структурно сътрудничество, установено в меморандум за разбирателство. Някои от тези меморандуми за разбирателство се отнасят до конкретни банки, а други – до конкретни въпроси, като засягат множество поднадзорни лица. Договореностите, отнасящи се до конкретни банки, може да обхващат въпроси като обмена на поверителна информация, възможността за извършване на проверки на място и одобрението на вътрешни модели. Договореностите, отнасящи се до конкретни въпроси, може да са свързани например с обмена на информация относно глобалните системно значими финансови институции.

Членове 3, 8 и 152 от
Рамковия регламент за ЕНМ
Членове 55 и 131 от ДКИ

Диаграма 8

Обмен на информация и сътрудничество въз основа на меморандуми за разбирателство

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

ЕЦБ и НКО на неучастващите държави членки сключват меморандум за разбирателство, в който са описани общите условия за сътрудничество помежду им при изпълнението на надзорните им задачи. ЕЦБ сключва меморандум за разбирателство с НКО на всяка неучастваща държава членка, в която има поне една глобална системно значима институция. С тези меморандуми за разбирателство се цели изясняване на процедурите за обмен на информация и, когато е приложимо, на механизмите за консултации. С тях се определят и процедури за сътрудничество в извънредни ситуации.

Освен това е необходимо ЕЦБ да сключи административни договорености с надзорните органи на трети държави относно обмена на поверителна информация и условията за сътрудничество. Преди сключването на такива договорености ЕЦБ проверява дали регулаторната рамка на третата държава предвижда изисквания за поверителност, които са най-малко равностойни на съответните разпоредби на ЕС.

1.4.4 Сътрудничество с небанкови надзорни органи

Членове 6–17 от Директивата за финансовите конгломерати

Член 18 от Рамковия регламент за ЕНМ

Регулаторни технически стандарти за допълнителния надзор върху концентрацията на риска и

вътрешногруповите сделки (Делегиран регламент (ЕС) 2015/2303 на Комисията)

Съвместни насоки на Европейските надзорни органи относно споразуменията за координиране за финансовите конгломерати (JC/GL/2014/01)

Двустранните и многостранните меморандуми за разбирателство представляват обща рамка за сътрудничество, както за банковите надзорни органи, така и за други надзорни органи. Те обхващат процесите и процедурите за обмен на поверителна информация, например относно лицензирането, надзора на място, дистанционния надзор и санкциите. Меморандумите за разбирателство се опират на най-добрите налични практики и насърчават култура на сътрудничество на всички нива на организацията. С цел да се насърчи общуването между органите меморандумите за разбирателство може да предвиждат създаване на нарочни комитети, които да действат като основни органи за обмена на информация и съгласуването на надзорните дейности.

Надзор над финансови конгломерати

В контекста на финансовите конгломерати са приети конкретни договорености за сътрудничество. Финансовите конгломерати са финансови предприятия, в които най-малко едно лице извършва дейност в застрахователния сектор и едно – в банковия сектор или в сектора на инвестиционните услуги, независимо дали дейността се извършва пряко от самото предприятие или от отделни дъщерни предприятия.

За финансовите конгломерати е необходим междусекторен надзор, който на свой ред изисква специфична институционална уредба. В рамките на ЕС се извършва допълнителен надзор над кредитни институции, застрахователни предприятия и инвестиционни посредници от един финансов конгломерат, които имат право на освобождавания от определени изисквания. Допълнителният надзор се дефинира като надзор, който не заменя, а по-скоро надгражда секторния надзор и е насочен към рисковете, произхождащи от междусекторния характер на финансовите дейности и сложността на груповите структури в един финансов конгломерат.

Координатор за допълнителен надзор

СНЕ участват в допълнителния надзор над финансовите конгломерати във връзка с техните значими институции. Когато за координатор е назначен банковият надзорен орган на ЕНМ, координаторът на СНЕ поема съответните задачи съгласно член 11 от Директивата за финансовите конгломерати. Както при надзорните колегии за банков надзор НКО могат да участват като наблюдатели, ако кредитните институции във финансовия конгломерат са значими, или като членове, ако тези кредитни институции са по-малко значими.

Координаторът отговаря за координирането и провеждането на допълнителния надзор над регулираните лица, принадлежащи към един финансов конгломерат. В сътрудничество с другите компетентни органи координаторът осигурява подходящо и редовно стрес тестване на финансови конгломерати,

като същевременно избягва припокриването или заместването на секторния надзор.

Координаторът се назначава измежду компетентните органи и ако е необходимо, се приемат конкретни правила за координиране. Когато става въпрос за регулирано лице, координаторът обикновено е органът, който отговаря за надзора над предприятието майка във финансовия конгломерат. Ако предприятието майка е смесен финансов холдинг, координаторът обикновено е органът, отговарящ за надзора над регулираното лице в най-важния финансов сектор.

Участващите органи работят в тясно сътрудничество и обменят цялата съществена информация за изпълнението на съответните си надзорни задачи. В споразумението за координиране координаторът и съответните органи могат да се договорят за предоставяне на по-подробна информация, която ще засили допълнителния надзор над регулираните лица.

1.4.5 Взаимодействие с европейските институции

ЕНМ работи в тясно сътрудничество с други европейски институции и органи като част от по-широка институционална рамка.

Европейска комисия

Членове 4, 107 и 108 от ДФЕС

Член 53 от ДКИ

Членове 19, 26, 32 и 37 и съображение 32 от Регламента за ЕНМ

Съобщение на Комисията относно държавните помощи за банките в контекста на финансовата криза (ЕС/2013/С 216/01)

Целите на Европейската комисия включват възстановяване на финансовата стабилност, осигуряване на кредитиране за реалната икономика и справяне със системния риск от изпадане в несъстоятелност. Ако се използват публични ресурси, трябва да се спазват правилата за държавна помощ и да се уведоми генерална дирекция „Конкуренция“ на Европейската комисия. ГД „Конкуренция“ има изключителния мандат и правомощия да гарантира, че държавната помощ е в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и че нейното предоставяне е одобрено при строги условия.

Европейската комисия и по-специално генерална дирекция „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“ следи за ефикасността на реформите, въведени след началото на финансовата криза с цел запазване на финансовата стабилност и подобряване на надзора над финансовите пазари. Тя също така осигурява пълното прилагане на законодателството на ЕС и предприема мерки при нововъзникващи финансови рискове. Освен това тя работи в интерес на предприятията и потребителите за създаването на добре регулирани, стабилни и конкурентоспособни в световен план финансови пазари. Тя прокарва инициативи за създаването на съюз на капиталовите пазари в ЕС, за да осигури по-добър достъп до капитал за предприятията, особено за малките и средните предприятия (МСП). Това спомага за растежа и създаването на работни места.

При искане от страна на ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“ ЕЦБ може да ѝ предостави информация по регулаторни въпроси, свързани с организацията и изпълнението на надзорни задачи. ЕЦБ също така участва в публични консултации, организирани от ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“, по въпроси в рамките на своите компетенции посредством становища на ЕЦБ и публични коментари на ЕЦБ или на Евросистемата.

Европейската комисия (и в частност ГД „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“) има задачата на всеки три години да публикува доклад за прилагането на Регламента за ЕНМ („преглед на Регламента за ЕНМ“), в който се отделя специално внимание на наблюдението на потенциалното му въздействие върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар. Комисията си взаимодейства с ЕЦБ най-вече за да събере съпътстваща информация за своите дейности, свързани с прегледа. В съответствие с приложимите правни ограничения относно професионалната тайна и обмена на информация ЕЦБ споделя с Комисията i) информация, засягаща вътрешните надзорни и организационни процедури на ЕЦБ и ii) информация относно надзорните дейности в съкратена и обобщена форма.

И накрая, представител на Европейската комисия може да бъде поканен да присъства като наблюдател на заседанията на Надзорния съвет на ЕЦБ. Това осигурява по-специално редовно обсъждане на въпроси по политиките с Европейската комисия, която няма достъп до поверителна информация за отделни институции.

Европейски съвет за системен риск

Европейският съвет за системен риск (ЕССР) е независим орган на ЕС, който отговаря за наблюдението на рисковете във финансовата система в целия Съюз. ЕЦБ съдейства на Секретариата на ЕССР, а председателят на ЕЦБ е председател на Генералния съвет на ЕССР.

Представител на ЕЦБ в Генералния съвет на ЕССР е заместник-председателят на ЕЦБ. ЕЦБ също така участва в Консултативния технически комитет.

Тясното сътрудничество между ЕЦБ и ЕССР, благоприятстващо развитието на информационните потоци, е взаимно изгодно: то подобрява способността на ЕССР ефективно да идентифицира, анализира и наблюдава системните рискове в целия ЕС; на свой ред ЕНМ може да се възползва от експертните познания на ЕССР, които обхващат цялата финансова система, включително други финансови институции, пазари и продукти.

Европейски банков орган

Европейският банков орган (ЕБО) има за задача да разработва проекти на технически стандарти, насоки и препоръки с цел да подобри сближаването на

надзорните практики и да осигури последователност в надзорните резултати в рамките на Европейския съюз. Като банков надзорен орган ЕЦБ следва да изпълнява своите задачи в съответствие с разпоредбите на ЕБО. Банковият надзор в ЕЦБ участва в работата на ЕБО и допринася значително за сближаването на надзорните практики, като интегрира надзорната дейност в различните държави. ЕНМ е представен в Съвета на надзорниците на ЕБО от НКО като членове с право на глас и от ЕЦБ като член без право на глас и член на други работни структури. По-долу са описани най-важните области на сътрудничество:

- **Единна нормативна уредба и европейско ръководство за надзор:** Европейското ръководство за надзор е приложимо за всеки друг надзорен орган в рамките на Европейската икономическа общност (ЕИО). С въвеждането на сближаващи се надзорни стандарти и процедури ЕНМ постига висока степен на съгласуване на надзорните практики сред участващите държави членки.
- **Стрес тестове:** Заедно с ЕССР ЕБО отговаря за иницирането и цялостната координация на оценките на устойчивостта на кредитните институции в целия ЕС и за разработването на общи подходи и методологии с тази цел. ЕЦБ отговаря за провеждането на оценките в участващите държави членки с подкрепата на НКО.
- **Обмен на информация:** ЕНМ участва в разработването на проекти на технически стандарти, насоки и становища и поддържа взаимен обмен на информация с ЕБО.
- **Механизъм за партньорска проверка:** ЕЦБ съдейства на ЕБО в разработването на последователна методология за партньорски проверки с цел да се осигури съгласуваност сред поднадзорните кредитни институции и спазване на установените насоки за надзор.
- **Управление на кризи и други надзорни задачи:** ЕБО отговаря за редица конкретни задачи, свързани с управлението на кризи. Ако Европейският съвет обяви извънредна ситуация например, ЕБО може да даде препоръки на ЕНМ с цел координиране на европейските решения, а в някои случаи и с цел прякото им прилагане спрямо отделните институции. Освен това ЕБО има задачата да действа като посредник в някои случаи на спор между органите на държавата по произход и на приемната държава или в случаи на нарушаване на правото на ЕС. Що се отнася до текущия надзор, задачите му включват наблюдение на надзорните колегии посредством прякото му участие в тях.

Европейска система за финансов надзор

Освен с ЕБО ЕЦБ си сътрудничи и с другите европейски надзорни органи – с Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО) и с Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП). В случай

на криза, която засяга финансов конгломерат, смесен финансов холдинг или други финансови посредници и има потенциални преносни ефекти върху банковия сектор или от него, допълнителните договорености за сътрудничество между ЕНМ и другите органи на Европейската система за финансов надзор осигуряват ефикасно планиране, вземане на решения и координация със съответните органи както на европейско, така и на национално ниво.

Единен механизъм за реструктуриране

Членове 7, 8 и 34 от РЕМП

В единния механизъм за реструктуриране (ЕМП) са съсредоточени основни правомощия и ресурси за управление на случаите на неизпълнение на задълженията на кредитните институции в участващите държави членки. ЕМП допълва ЕНМ; той гарантира, че ако дадена банка, подлежаща на надзор от ЕНМ, бъде изправена пред сериозни затруднения, тя ще може да бъде реструктурирана по ефикасен начин с минимални разходи за данъкоплатците и реалната икономика.

Тясното сътрудничество и обменът на информация между органите за банков надзор и компетентните органи за реструктуриране са необходими с цел

- i) предоставяне на органите за реструктуриране на специфична за институциите информация, необходима за планирането на реструктурирането,
- ii) повишаване на подготвеността на всички засегнати лица при нормални условия и
- iii) подобряване на способността им да действат своевременно и ефикасно при настъпване на потенциална кризисна ситуация.

Единният съвет по реструктуриране (ЕСП) се консултира с ЕНМ особено във връзка с плановете за реструктуриране. ЕНМ предоставя надзорна информация, за да се избегне дублирането на задачи.

Европейски механизъм за стабилност

Членове 3, 4 и член 33, параграф 3 от Регламента за ЕНМ

Насоки на Европейския механизъм за стабилност относно пряката рекапитализация на институции

Европейският механизъм за стабилност (ЕМС) е механизъм за поддържане на стабилността, създаден от държавите членки на еврозоната с цел предоставяне на финансова помощ на членовете на механизма, които изпитват или има опасност да изпитат сериозни проблеми във връзка с финансирането, ако това е абсолютно необходимо, за да се гарантира финансовата стабилност на еврозоната като цяло и на държавите членки в нея. Като част от своя пакет инструменти Европейският механизъм за стабилност може да реши да предостави финансова помощ за пряката рекапитализация на финансовите институции, ако всички критерии за допустимост са изпълнени и РЕМП е приложен в своята цялост, включително разпоредбите за рекапитализация чрез вътрешни източници. Функционирането на инструмента за рекапитализация изисква ефикасно сътрудничество и създаване на солидни информационни потоци между ЕНМ, ЕМС и националните органи за реструктуриране съгласно член 3 от Регламента за ЕНМ. В случай че дадено поднадзорно лице в затруднение, което е под пряк надзор от ЕЦБ, има нужда от рекапитализиране, банковият надзор на ЕЦБ ще бъде отговорен за събирането на необходимата

информация. Що се отнася до лица, които не са под прекия надзор на ЕЦБ, Съветът на управителите на ЕМС изисква от нея да установи пряк надзор над институциите съгласно Регламента за ЕНМ.

Подкрепата на ЕМС за рекапитализацията на дадена институция зависи от одобрението на плана за реструктуриране на съответната институция от страна на ГД „Конкуренция“ съгласно правилата за държавна помощ. Затова НКО, ГД „Конкуренция“ и банковият надзор в ЕЦБ трябва да работят в тясно взаимодействие, за да осигурят безпрепятствено сътрудничество помежду си.

В някои случаи упражняването на контрол на държавната помощ може да се припокрива с отговорностите на ЕЦБ. ЕЦБ може например да изиска от съответните лица корекции, които за институциите, ползващи се от държавна помощ, може да са сходни с условията, посочени в техните планове за реструктуриране, които са одобрени от ГД „Конкуренция“. В такива случаи координацията между ЕЦБ и ГД „Конкуренция“ е изключително важна за осигуряването на съгласувани действия на органите.

Европейска сметна палата

Протокол № 4 за Устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ, член 27

Европейската сметна палата е създадена с цел да извършва одити на финансите на ЕС. Отправна точка за нейната одитна дейност са бюджетът и политиките на ЕС, най-вече в областите, свързани с растежа и създаването на работни места, добавената стойност, публичните финанси, действията във връзка с околната среда и климата. Европейската сметна палата извършва одит на бюджета по отношение както на приходите, така и разходите.

Правомощията на Европейската сметна палата за извършване на одити по отношение на ЕЦБ и предвид нейната независимост са ограничени до извършването на проверки на ефективността на управлението на ЕЦБ. В тези рамки Европейската сметна палата може да представя наблюдения, най-вече във формата на специални доклади. Тези доклади могат да съдържат препоръки за функционирането на банковия надзор в ЕЦБ с оглед на повишаване на ефективността на неговото управление. Европейската сметна палата може също да изготвя становища при поискване от друга институция на ЕС.

1.4.6

Многостранно сътрудничество

Член 127, параграф 4 отДФЕС

Член 25 от Устава на ЕСЦБ

Решение на Съвета за консултирането на националните власти с ЕЦБ по отношение на проектите за законодателни разпоредби (98/415/ЕО)

ЕЦБ участва в редица европейски и международни организации, както и в групи от надзорни органи, сформирани от многостранни организации. Със своето участие, което може да е различно по форма, ЕЦБ може да оказва въздействие върху международните тенденции в сферата на банковото регулиране. При участие както на ЕЦБ, така и на НКО отдел „Надзорни политики“ се стреми да координира позициите им, когато това е релевантно. Ако не е член, ЕЦБ може

да бъде представена от онези НКО, които към момента са членове, когато това е осъществимо.

Базелски комитет за банков надзор

Базелският комитет за банков надзор (БКБН) е основната инстанция, определяща стандартите в световен мащаб по отношение на пруденциалния режим за кредитните институции, и осигурява поле за сътрудничество по въпросите на банковия надзор. Задачата на БКБН е да засили регулирането, надзора и практиките на кредитните институции в световен мащаб с цел укрепване на финансовата стабилност. ЕЦБ и няколко НКО имат статут на членове в БКБН и участват в заседанията на Комитета и в неговите подструктури. ЕЦБ е член и на надзорния орган на БКБН – Групата на управители на централни банки и ръководители на надзора. ЕБО и Европейската комисия имат статут на наблюдател в БКБН.

Международен валутен фонд

В рамките на своята програма за оценка на финансовия сектор Международният валутен фонд (МВФ) изготвя оценки за стабилността на финансовата система за своите държави членки. Макар че националните органи са водещи в изготвянето на оценката в своите държави, ЕЦБ участва активно в наблюдението на държавите от еврозоната поради ключовите си задачи в областите на микропруденциалния и макропруденциалния банков надзор, поверени ѝ в съответствие с Регламента за ЕНМ. В рамките на банковия надзор в ЕЦБ отдел „Надзорни политики“ координира информацията, предоставяна на МВФ, и служи като основно звено за контакт.

Участието на ЕЦБ в изготвянето на оценки на национално равнище осигурява съпоставимост между държавите и последователност в компонента на банковия сектор в програмите за оценка на финансовия сектор. Това участие създава синергии със стрес тестовете на банките в ЕС/еврозоната и гарантира, че ключовите характеристики на микропруденциалната и макропруденциалната рамка за банков надзор, резултат от създаването на ЕНМ, са надлежно отразени в документацията, съставена от различните работни направления. То също така помага да се набележат областите, в които е необходимо по-нататъшно развитие на рамката на целия ЕНМ или на национално равнище, така че те да бъдат надлежно отразени в препоръките на МВФ.

Общото за ЕНМ измерение на банковия надзор в Европа ще бъде отразено в програмите на МВФ за оценка на финансовия сектор в ЕС/еврозоната, които след приключването на настоящата програма се очаква да се изготвят редовно, в съответствие с официалното искане на председателя на Икономическия и финансов комитет от януари 2017 г. С изготвянето на тези оценки се цели да се извърши преглед на миналите постижения и оценка на ефикасността на

архитектурата на финансовия надзор и управлението на кризи в ЕС/еврозоната.

Освен програмите за оценка на финансовия сектор МВФ провежда ежегодни консултации по член IV с държавите от еврозоната, по време на които служители на МВФ посещават органите на държавите, за да направят оценка на икономическото и финансовото положение в съответната страна и на предизвикателствата пред политиките. Тези консултации включват конферентни разговори между МВФ, банковия надзор в ЕЦБ и служителите на НКО, в които се обсъждат въпроси, свързани с ЕНМ. Служителите на МВФ също така посещават ЕЦБ два пъти годишно в контекста на консултациите по член IV за еврозоната. Резултатите от програмите за оценка на финансовия сектор за ЕС/еврозоната, споменати по-горе, съставят компонента на финансовия сектор в консултацията по член IV за еврозоната.

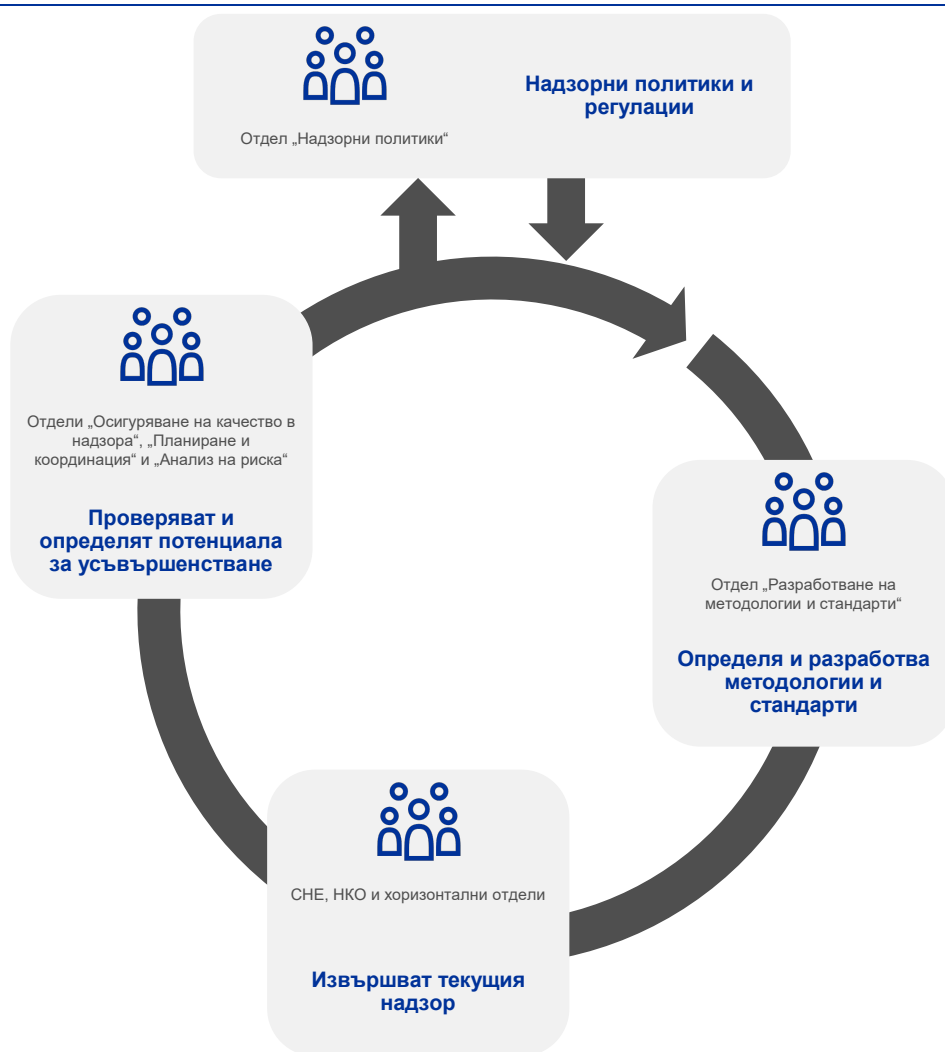
Съвет за финансова стабилност

Съветът за финансова стабилност (СФС) е международен орган, който допринася за международната финансова стабилност. Той координира действията на своите членове (централни банки, министерства на финансите и агенции за финансов надзор на най-големите икономики и финансови центрове в света, както и органи, определящи световните стандарти, и международни финансови институции) в разработването на устойчиви регулаторни, надзорни и други политики, свързани с финансовия сектор. СФС стимулира изграждането на условия на равнопоставеност, като насърчава съгласуваното прилагане на тези политики от съответните органи във всички сектори и държави. В резултат на пленарното решение на СФС от 21 юни 2016 г. банковият надзор в ЕЦБ също е представен в Пленарния съвет – единния орган за вземане на решения на СФС. Освен това от 2015 г. ЕЦБ е член на Постоянния комитет за надзорно и регулаторно сътрудничество, а от февруари 2017 г. участва като надзорен орган в Постоянния комитет за прилагане на стандартите. И накрая, ЕЦБ има постоянна покана за заседанията на регионалната консултативна група на СФС за Европа и участва редовно в тях.

2 Надзорен цикъл

Процесът на банков надзор може да се разглежда като цикъл, както е показано в **Диаграма 9**. В тази глава са обяснени отделните елементи на надзорния цикъл. Регулацията и надзорните политики (вижте раздел 2.1) представляват фундаментът за надзорните дейности и за разработването на методологии и стандарти на надзор (вижте раздел 2.2).

Диаграма 9
Надзорният цикъл

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Методологиите и стандартите са основата на текущия надзор, който се упражнява в съответствие с едни и същи високи стандарти във всички кредитни институции (вижте раздел 2.3). Поуките от упражняването на надзора и извършването на проверки за осигуряване на качеството (вижте раздел 2.4), се отразяват по различни начини в по-нататъшното разработване на методологии,

стандарты, политики и разпоредби, включително чрез участие на ЕНМ в международни и европейски форуми.

Опитът от практическото прилагане на методологиите и стандартите се използва при планирането на надзорните дейности за предстоящия цикъл. Анализът на ключови рискове и уязвимости и набеязването на стратегически надзорни приоритети също са част от това планиране.

2.1 Принос към регулацията и надзорните политики

Базелски споразумения

РКИ

ДКИ

ДВПБ

Директива относно схемите за гарантиране на депозити

Европейската банкова регулаторна рамка е изградена въз основа на Базелските споразумения и хармонизирана чрез единната нормативна уредба, която се прилага за всички финансови институции в единния пазар. Банковият съюз се основава на единната нормативна уредба. Тя представлява комплекс от законодателни текстове, които всички финансови институции в ЕС (включително близо 8300 банки) трябва да спазват. Сред най-важните текстове са Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ) и Регламентът за капиталовите изисквания (РКИ), Директивата относно схемите за гарантиране на депозитите и Директивата за възстановяване и реструктуриране на банки (ДВПБ).

Банковият надзор в ЕЦБ допринася активно за тази регулаторна рамка в международни и европейски форуми и институции като **ЕБО**, **ЕССР**, **БКБН** и **СФС**, където е пряко представен. За това се изисква и тясно сътрудничество с НКО и с Европейската комисия (съгласувано с генерална дирекция „Международни и европейски отношения“ и с други релевантни структурни звена на ЕЦБ).

Както е показано в **Диаграма 9**, за координирането и разработването на политиките отговаря отдел „Надзорни политики“, който се занимава с регулаторни въпроси и въпроси на надзорната политика. В отдел „Надзорни политики“ се централизира и взаимодействието на техническо равнище между банковия надзор в ЕЦБ и МВФ за целите на надзорните проверки на МВФ (най-вече програмите за оценка на финансовия сектор и консултациите по член IV).

В сътрудничество с еквивалентните звена на НКО отдел „Надзорни политики“ подкрепя СНЕ и НКО при прилагането на разпоредбите на ЕС.

За да помогне в разработването на политиките, отдел „Надзорни политики“ насърчава хармонизирането на позициите по политиките между ЕЦБ и НКО, а в случаите, в които такова съгласуване не е възможно, съдейства за обмен на информация относно различните им мнения.

Отдел „Надзорни политики“ консултира висшето ръководство на ЕЦБ и Надзорния съвет, Изпълнителния съвет и Управителния съвет по въпроси, свързани с политиките, и изготвя проекти на предложения с цел постигане на обща позиция и координиран подход спрямо значимите институции.

Тези консултации могат да включват изготвянето на специализирани доклади, меморандуми и/или предложения, обхващащи:

- важни регулаторни инициативи на национално, европейско и международно ниво;
- важни решения и/или трудности на европейските и международните работни групи;
- въпроси, свързани с политиките, както и общозначими регулаторни и надзорни въпроси, които заради своята сложност или засягането на различни интереси не могат да бъдат лесно разрешени и може да изискват регулаторни промени;
- други трудности или промени в работата по политиките, които могат да бъдат от общо значение за банковия надзор.

Освен че участва в европейски и международни форуми, отдел „Надзорни политики“ подкрепя работата на СНЕ например посредством установяване и координиране на сътрудничество с неучастващи държави членки и с държави извън ЕС, включително чрез преговори за меморандуми за разбирателство и други извънредни договорености за сътрудничество, насърчаващи обмена на информация и проверките на място.

2.2 Определяне и разработване на методологии и стандарти

Висококачествените методологии и стандарти за надзор са от съществено значение за постигането на последователни и ефективни надзорни резултати. В рамките на банковия надзор в ЕЦБ отдел „Разработване на методологии и стандарти“ редовно преглежда и разработва методологии за надзор по Стълб II. Тези методологии и стандарти за надзор се основават на най-добрите практики и постоянно се усъвършенстват. Те се развиват и в резултат от работата на международните органи за определяне на стандарти за хармонизиране на разпоредбите във финансовия сектор (например БКБН) или на органите на ЕС (особено ЕБО).

В области извън обхвата на правилата, разработени от международните органи за определяне на стандарти, или при необходимост от постигане на обща позиция и координиран подход в извършването на текущия надзор, ЕЦБ – в рамките на поверените ѝ надзорни задачи и в съответствие с приложимото право на ЕС и обвързващите стандарти, разработени от ЕБО – може да публикува свои собствени регламенти, насоки и указания относно методологиите и общите стандарти за надзора. За целта ЕЦБ трябва да има предвид и промените в международната и европейската уредба и ролята на ЕБО, така че с течение на времето да осигури хармонизирани надзорни практики и съгласуваност на надзорните резултати в рамките на ЕНМ.

Общият набор от методологии и стандарти обхваща въпроси като процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО), разгледан по-нататък в настоящия наръчник (вижте раздел 4.6).

Така например, за целите на ПНПО ЕНМ има разработена обща методология за текуща оценка на риска на поднадзорните лица, техните правила за управление и състоянието на капитала и ликвидността им. ЕЦБ прилага общата методология на ЕНМ за ПНПО по отношение на всички значими институции, като насърчава съпоставките на институции със сходни характеристики и мащабните напречни анализи. По този начин методологията осигурява условия на равнопоставеност за всички поднадзорни институции, вземайки същевременно предвид техните специфични особености.

Процесът на надзорен преглед и оценка на ЕНМ се прилага пропорционално спрямо значимите институции, като се гарантира спазването на най-високите и последователни надзорни стандарти.

Отговорността за разработването на методологиите не е единствено на отдел „Разработване на методологии и стандарти“. Както е разгледано по-долу, за издаването на лицензи, привеждането в изпълнение и налагането на санкции, проверките на място, вътрешните модели, общите стандарти и препоръките, свързани с по-малко значимите институции, както и регламентите, насоките и общите указания, приети в съответствие с член 6, параграф 5, буква а) от Регламента за ЕНМ, са отговорни съответните структурни звена на банковия надзор в ЕЦБ.

Отдел „Лицензиране“ разработва методологията за оценяване на заявленията за лицензиране, на предложенията за отнемане на лиценз, на предложенията за придобиване на квалифицирано дялово участие в кредитна институция и на процедурите по надеждност и пригодност, които са разгледани в глава 3 и раздел 4.4 от този наръчник. Трябва да се отбележи обаче, че отдел „Лицензиране“ обикновено не инициира издаването или отнемането на лиценз. За изготвянето на проект на решение за лицензиране, за придобиването на квалифицирано дялово участие и за повечето случаи на отнемане на лиценз отговарят НКО, които поддържат контакт с отдел „Лицензиране“, който след това оценява предложенията и осигурява спазването на съответните изисквания и на общите процедури.

Отдел „Лицензиране“ отговаря за оценката на процедурите по надеждност и пригодност, описани в раздел 4.4. Затова в случай на назначение на нов член на ръководен орган на значима институция той провежда предварителна оценка от гледна точка на изискванията на правото на ЕС, която след това се изпраща на съответния координатор на СНЕ. Заедно с координатора на СНЕ отделът изготвя проект за съвместно предложение, който трябва да бъде одобрен от Надзорния съвет и от Управителния съвет.

За да се осигури съгласуваност на методологиите и процесите, свързани с прегледа на вътрешните модели за изчисляване на минималните капиталови изисквания (Стълб I), включително прилагането на политиките в единната

нормативна уредба за промени в моделите и разширение на обхвата им, е създаден специализиран отдел „Вътрешни модели“. Успоредно с отдел „Разработване на методологии и стандарти“ отдел „Вътрешни модели“ играе водеща роля в разработването на надзорни стандарти и методологии в ЕНМ във връзка с одобрението на модели и текущия надзор над вътрешните модели, както е описано в раздел 4.7 от настоящия наръчник. Освен това в сътрудничество с отдел „Надзорни политики“ той наблюдава на международни форуми (например БКБН) развитието на международните стандарти относно вътрешните модели.

Отдел „Централизираните проверки на място“ отговаря за разработването и обновяването на методологията за проверки на място. В изпълнението на задачите си отдел „Централизираните проверки на място“ си взаимодейства със СНЕ, с другите хоризонтални отдели на ЕЦБ, с екипите за извършване на проверки, с ръководителите на мисии и с НКО. Той координира действията си с отдел „Разработване на методологии и стандарти“ и с НКО, особено за поддръжката на методологията за проверки на място.

2.3 Извършване на текущ надзор

Политиките, методологиите и стандартите на ЕНМ са в основата на текущия надзор, който се извършва в съответствие с едни и същи стандарти във всички поднадзорни институции в еврозоната въз основа на процеса по надзорен преглед и оценка (за повече информация вижте раздел 4.6).

Текущият надзор над значимите институции се извършва от СНЕ, които се състоят от служители от НКО и от ЕЦБ и се ползват с подкрепата на хоризонталните и специализираните отдели в ГД „Микропруденциален надзор IV“ и на служители с подобни функции в НКО (например експерти по вътрешните модели).

Съществуват няколко инструмента за извършване на надзорни дейности. В текущия надзор СНЕ анализира надзорната отчетност, финансовите отчети и вътрешната документация на поднадзорните лица. СНЕ провеждат редовни и извънредни срещи на различни йерархични равнища с поднадзорните лица. Те извършват текущ анализ на риска на одобрените модели за риска и изготвят анализ и оценка на плановете за възстановяване на поднадзорните лица.

Всички гореописани дейности са отразени в провежданите от СНЕ процеси по надзорен преглед и оценка, които са представени подробно в раздел 4.6.

2.4 Усъвършенстване на банковия надзор

Както вече беше посочено в тази глава, ЕЦБ постоянно се стреми да идентифицира потенциални подобрения, които да отрази в определянето на методологиите, стандартите, политиките и разпоредбите. За тази цел тя

използва редица канали, включително участието на европейския банков надзор на международни и европейски форуми и опита от прилагането на методологиите и стандартите на практика. Освен това потенциалът за усъвършенстване се определя чрез редовния процес на идентифициране и оценка на основните рискове и уязвимости (вижте раздел 2.4.1), които са включени и в стратегическите надзорни приоритети (за повече информация вижте раздел 4.2). Взаимодействието между микропруденциалния и макропруденциалния надзор (вижте раздел 2.4.2) и извършването на проверки за осигуряване на качеството (вижте раздел 2.4.3) също са важни за идентифициране на допълнителен потенциал за усъвършенстване.

2.4.1 Идентифициране и оценка на рисковете

Редовният процес на идентифициране и оценка на основните рискове и уязвимости се състои основно от четири допълващи се компонента (за повече информация вижте раздел 4.2):

- (i) редовно наблюдение и анализ на съществуващи и нововъзникващи рискове;
- (ii) задълбочени анализи на идентифицираните потенциални рискове;
- (iii) редовни и извънредни стрес тестове;
- (iv) анализи на въздействието на съществуващи и предстоящи регулаторни инициативи.

Следващата логична стъпка след идентифицирането на съществуващите и нововъзникващите рискове е тяхната оценка с цел да се потвърди резултатът от процеса на идентификация и да се установи подходяща надзорна реакция за тяхното редуциране.

Рисковете – особено ако са от значение за всички или за значима подгрупа от поднадзорните кредитни институции – обикновено имат хоризонтално измерение. Често дори е трудно да се разграничат ясно микро- и макропруденциалните перспективи, затова е необходимо тясно сътрудничество между тези две функции.

2.4.2 Свързване на микропруденциалния с макропруденциалния надзор

Член 5 от Регламента за ЕНМ

Микро- и макропруденциалните функции на ЕЦБ работят в тясно сътрудничество за идентифицирането на основните рискове посредством обмен на мнения относно рисковете и уязвимостите.

Макропруденциалните фактори се вземат предвид в микропруденциалния надзор, а микропруденциалните фактори се използват като отправна

информация за макропруденциалния надзор. Макропруденциалните фактори се вземат под внимание при определянето на надзорните приоритети и в оперативното планиране, в решението от ПНПО и в надзорното наблюдение над по-малко значимите институции. Информацията и сигналите от микропруденциалния надзор на свой ред са от полза за макропруденциалния анализ на риска. Микропруденциалният надзор може на ранен етап да сигнализира за нововъзникващи рискове, които произтичат от отделни системно значими институции, както и за рискове в резултат от промени в търговските практики или от финансови иновации.

Друга област, в която микро- и макропруденциалните перспективи се допълват, е провеждането на микро- и макропруденциални стрес тестове. Микропруденциалните стрес тестове се съсредоточават върху една-единствена институция и резултатите от тях се използват за съставяне на ПНПО оценка за нея. Ето защо тези стрес тестове наблягат особено върху хоризонталната последователност на третирането. Макропруденциалните стрес тестове допълват такива стрес тестове, като обхващат и мрежовите ефекти сред кредитните институции и обратното влияние, например негативните ефекти на стрес сценария върху кредитирането и състоянието на икономиката (вижте раздел 4.2.3).

Микро- и макропруденциалните задачи се координират посредством устойчива управленска структура (вижте раздел 1.2.1), която осигурява пълен поглед върху начина, по който се редуцират рисковете, с цел да се постигне холистично взаимно допълване и ефективност на надзора. Това е необходимо и за да се избегне припокриване между микро- и макропруденциалните инструменти и възможно двойно преброяване на рисковете.

ЕЦБ също така работи в тясно сътрудничество с други европейски институции и органи, като например Европейските надзорни органи, включително ЕБО, и ЕССР, по разработването на рамките на ЕС за надзор, регулация и реструктуриране. ЕЦБ допринася и за разискванията по политиките, свързани с регулацията и надзора, на международно и на европейско равнище.

Във връзка с наблюдението на риска и изследванията за въздействието, изискващи достъп до определена информация (вижте раздел 1.2.1), отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ в тясно сътрудничество с ГД „Статистика“ също координира съответните събирания на данни и процесите, обезпечавачи събирането на информация, гарантирането на нейното качество и агрегирането ѝ.

2.4.3 Контрол на качеството и планирането

Надзорът както над значимите, така и над по-малко значимите институции изисква цялостни механизми, които да гарантират, че надзорният подход спрямо всички поднадзорни лица остава последователен и с най-високо качество. Това предполага да бъдат избягвани изкривявания между двете групи

институции при структурираното прилагане на надзорния подход и на принципа на пропорционалност.

Планиране и координация

Що се отнася до значимите институции, отдел „Планиране и координация на ПИНП“ редовно проверява дали задачите, определени в плановете за извършване на надзорни проверки (ПИНП), са изпълнени от СНЕ и при нужда изисква корективни действия.

За по-малко значимите институции надзорното планиране се извършва от НКО и при необходимост се наблюдава от ГД „Микропруденциален надзор III“.

Освен това ПИНП се разработват и актуализират въз основа на констатациите от предишни периоди. Констатациите се обсъждат със засегнатите лица с оглед на подобряване и задълбочаване на общата позиция и координирания подход към бъдещите дейности.

Осигуряване на качеството

Отдел „Осигуряване на качество в надзора“ действа като част от втората защитна линия в рамката за вътрешен контрол на ЕЦБ по отношение на задачите, възложени ѝ с Регламента за ЕНМ.

Отдел „Осигуряване на качество в надзора“ обхваща:

- (i) извършването на пряк надзор от ГД „Микропруденциален надзор I“ и „Микропруденциален надзор II“ и дейностите на НКО, доколкото те участват в надзора над значимите институции;
- (ii) наблюдението на ГД „Микропруденциален надзор III“ над надзора, който НКО извършват над по-малко значимите институции;
- (iii) ГД „Микропруденциален надзор IV“, която отговаря за хоризонталните функции;
- (iv) генерална дирекция „Секретариат на Надзорния съвет“;
- (v) приноса на други звена в ЕЦБ за надзорните ѝ дейности.

Целта на отдел „Осигуряване на качество в надзора“ е да дава сигурност най-вече на ръководителите на структурните звена на ЕЦБ, както и на Надзорния съвет, Управителния съвет и Изпълнителния съвет на ЕЦБ, че банковият надзор в ЕЦБ се извършва последователно, съгласно Регламента за ЕНМ, и следва най-високите стандарти за качество.

За да постигне своята цел, ГД „Осигуряване на качество в надзора“:

- оценява и насърчава устойчивостта, своевременността и ефективността на банковия надзор в ЕЦБ в съответствие с Регламента за ЕНМ;
- оценява безпристрастността на надзорните дейности на всички СНЕ и в надзора над значимите и по-малко значимите институции;
- предоставя обратна информация за надлежното използване и необходимостта от усъвършенстване на методологичната рамка на ЕНМ;
- отправя препоръки и задава стандарти за оперативните подразделения, в това число хоризонталните функции, като предоставя обратна информация за техните надзорни практики, включително като определя най-добрите надзорни практики;
- идентифицира рисковете (включително правните рискове), недостатъците и слабостите във функционирането на надзорната рамка на ЕНМ.

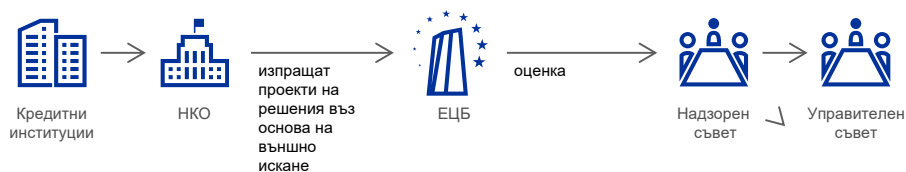
Прегледите за осигуряване на качеството са основният инструмент, използван от отдел „Осигуряване на качество в надзора“, и се извършват в сътрудничество със звената на НКО за осигуряване на качеството, когато това е целесъобразно.

3 Провеждане на надзорната дейност на ЕНМ над всички поднадзорни институции

ЕЦБ има различни надзорни отговорности в зависимост от това дали дадена кредитна институция е значима или по-малко значима. При някои процедури, наричани **общи процедури**, обаче ЕЦБ има компетентност, независимо от значимостта на въпросната институция. Тези процедури са описани в първата част на тази глава. Втората част обхваща процедурите и критериите, използвани за оценка на значимостта на институциите, както редовно, така и в извънредни случаи.

Диаграма 10
Общи процедури

Издаване на лицензи и придобиване на квалифицирани дялови участия

Отнемане на лицензи

Инициатива на НКО

Инициатива на ЕЦБ

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

3.1 Оценяване на заявления за разрешение за планирани придобивания на квалифицирани дялови

участия в кредитни институции и за прилагане на единния европейски паспорт за извършване на дейност

Член 4, параграф 1 и член 14, параграфи 5 и 6 от Регламента за ЕНМ

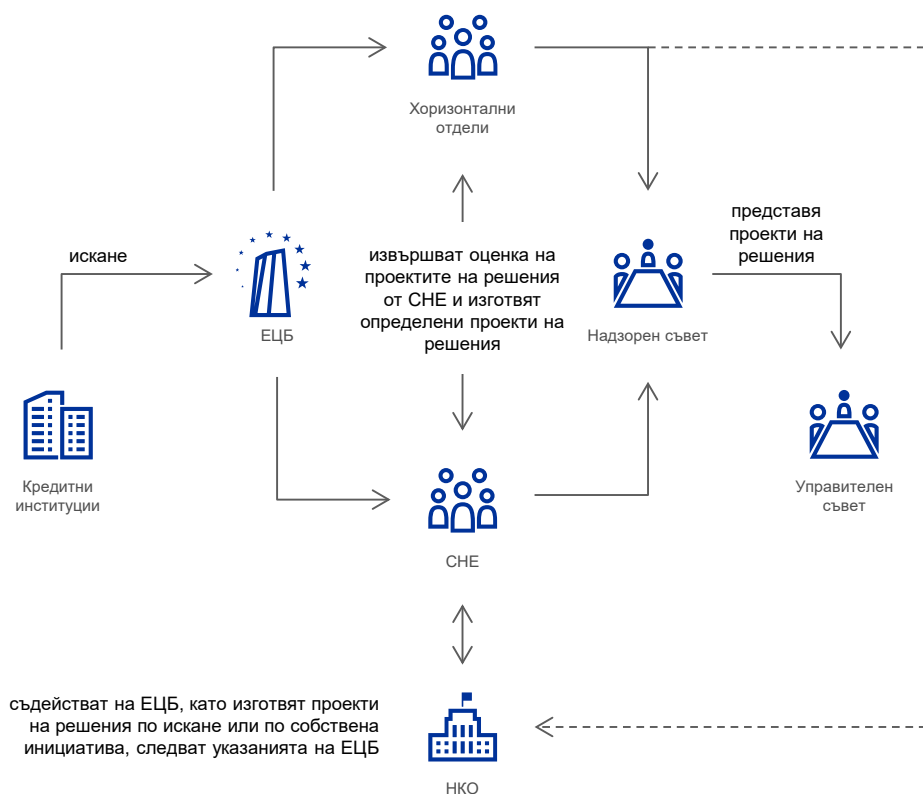
Членове 18, 20 и 45 от ДКИ

Член 79 и Дял V от Рамковия регламент за ЕНМ

Общите процедури, по които ЕЦБ взема окончателно решение, включват действащите процедури за предоставяне на (нов или разширен) лиценз за банкова дейност на заявителите или за отнемането на лицензи. Останалите общи процедури (вижте раздел 3.1.2) обхващат процедурите за разрешаване на планирани придобивания или за допълнително увеличаване на квалифицираните дялови участия в кредитни институции. В този раздел се описва и процедурата, съгласно която институция, на която е издаден лиценз за банкова дейност в една държава членка, може да упражнява правото на установяване и свободно предоставяне на услуги във всички държави членки на Европейския съюз („паспортизиране“).

Диаграма 11

Общи процедури (общ процес за искания, уведомления и заявления)

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

3.1.1

Издаване, отнемане и прекратяване на действието на лицензи

За да извършват дейност на кредитна институция в участваща държава членка, институциите трябва да подадат заявление за лиценз за банкова дейност.

Заявлението се подава съгласно изискванията на съответното национално законодателство до НКО на държавата членка, където институцията ще бъде установена. То подлежи на оценка с цел да се гарантира, че само лицата, които изпълняват приложимите правни изисквания на държавата членка и на ЕС, могат да влязат на пазара като кредитни институции.

Институциите подават заявление за лиценз за банкова дейност при няколко различни сценария. Кредитна институция, която вече е обект на надзор, може да подаде заявление за разширяване на дейностите си или за реструктуриране на вече съществуващите си дейности. Нелицензирани лица, възнамеряващи да извършват банкова дейност, също могат да подадат искане за лиценз за извършване на дейност на кредитна институция съгласно разпоредбите на националното законодателство.

Обхват

Възложената на ЕЦБ процедура за лицензиране за извършването на дейност на кредитна институция се прилага за всички дейности, които са запазени за кредитните институции и подлежат на лицензиране. Сред тях са дейностите, подлежащи на взаимно признаване съгласно приложение I към ДКИ, както и други регулирани дейности, за които се изисква лиценз от надзорния орган съгласно националното право. Това означава, че процедурата на ЕНМ за лицензиране се прилага и в ситуации, в които дадена кредитна институция съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от РКИ, която вече има лиценз за банкова дейност, изисква разширяване на обхвата на своя лиценз, за да предприеме нова регулирана дейност, ако в националното право се предвижда необходимостта от такъв лиценз. Това важи, независимо дали става въпрос за нова дейност съгласно приложение I към ДКИ или за регулирана дейност, за която се изисква лиценз само съгласно национален закон, на който се основава функция за пруденциален надзор.

Заявлението се оценява от НКО и от ЕЦБ. НКО служи като лице за контакт за заявителя. Той оценява заявлението на база на изискванията, предвидени в националното законодателство, с участието на съответните СЧЕ, когато това е целесъобразно. ЕЦБ оценява заявлението въз основа на изискванията, предвидени в правото на ЕС. Оценките на НКО и ЕЦБ са тясно свързани. Общата оценка гарантира, че заявителят покрива съответните изисквания, особено изискванията относно управлението, извършването на дейността, пруденциалните изисквания и изискванията за бизнес модела. Освен това тя гарантира, че са изпълнени приложимите национални изисквания. НКО и ЕЦБ имат правото да изискват от заявителя всякаква допълнителна информация, необходима за оценката. ЕЦБ и НКО споделят помежду си цялата информация и данни, свързани със заявлението.

Ако при оценката на НКО стане ясно, че не са изпълнени изискванията за лицензиране, предвидени в националното право, НКО отхвърля заявлението.

Член 1, параграф 1, първа алинея от РКИ

Приложение I от ДКИ

Член 88 от Рамковия регламент за ЕНМ

Ако заявителят е спазил всички изисквания за лицензиране, предвидени в националното право, след споделяне на окончателната си оценка с ЕЦБ НКО ѝ предлага да издаде лиценз. Предложението може да включва условия, задължения и/или препоръки към въпросната институция. ЕЦБ може да приеме или да отхвърли проекта на решение на НКО. В случай че ЕЦБ отхвърли заявлението или че положителното решение зависи от изпълнението на условия и/или задължения, с които заявителят не се е съгласил предварително, той получава [право на изслушване](#). ЕЦБ следва да вземе окончателно решение в срок от десет работни дни от подаването на проект на решение от НКО, но този период може да бъде удължен веднъж с още десет работни дни.

ЕЦБ може да отнема лицензи за извършването на дейност на кредитна институция по собствена инициатива или въз основа на предложение на НКО на държавата членка, в която е установена институцията. Що се отнася до сътрудничеството между НКО и ЕЦБ, приложимата процедура е до голяма степен сходна с тази за издаването на лицензи, макар и с някои отклонения в зависимост от това дали отнемането е било поискано от поднадзорното лице или иницирано от надзорния орган – НКО или ЕЦБ.

Ако поднадзорното лице е подало искане за отнемане на лиценза, например защото вече не извършва банкова дейност, НКО и ЕЦБ оценяват дали са изпълнени приложимите предварителни условия за отнемането на лиценз съгласно националното право и правото на ЕС. По-специално се изисква ясно и неоспоримо потвърждение, че лицето вече не държи депозити или други възстановими средства.

Ако отнемането на лиценза на кредитна институция е иницирано от надзорния орган, например защото институцията вече не отговаря на пруденциалните изисквания или защото вече не може да се счита, че ще продължи да изпълнява задълженията си към кредиторите, се провежда цялостна, подробна оценка. Това е необходимо в подкрепа на обосновката за отнемане на лиценза, като се вземе предвид надзорната история на въпросната институция, както и съответните засегнати интереси, например рискът за вложителите. В такива случаи могат да се включат и органите за реструктуриране. Ако отнемането на лиценза е иницирано от ЕЦБ, тя се консултира с НКО своевременно преди вземането на решението. Преди ЕЦБ да приеме решение за отнемане на лиценз, на поднадзорното лице обикновено се предлага изслушване. При необходимост от [неотложно решение](#) ЕЦБ може да вземе решение, без преди това да предостави на лицето право на изслушване.

Прекратяване на действието на лиценз настъпва, когато лицензът на кредитна институция престане да съществува. Лицензът може да престане да съществува поради конкретни национални и правно дефинирани основания, които обикновено не включват право на преценка на надзорните органи или решение от компетентния орган. Има три типични ситуации, в които действието на лиценз може да бъде прекратено, тъй като това се предвижда в националното право:

- кредитната институция не е използвала лиценз в продължение на 12 месеца;
- кредитната институция се отказва изрично от лиценз;
- кредитната институция е престанала да извършва дейност в продължение на повече от шест месеца.

В съответствие с националното право може да настъпи друг ефект, сходен с прекратяването на действието на лиценз, ако самата кредитна институция престане да съществува, например заради сливане с друго предприятие. В такива случаи лицензът престава да съществува, когато институцията престане да съществува. В тези случаи се прилага същата процедура като при прекратяването на действието на лиценз.

За всяко издаване, отнемане или прекратяване на действието на лиценз ЕЦБ уведомява пряко засегнатото лице (при отнемане на лиценз или прекратяване на действието на лиценз) или съответния НКО (при издаване) и ЕБО. [Списъкът на ЕНМ на поднадзорните лица](#) бива съответно актуализиран. Обикновено НКО предприема необходимите стъпки за публикуване на решението според изискванията на съответното национално право.

3.1.2 Квалифицирани дялови участия

Член 4, параграф 1, буква в) и член 15 от Регламента за ЕНМ

Членове 85–88 от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 3, параграф 1, член 3, параграф 33 и членове 22–27 от ДКИ

Насоки за пруденциално оценяване на придобиванията и увеличенията на дяловите участия във финансовия сектор (CEBS/2008/214)

Съвместни насоки за пруденциално оценяване на придобиванията и увеличенията на квалифицираните дялови участия във финансовия сектор (JC/GL/2016/01)

За планирани придобивания на квалифицирани дялови участия или за планирани допълнителни увеличения на квалифицирани дялови участия в кредитни институции, които биха довели до достигането или преминаването на съответните прагове, следва да се уведоми НКО на участващата държава членка, в която е установена кредитната институция, в която ще бъде придобито или увеличено квалифицираното дялово участие. НКО извършва първоначалната оценка и изготвя проект на предложение за ЕЦБ. В сътрудничество с НКО ЕЦБ извършва собствена оценка и взема решение относно планираното придобиване. Процедурата е предохранителна мярка, с която да се предотврати придобиването на кредитни институции от неподходящи купувачи.

По-специално оценката има за цел да гарантира, че кандидат-приобретателят има добра репутация и притежава необходимата финансова стабилност, че всеки член на управителния съвет, който ще ръководи дейността на придобиваната институция, винаги е с достатъчно добра репутация и притежава необходимите познания, умения и опит, за да изпълнява задълженията си, че придобиваната институция ще продължи да изпълнява пруденциалните изисквания и че сделката не е финансирана с пари от престъпна дейност.

Срокът за извършване на оценка е най-много 60 работни дни от потвърждението за получаване на напълно комплектуваното уведомление. Ако от кандидат-приобретателя бъде изискана допълнителна информация в

рамките на срока за извършване на оценка, този срок може да бъде прекъснат за не повече от 20 работни дни (за регулирани приобретатели) или в определени случаи – за не повече от 30 работни дни (за нерегулирани приобретатели или приобретатели, установени в трети държави).

Ако даден кандидат-приобретател възнамерява да придобие дялове в кредитна институция, която има дъщерни дружества или притежава квалифицирано дялово участие в кредитни институции, установени в други участващи държави членки, НКО на всички пряко и непряко придобивани институции координират своите оценки с ЕЦБ така, че решенията за всички планирани придобивания да могат да се вземат едновременно.

Критериите за оценката са хармонизирани на европейско равнище. В ДКИ се посочват петте критерия за оценка на планираните придобивания, които са транспонирани в националните законодателства:

Репутация на кандидат-приобретателя

Кандидат-приобретателят трябва да има необходимата почтеност и надеждност, за които например свидетелства неналичието на съдебно досие или съдебни производства, които биха имали отрицателно въздействие върху неговата репутация. Друг аспект е професионалната компетентност на приобретателя, т.е. неговата история по отношение на управлението и/или инвестирането във финансовия сектор.

Репутация, знания, умения и опит на кандидатите за нови членове на ръководния орган на придобиваната институция

Ако кандидат-приобретателят възнамерява да въведе промени в ръководните органи на придобиваната институция, трябва да се извърши оценка за надеждност и пригодност на предложените кандидати за членове на управителния съвет като част от процедурата за придобиване на квалифицирано дялово участие.

Финансова стабилност на кандидат-приобретателя

Кандидат-приобретателят трябва да е в състояние да финансира планираното придобиване и да поддържа стабилна финансова структура в обозримо бъдеще. Това включва да се определи кой ще бъде отговорен за подпомагане на придобиваната институция след придобиването, например чрез осигуряване на евентуални капиталови добавки.

Въздействие върху придобиваната институция

След придобиването институцията следва все така да бъде в състояние да спазва пруденциалните изисквания. Нейната доходност например не бива да бъде неоснователно подлагана на стрес заради финансиране на част от придобиването чрез прекомерен дълг, който самата тя трябва да погаси. Освен това структурата на приобретателя или на групата, от която придобиваната институция става част, не бива да бъде прекалено сложна, за да не попречи на надзорния орган ефективно да извършва надзор над участващите институции.

Рискове във връзка с изпиране на пари или финансиране на тероризъм

Средствата, използвани за придобиването, не трябва да бъдат приходи от престъпна дейност или да имат връзка с тероризъм. Оценката също така разглежда дали придобиването потенциално би могло да увеличи рисковете от изпиране на пари или финансиране на тероризъм.

Идентифицирането на тези рискове е задача на националните органи за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. ЕЦБ няма правомощия за провеждане на разследвания с цел разкриване на такива пропуски. ЕЦБ може да вземе предвид за целите на собствените си задачи фактите за такива нарушения само когато те са били установени от съответния национален орган.

За да гарантира, че горепосочените пет критерия са изпълнени, ЕЦБ може да наложи условия или задължения на кандидат-приобретателя въз основа на предложение от НКО или по собствена инициатива. Всички условия или задължения, наложени на кандидат-приобретателя, обаче трябва да са свързани с тези пет критерия и не може да надхвърлят необходимото за спазване на критериите. Ако кандидат-приобретателят не се съгласи с условията или задълженията или ако те биха могли да засегнат неблагоприятно правата му, се провежда изслушване, което да даде на кандидат-приобретателя възможност да изрази становището си. Същото важи и ако ЕЦБ възнамерява да се противопостави на предложеното придобиване.

3.1.3 Паспортизиране

Съображение 51 и член 4, параграф 2 и член 17, параграф 1 от Регламента за ЕНМ

Членове 11–17 от Рамковия регламент за ЕНМ

Членове 35–39 от ДКИ

РТС, с които се определя каква информация си предоставят взаимно компетентните органи на държавата членка по произход и компетентните органи на приемащата държава членка (Делегиран регламент (ЕС) № 524/2014 на Комисията)

Технически стандарти за изпълнение за обмена на информация между компетентните органи на държавата членка по произход и на приемащата държава членка (Регламент за изпълнение (ЕС) № 620/2014 на Комисията)

Технически стандарти за изпълнение относно уведомленията, свързани с упражняване на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги (Регламент за изпълнение (ЕС) № 926/2014 на Комисията)

Институция, на която е издаден лиценз за банкова дейност в една държава членка, може да упражнява правото на установяване и свободно предоставяне на услуги във всички държави членки на Европейския съюз (прилагане на единния европейски паспорт за извършване на дейност/паспортизиране). Паспортизирането може да се извърши чрез установяването на клон в друга държава членка или чрез предоставянето на услуги в друга държава членка. За него трябва бъде уведомен компетентният орган в съответната държава членка по произход.

Паспортизиране в ЕНМ

Всяка значима институция в участваща държава членка, която желае да установи клон в друга участваща държава членка, трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход и да му предостави информация в съответствие с изискванията на ДКИ. НКО на държавата по произход веднага уведомява ЕЦБ. След това СНЕ оценява дали са спазени изискванията за установяване на клон. Ако това е така, той предава оценката си на Надзорния съвет, който я приема за сведение. След това ГД „Секретариат на Надзорния съвет“ съобщава информацията за паспортизиране на съответния клон на значимата институция, както и на НКО на държавата по произход и на приемащата държава преди изтичането на крайния срок. След уведомлението значимата институция може да установи клон и да започне дейността си. Ако СНЕ заключи, че изискванията не са спазени, той изготвя решение по процедурата при липса на възражения и на значимата институция се предоставя правото на изслушване.

Ако институцията, която желае да установи клон в друга участваща държава членка, е по-малко значима, тя трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход в съответствие с изискванията, посочени в ДКИ. НКО оценява дали изискванията за установяване на клон са спазени и взема решение, следвайки вътрешните си процедури за вземане на решения. Ако не са спазени, НКО уведомява институцията заявител за отхвърлянето. Ако НКО не вземе решение за противното в рамките на приложимия срок за получаване на уведомително писмо, клонът може да бъде установен и да започне дейността си. НКО на държавата по произход съобщава тази информация на НКО на участващата държава членка, където ще бъде установен клонът, както и на ЕЦБ.

Всяка значима институция в участваща държава членка, която желае да упражнява свободното предоставяне на услуги, извършвайки за първи път дейност в друга участваща държава членка, трябва да уведоми НКО на своята държава по произход в съответствие с изискванията, посочени в ДКИ. НКО на държавата по произход информира ЕЦБ, че е получил уведомлението, и го изпраща на НКО на приемащата държава. Ако институцията, която желае да упражнява свободното предоставяне на услуги, е по-малко значима, тя трябва

да уведоми за намерението си своя НКО в съответствие с изискванията, посочени в ДКИ. Уведомлението се предоставя на ЕЦБ.

Входящо паспортизиране

Ако институция от неучастваща държава членка възнамерява да установи клон в участваща държава членка, тя трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход. Този НКО оценява дали са изпълнени изискванията за паспортизиране. Ако са изпълнени, НКО на държавата по произход уведомява НКО на приемащата държава. При получаване на уведомлението НКО на приемащата държава уведомява ЕЦБ, която след това оценява значимостта на клона.

Ако клонът бъде определен като по-малко значим, ГД „Микропруденциален надзор III“ информира Надзорния съвет, като му представя резултата от своята оценка (процедура на Надзорния съвет за приемане за сведение). Надзорът над клона на по-малко значимата институция се извършва от НКО на приемащата държава, който при необходимост посочва условията, при които клонът може да извършва своята дейност в приемащата държава членка. НКО на приемащата държава уведомява НКО на държавата по произход и институцията заявител. Ако клонът е значим, ГД „Микропруденциален надзор III“ изготвя предложение за решение по процедурата при липса на възражения. Надзорът над значим клон на значима институция се извършва от ЕЦБ, която при необходимост посочва условията, при които клонът може да извършва своята дейност в приемащата държава членка. ГД „Секретариат на Надзорния съвет“ информира НКО на държавата по произход, НКО на приемащата държава членка и институцията заявител.

Ако институция от неучастваща държава членка възнамерява да предоставя услуги в участваща държава членка, тя уведомява НКО на своята държава по произход, която на свой ред уведомява НКО на приемащата държава. НКО на приемащата държава съобщава на ЕЦБ за получаване на уведомлението и информира институцията заявител за условията, при които може да се упражнява свободното предоставяне на услуги в съответствие с националното право и в интерес на общото благо. ЕЦБ изпълнява задачите на компетентен орган на приемащата държава членка по отношение на институции, установени в неучастващи държави членки, които упражняват свободното предоставяне на услуги в участващи държави членки.

Изходящо паспортизиране

Значима институция, желаеща да установи клон или да упражнява свободно предоставяне на услуги в неучастваща държава членка, трябва да уведоми съответния НКО за намерението си. При получаване на уведомлението НКО информира за него ЕЦБ, която упражнява правомощията на компетентен орган

в държавата членка по произход; по-специално, СНЕ оценява дали са изпълнени изискванията за установяване на клон.

Ако са изпълнени, СНЕ информира Надзорния съвет за резултата от своята оценка (процедура на Надзорния съвет за приемане за сведение). В срок от три месеца от положителния резултат на оценката ГД „Секретариат на Надзорния съвет“ информира НКО на приемащата държава, който след това информира институцията заявител за условията, при които дейността на клона може да се извършва в приемащата държава членка в интерес на общото благо. Ако СНЕ заключи, че изискванията не са спазени, той изготвя отрицателно решение, което се одобрява от Надзорния съвет и се приема от Управителния съвет по процедурата при липса на възражения. Приложимо е правото на изслушване. След приемането на решението ГД „Секретариат на Надзорния съвет“ уведомява институцията заявител, че решението е отрицателно, и информира НКО на държавата по произход.

Ако по-малко значима институция желае да установи клон на територията на неучастваща държава членка, тя трябва да уведоми за намерението си НКО на своята държава по произход. НКО на държавата по произход информира НКО на неучастващата държава членка и същевременно предоставя уведомлението на ЕЦБ.

Ако значима институция желае да упражнява свободно предоставяне на услуги на територията на неучастваща държава членка, в срок от един месец СНЕ уведомява НКО на приемащата неучастваща държава членка, в която ще се предоставят услугите. Ако по-малко значима институция желае да упражнява свободно предоставяне на услуги в неучастваща държава членка, тя трябва да информира съответния НКО на държавата по произход за своето намерение, като в този случай той информира НКО на неучастващата държава членка и предоставя уведомлението на ЕЦБ.

Уведомления за промени в клоновете и в упражняването на свободно предоставяне на услуги

При промени в клоновете на значими институции като предоставяне на допълнителни услуги от даден клон, прекратяване на предоставяните от клона услуги, прекратяване на дейността на клона, промени в състава на управлението на клона или промяна на официалното наименование и адрес на клона НКО на участващата държава членка, в която е главното управление на значимата институция, трябва да уведоми НКО на приемащата държава и ЕЦБ.

ЕЦБ трябва да бъде уведомена за промени в услугите, предоставяни от значимите институции като част от свободното предоставяне на услуги, при тяхното настъпване. Уведомяването на НКО на приемащата държава членка остава на равнището на НКО. В случай на промени в клоновете на по-малко значими институции и предлаганите от тях услуги като част от свободното предоставяне на услуги в неучастващи държави членки не се изисква уведомяване на ЕЦБ; тази процедура също остава на равнището на НКО.

3.2 Оценяване на значимостта на институциите

Член 6, параграф 4 и член 6, параграф 5, буква б) от Регламента за ЕНМ

Членове 39–72 и членове 98–100 от Рамковия регламент за ЕНМ

Степента на отговорност на ЕЦБ за надзора над дадена кредитна институция зависи от нейната значимост, като тя се определя на най-високото равнище на консолидация в участващите държави членки. ЕЦБ е въвела процеси за оценяване на значимостта на поднадзорните институции въз основа на посочените в Регламента за ЕНМ критерии, както и за установяване на всяко преминаване на поднадзорна институция от групата на значимите институции към групата на по-малко значимите институции и обратно. Ако настъпи такава промяна, надзорните отговорности трябва да бъдат прехвърлени по подходящ начин от ЕЦБ на НКО или обратното, като се запази непрекъснатостта и ефикасността на надзора над институцията. Съгласно Рамковия регламент за ЕНМ ЕЦБ е длъжна да публикува и поддържа списък на поднадзорните лица. Този списък се поддържа от ГД „Секретариат на Надзорния съвет“ в сътрудничество с ГД „Микропруденциален надзор I–IV“.

Редовно класифициране на институциите

Оценката на значимостта на всички лица, обхванати от европейския банков надзор, се извършва веднъж годишно. Процесът на оценка се съсредоточава върху критериите, установени в Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ. Статутът на институцията се променя от по-малко значима на значима, когато бъде изпълнен който и да е от количествените критерии, установени в Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ.

Количествените критерии включват:

- (i) размер от гледна точка на общата стойност на активите и съотношението на общите активи на институцията спрямо БВП на участващата държава членка по установяване;
- (ii) брой на участващите държави членки, в които банката има дъщерни предприятия (това е част от входящата информация за критерия „трансгранична значимост“);
- (iii) трансгранични активи и трансгранични пасиви (само ако това е необходимо за оценката на трансграничната дейност).

В допълнение към това, различни качествени критерии могат да доведат до класифицирането на кредитна институция в ЕНМ като значима.

- (i) Прехвърлянето на надзора от НКО на ЕЦБ е задължително, когато поднадзорната институция е поискала или получила пряко публична финансова помощ от Европейския механизъм за стабилност (ЕМС).
- (ii) НКО може да предложи на ЕЦБ да обяви дадена поднадзорна група за значима за националната икономика дори когато не е достигнат нито един от количествените прагове. В такива случаи ЕЦБ извършва собствена

оценка, за да определи дали е съгласна с НКО и дали може да вземе решение за потвърждаване на тази значимост след цялостна оценка.

- (iii) ЕЦБ може да промени класификацията на дадена институция в случай на извънредна и съществена промяна в обстоятелствата, която има отношение към определянето на значимостта въз основа на критерия за размер или въз основа на значението за икономиката на ЕС или на която и да е участваща държава членка. ЕЦБ може да реши да промени класификацията по искане на НКО или въз основа на значимостта на трансграничната дейност на институцията. Дадена институция може да надхвърля някои количествени прагове и въпреки това да продължава да бъде считана за по-малко значима институция поради специфични фактически обстоятелства съгласно Рамковия регламент за ЕНМ.
- (iv) Регламентът за ЕНМ позволява на ЕЦБ, по своя инициатива или по искане на НКО, да поеме от НКО надзорните отговорности и правомощията за вземане на решения за всяка по-малко значима институция, ако счете, че това е необходимо за осигуряване на последователното прилагане на високи надзорни стандарти.

Извънредно класифициране на институциите

Тъй като критериите за значимост, посочени в Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ, са свързани със събития, които биха могли да настъпят непредвидено, понякога може да се наложи класификацията на значимостта на дадена банка да бъде променена извън процеса на редовно класифициране, т.е. посредством извънредно класифициране. Поради това е абсолютно наложително в момента, в който бъде удовлетворен който и да е от критериите за значимост, на отговорните звена в ЕЦБ да се предоставя релевантната информация, така че да е възможно извършването на своевременна извънредна оценка на значимостта и, ако е необходимо, вземането на решение за прехвърлянето на прекия надзор.

В допълнение към това събития и промени в условията или структурата на поднадзорните лица, като например сливания, придобивания, учредяване на нови субекти или отнемане на лицензи, могат да задействат извънредна преоценка на значимостта.

Изпълнение на решения за прехвърляне на надзора над по-малко значима институция към ЕЦБ

След като ЕЦБ вземе решение за прехвърляне към нея на надзора над по-малко значима институция в резултат на редовна или извънредна класификация, се пристъпва към предприемане на мерки за изпълнение на решението и ЕЦБ поема отговорността за прекия надзор над институцията в предвидения срок.

За да може ЕЦБ да поеме надзорните отговорности, е необходимо да бъде създаден нов СНЕ. След вземането на решението е необходимо да се определи съставът и персоналът на СНЕ, за да може да започне подготовката за прехвърлянето на надзора. Това включва стартиране на процеса на планиране на надзора заедно с отдел „Планиране и координация на ПИНП“ в ГД „Микропруденциален надзор IV“, както и поддържане на връзка и сътрудничество с НКО и всички други органи или институции, които участват в оценката или управлението на състоянието на кредитната институция.

Прехвърляне на надзорни отговорности от ЕЦБ към НКО

Еднократно неудовлетворяване на който и да е от критериите за значимост не предизвиква промяна в статута от значима в по-малко значима институция. За да отговаря на условията за прекласифициране, групата или кредитната институция трябва да не удовлетворява съответните критерии през три последователни календарни години. Критерият за трите години има за цел да се избегне твърде бързото или многократно прехвърляне на надзорните отговорности между НКО и ЕЦБ. Съществуват обаче някои изключения от този критерий:

- (i) когато ЕЦБ е поела прекия надзор, за да осигури последователно прилагане на високи надзорни стандарти;
- (ii) когато е била отказана, изцяло върната или прекратена пряка публична финансова помощ от ЕМС;
- (iii) в случай на извънредна и съществена промяна в обстоятелствата, която е от значение за определяне на значимостта въз основа на критерия за размер.

При такива обстоятелства ЕЦБ може по всяко време, след като се допита до съответния НКО, да реши, че вече не е необходим пряк надзор от нейна страна.

ЕЦБ взема решението за връщането на надзора. Считано от датата на това връщане отговорността за ключовите надзорни задачи се прехвърля обратно от СНЕ към съответния НКО, а ГД „Микропруденциален надзор III“ поема непреките надзорни отговорности. В зависимост от договорените преходни мерки ЕЦБ може да запази компетентност по определени задачи, за да приключи висящи процедури.

4 Надзор над значимите институции

Банковият надзор започва с планирането на редовните надзорни дейности, които се посочват в плана за извършване на надзорни проверки (ПИНП). ПИНП обхваща задачите и дейностите, свързани с текущия надзор и мисиите на място, като се вземат предвид наличните ресурси. Идентифицирането и оценката на основните рискове и уязвимости, засягащи лицата, които са обект на европейския банков надзор, са съществена част от ролята на ЕЦБ в банковия надзор. Те служат като основа за определянето на надзорните приоритети и се използват в ежедневната работа на СНЕ.

Текущият надзор включва редица дейности, които се извършват редовно или при необходимост и имат за цел оценка на пригодността на членовете на ръководните органи, проверка за спазване на пруденциалното законодателство, оценка на рисковия профил и осъществяване на процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО). По отношение на значимите институции в рамките на ЕНМ отговорност за тези задачи носят СНЕ. В допълнение към текущия надзор може да се наложи извършване на задълбочени прегледи по определени теми чрез организиране на нарочна мисия на място (например проверка или проучване на вътрешни модели). Проверките на място обикновено се извършват от проверяващ екип, който, въпреки че е организационно независим, работи в тясно сътрудничество със съответния СНЕ.

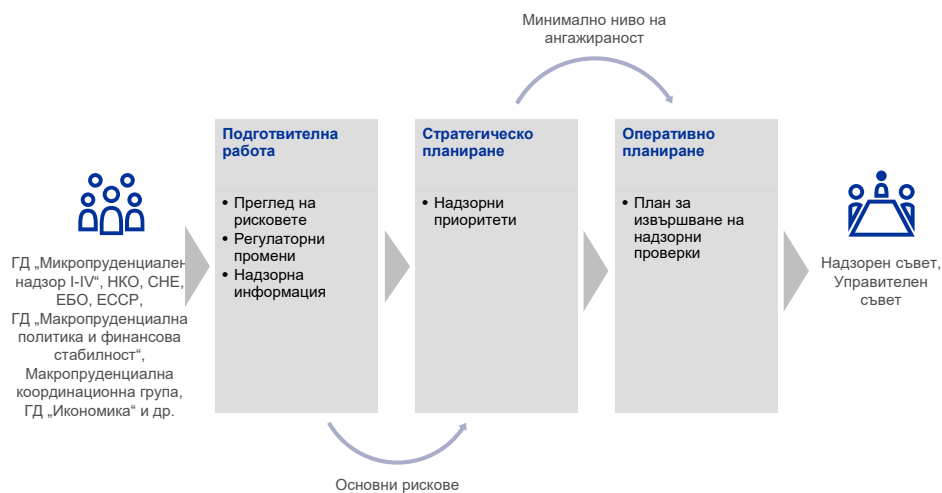
Различните надзорни дейности обикновено водят до надзорни мерки, адресирани до поднадзорната институция. Надзорните дейности и решения обикновено са последвани от редица рутинни стъпки, като наблюдение на спазването и, ако е необходимо, привеждане в изпълнение и налагане на санкции.

4.1 Стратегическо и оперативно планиране

Надзорните дейности се планират чрез процес на два етапа: стратегическо планиране и оперативно планиране. Стратегическото планиране включва определянето на надзорни приоритети за следващите 12 до 18 месеца, както и прогноза за значимите дейности през следващите три години. Определянето на минимални нива на ангажираност на надзора също е част от стратегическото планиране. Стратегическият план описва най-общо естеството, задълбочеността и честотата на дейностите, които ще бъдат включени в ПИНП.

Диаграма 12

Годишен процес на планиране в ЕНМ

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Оперативното планиране се състои от изготвянето на индивидуални ПИНП. Всеки план определя основните дейности за следващите 12 месеца, примерните им график и цели, както и всяка необходимост от проверки на място или проучвания на вътрешни модели. За да се гарантира, че СНЕ разполагат с необходимия за извършването на годишните надзорни задачи и дейности капацитет, потребностите от ресурси се определят чрез оценка на размера, сложността и рисковия профил на институциите.

4.1.1 Определяне на надзорните приоритети

Както беше описано по-горе, стратегическото планиране включва определяне на надзорни приоритети. Тези приоритети се определят всяка година от Надзорния съвет и задават областите, върху които ще бъде съсредоточен европейският банков надзор през следващите 12 до 18 месеца, както и прогноза за значимите дейности през следващите три години. Приоритетите се опират на оценка на основните рискове, пред които са изправени институциите, обект на европейски банков надзор, като се отчита релевантната динамика на икономическата, регулаторната и надзорната среда. По-конкретно, при идентифицирането на основните рискове се взема предвид оценката на рисковете и уязвимостите във финансовия сектор, както и информацията, публикувана от други европейски органи, особено Европейския съвет за системен риск и Европейския банков орган. Информацията, получена от СНЕ в хода на текущия надзор, и приносът на НКО също се използват.

Надзорните приоритети, които се публикуват на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор, са основен инструмент за синхронизиране на надзорните дейности, които ще да бъдат изпълнени по отношение на поднадзорните лица, и за

насърчаване на хармонизиран подход и, оттам, за повишаване на ефективността на надзора. Надзорните приоритети дават насоки за осигуряване на съгласуваност и последователност, особено на ПИНП за значимите институции. Освен това надзорните приоритети помагат на НКО да определят своите собствени приоритети за надзор над по-малко значимите институции по пропорционален начин.

4.1.2 Определяне на пропорционална ангажираност на надзора: разпределяне към ниво на ангажираност и дейности при минимално ниво на ангажираност

Членове 97 и 99 от ДКИ

Надзорът трябва да е както основан на риска, така и пропорционален на вида на съответното поднадзорно лице. Следователно цялостните ресурси на европейския банков надзор трябва да бъдат разпределени към надзора на различните институции така, че да се вземат предвид тези две цели. Това води до различни нива на ангажираност на надзора: диференцирана честота и интензивност на надзора за разнородните институции. Съществува пряка връзка между цялостния рисков профил на дадена институция и нивото на ангажираност на надзора.

При разпределянето на значимите институции към ниво на ангажираност се вземат предвид две измерения.

От една страна се вземат предвид както размерът, така и сложността на институцията. Тези понятия, наред с другото, се вземат предвид при разпределянето на поднадзорните институции в групи, като „Група 1“ обхваща най-големите и най-сложните институции.

От друга страна се отчита присъщата степен на риск на институцията, така както е определена при последната цялостна оценка на риска, извършена от СНЕ. Резултатът от този рейтинг е оценка между едно и четири за всяко поднадзорно лице, като четири получават институциите с най-висок риск. Процесът на оценяване е описан подробно в раздел 4.6.

Общото ниво на ангажираност за всяка значима институция се определя, като се взема предвид групата, в която институцията е разпределена, и общият ѝ ПНПО рейтинг, така че нивото на ангажираност за по-големите и по-рискови значими институции е по-интензивно от това за по-малките и по-нискорискови значими институции, както е илюстрирано в [Диаграма 13](#).

Диаграма 13

Определяне на нивото на надзорна ангажираност за значимите институции

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

За всяка значима институция се определя общо ниво на ангажираност въз основа на общия ѝ ПНПО рейтинг и групата, в която е разпределена. В допълнение към общото ниво на ангажираност за всяка значима институция се определят специфични нива на ангажираност за всяка от следните осем категории риск:

- (i) риск, свързан с бизнес модела;
- (ii) вътрешно управление и управление на риска;
- (iii) кредитен риск;
- (iv) операционен риск;
- (v) пазарен риск;
- (vi) лихвен риск в банковия портфейл;
- (vii) ликвиден риск;
- (viii) капиталова адекватност.

За различните категории риск в една и съща значима институция може да се определят различни нива на ангажираност в зависимост от съответния ПНПО рейтинг. По този начин се осигурява целенасочен, основан на риска подход. Във всеки отделен случай, в зависимост от съответните нива на ангажираност, за цялостния риск и за осемте специфични категории риск се предлага набор от основни дейности и честота (минимално ниво на ангажираност), които да послужат като основа за ПИНП за значимата институция.

Както определените (въз основа на риска и въздействието) нива на ангажираност, така и списъкът на дейностите при минимално ниво на ангажираност се преразглеждат на годишна основа и се актуализират, ако е необходимо.

4.1.3 Съставяне на план за извършване на надзорни проверки

Членове 97, 98 и 99 от ДКИ
Насоки относно общите
процедури и методологии за
процеса на надзорен преглед
и оценка (EBA/GL/2014/13)

ПИНП за дадена значима институция включва текущи дейности, изпълнявани дистанционно от СНЕ, и дейности на място, изпълнявани в помещенията на поднадзорното лице от експертни екипи, които работят на място.

Всяка година съвместният надзорен екип, в тясно сътрудничество с отдел „Планиране и координация на ПИНП“, изготвя ПИНП за всяка значима институция, върху която упражнява надзор. Свързаните с ПИНП дейности се основават на съществуващите регулаторни изисквания, Надзорния наръчник на ЕНМ и надзорните приоритети на ЕНМ.

Освен това съвместните надзорни екипи винаги могат при нужда да изпълняват извънредни задачи, които не са част от ПИНП, особено за да реагират на бързо променящи се рискове в отделни институции или на по-широко системно равнище.

ПИНП за текущите дейности се състоят от три компонента:

1. **Дейностите при минимално ниво на ангажираност** представляват основаният на риска минимален набор от текущи дейности, които СНЕ са длъжни да изпълнят. Обхватът и честотата на тези дейности зависят пряко от нивото на ангажираност за значимата институция (вижте раздел 4.1.2). Минималното ниво на ангажираност се състои от: i) основни дейности, които е необходимо да се извършват редовно (например ПНПО); ii) задълбочени проучвания, т.е. анализ на темите, избрани от СНЕ с цел преодоляване на конкретни опасения във връзка със значимата институция; и iii) тематични прегледи и анализи, които пряко отразяват ключовите области на надзорните приоритети.
2. **Другите редовни дейности във връзка с ПИНП** са свързани с **организационни**, административни или правни изисквания и могат да бъдат планирани предварително. Обхватът и честотата на тези дейности се определят централно.
3. **Допълнителни дейности във връзка с ПИНП** се планират от СНЕ така, че да допълват дейностите при минимално ниво на ангажираност и да пригледат допълнително ПИНП към специфичните особености на поднадзорната група или поднадзорното лице, като се вземат предвид ресурсите, с които разполагат СНЕ (например анализ на специфични експозиции или допълнителни срещи).

Обхванатите от ПИНП дейности на място включват:

1. **проверки на място:** поискани от СНЕ въз основа на пропорционален и основан на риска подход;
2. **проучвания на вътрешни модели:** по отправени от поднадзорните лица заявления за одобряване на модели или по инициатива на СНЕ.

Плановете за извършване на надзорни проверки се изпълняват съгласно определени графици и изпълнението им се наблюдава.

В началото на всяка година СНЕ споделят с поднадзорните лица опростени ПИНП, т.е. предварително схематично представяне на високо равнище на основните планирани надзорни дейности (дистанционни и на място), за които е необходимо прякото участие на институцията.

В случай на непредвидени събития е възможно ПИНП да бъде изменен в хода на годината.

Освен свързаните с ПИНП дейности СНЕ трябва да извършват и други дейности, които не могат да бъдат планирани предварително (**дейности извън ПИНП**), като например оценки за надеждност и пригодност, управление на кризисни ситуации и дейности във връзка с придобивания и неочаквано увеличаване на рисковете.

4.2 Анализи на рисковете за целите на идентифициране и оценяване на основните рискове и уязвимости

Идентифицирането и оценката на основните рискове и уязвимости, засягащи поднадзорните лица в рамките на ЕНМ, са съществена част от работата на банковия надзор в ЕЦБ. Те служат като основа за определянето на надзорните приоритети и се използват в ежедневната работа на СНЕ. Идентифицирането и редовното наблюдение на възникващите и съществуващите рискове (вижте раздел 4.2.1) се допълват от задълбочени анализи или тематични прегледи по избрани теми (вижте раздели 4.2.2 и 4.5.3), стрес тестове (вижте раздел 4.2.3) и анализи на въздействието на съществуващи или предстоящи регулаторни инициативи (вижте раздел 4.2.4).

4.2.1 Идентифициране на възникващи рискове

Членове 3, 4 и 10 от
Регламента за ЕНМ

Оценката на рисковете с най-голямо значение, пред които са изправени поднадзорните лица, и по-специално ранното идентифициране на нови, възникващи рискове, е важна предпоставка за успешното провеждане на банков надзор. Тя също така е отправна точка за редовния процес на стратегическо планиране, в рамките на който се определят стратегическите приоритети. Хоризонталните анализи за тази цел и цялостната оценка на основните рискове и уязвимости в участващите държави членки се извършват от отдел „Анализ на риска в ЕНМ“, който отговаря за:

1. идентифициране на възникващите рискове и наблюдаване на промените в спектъра на рискове в ЕНМ;

2. извършване, в различни формати и с различна честота, на хоризонтални задълбочени анализи на риска, обхващащи всички релевантни категории рискове и теми;
3. предоставяне на експертен опит и подкрепа на СНЕ и на други отдели за извършваните от тях надзорни дейности (включително разработване и осигуряване на инструменти за наблюдение и аналитични инструменти, партньорски анализи в основни области на риск и експертна подкрепа за анализи на риска).

Анализите на риска в рамките на европейския банков надзор се ползват от i) пряк достъп до СНЕ като важен източник на специфична за институциите информация и ii) анализи, извършени от други структурни звена в ЕЦБ, например макропруденциални анализи, както са описани в раздел 2.4.1.

Всяка година в тясно сътрудничество с мрежа от експерти и еквивалентни хоризонтални функционални звена в НКО се извършва цялостна оценка на рисковете. Резултатите от нея и от другата текуща аналитична работа се споделят редовно със СНЕ.

Резултатите от анализите на текущите рискове и уязвимости се вземат предвид в цялостното стратегическо планиране на ЕНМ и се включват в цялостния план за извършване на надзорни проверки (вижте раздел 4.1). Те се допълват от задълбочени анализи (вижте раздел 4.2.2), стрес тестове (вижте раздел 4.2.3), анализи на въздействието на съществуващи или предстоящи регулаторни инициативи (вижте раздел 4.2.4) и избрани тематични анализи (вижте раздел 4.5.3).

4.2.2 Задълбочени анализи

По избрани теми с хоризонтален характер, по-специално във връзка с основните рискове, установени в хода на идентифицирането на рисковете, отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ извършва задълбочени анализи, за които може да е необходимо еднократно събиране на данни. Резултатите от тези задълбочени анализи обикновено са хоризонтални доклади и специфични за институцията инструменти, например партньорски сравнителни анализи, които помагат на СНЕ в текущата им надзорна работа.

4.2.3 Стрес тестове

Стрес тестовете са ключов инструмент за измерването на един риск или комбинация от рискове при дадени стрес сценарии. В рамките на банковия надзор в ЕЦБ отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ отговаря за хоризонталните задачи, които включват микропруденциални надзорни стрес тестове. За значимите институции това включва по-конкретно провеждане на ежегодните надзорни стрес тестове, предвидени в ДКИ, с цел улесняване на ПНПО, както и

Член 4, параграф 1, буква е)
от Регламента за ЕНМ

Член 100 от ДКИ

Съображение 43 и
членове 21, 22 и 32 от
Регламента за ЕБО

координиране на участието на институции под европейски банков надзор в обхващащи целия ЕС стрес тестове, инициирани или координирани от ЕБО.

Тези задачи включват, наред с другото, разработване на методология и образци за стрес тестове, изготвяне и прилагане на стратегия за осигуряване на качество при критичен анализ на прогнозите на институциите за стрес тестовете, както и надзор над разработването на съответните модели и ИТ инфраструктура. Когато е подходящо, тези задачи се изпълняват в сътрудничество с други отдели на ЕЦБ, ЕБО и/или НКО.

Микропруденциалните стрес тестове често се допълват от макропруденциални разширения, които улавят обратното влияние или мрежовите ефекти. Обратното влияние може да настъпи например чрез неблагоприятни промени в състоянието на средата, предизвикани от стрес сценарий, който влияе отрицателно на кредитирането. Мрежови ефекти се разпространяват в такъв сценарий например чрез връзки на кредитиране или финансиране между институции. Както обратното влияние, така и мрежовите ефекти често се обхващат с помощта на низходящи модели, разработени за макропруденциални анализи и анализи на финансовата стабилност. Те допълват по-микропруденциалните възходящи стрес тестове, в които банките обикновено използват собствените си модели и които се съсредоточават върху отразяването на рисковете с висока чувствителност и осигуряването на съпоставимост между резултатите на различните институции. Последното е особено важно, тъй като резултатите обикновено се използват като основа за ПНПО.

Освен че допринася за обхващащи цялата система стрес тестове, отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ осигурява и анализи на чувствителността и други количествени оценки, които да бъдат взети предвид при вземането на надзорни решения.

4.2.4 Изследвания за количественото въздействие

За европейския банков надзор идентифицирането и наблюдението на рисковете на поднадзорните институции включва и оценка на съответствието на институциите в ЕНМ със съществуващите микро- и макропруденциални мерки и предстоящите регулаторни инициативи.

В рамките на тази задача отдел „Анализ на риска в ЕНМ“, от една страна, допринася за повтарящи се наблюдения на спазването от поднадзорните институции на съществуващи и предстоящи микро- и макропруденциални изисквания, а от друга страна, извършва избрани изследвания на количественото въздействие на надзорни и регулаторни инициативи.

Типични примери за приноса на отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ са изготвянето на периодични доклади за рисковия профил на поднадзорните институции и извършването на еднократни анализи по въпроси на надзорната политика.

4.3 Събиране на надзорни данни

За осъществяване на надзорни дейности дистанционно и на място е необходимо да се получи, обработи и анализира релевантна информация. Координирането на надзорните действия между ЕЦБ и НКО и общуването с отчетните единици се основават на наличието и обмена на информация, включително данни. След като установят потребностите на надзорниците и разработят съответен процес за събиране на данни от поднадзорните лица, НКО и ЕЦБ извършват оценка на качеството на данните, за да се уверят, че получените данни удовлетворяват определени минимални стандарти.

Определяне на потребностите от отчитане на надзорна информация

За да изпълняват текущите надзорни задачи, СНЕ трябва да разполагат своевременно с цялата релевантна информация за поднадзорното лице.

Регулаторното отчитане се състои от стандартизирана пруденциална информация относно финансовото и пруденциалното състояние на поднадзорните лица и включва голям обем периодични регулаторни данни и доклади. В допълнение към редовното отчитане се извършва **допълнително събиране на данни** за удовлетворяване на конкретни потребности от данни.

Отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ и отдел „Разработване на методологии и стандарти“, в тясно сътрудничество със СНЕ, играят ключова роля при определянето на потребностите от надзорна отчетност и координирането на процесите, необходими за отразяването на тези потребности в правни актове.

Съгласно Регламента за ЕНМ, „за да изпълнява своите задачи ефективно, ЕЦБ следва да е в състояние да изисква цялата необходима информация и да провежда разследвания и проверки на място, по целесъобразност в сътрудничество с националните компетентни органи“.

ЕЦБ може да изисква от юридически или физически лица да й предоставят цялата информация, необходима за изпълнението на възложените ѝ с Регламента за ЕНМ задачи, включително информацията, която следва да се предоставя периодично и в определени формати за целите на надзора и свързаната с него статистическа отчетност. Ако получи информация пряко от юридическите или физическите лица, ЕЦБ я предоставя на съответните НКО. Съгласно Рамковия регламент за ЕНМ ЕЦБ може да изиска от поднадзорните лица да отчитат допълнителна надзорна информация, когато се нуждае от такава, за да изпълнява надзорните си задачи. В рамковия регламент са посочени категориите информация, която следва да бъде отчетена, както и процедурите, форматите, честотата и сроковете за предоставянето на съответната информация.

Членове 6, 24, 99, 100, 101, 394, 415 и 430 от РКИ

Член 10 и съображение 47 от Регламента за ЕНМ

Членове 139, 140 и 141 от Рамковия регламент за ЕНМ

ТСИ за надзорната отчетност (Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на Комисията)

Регламент на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация (ЕЦБ/2015/13)

Технически стандарти за изпълнение за образците, дефинициите и информационно-технологичните решения при докладването до Европейския банков орган (Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/2070 на Комисията)

Решение на ЕЦБ относно предоставянето на ЕЦБ на надзорни данни, отчетени на НКО от поднадзорните лица (ЕЦБ/2014/29)

Решение на ЕЦБ относно отчитането на информация за планове за финансиране на кредитните институции от НКО на ЕЦБ (ЕЦБ/2017/21)
<https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2017/119/8/oj>

Разграничават се следните видове отчитане:

- (i) редовно отчитане, което се основава на регламент на ЕС/насоки на ЕБО или на регламент/решение на ЕЦБ; и
- (ii) отчитане по специален повод (или допълнително събиране на данни) въз основа на надзорни решения.

Редовно отчитане

Насоки на ЕБО относно
планове за финансиране
(EBA/GL/2014/04)

ТСИ за образците,
дефинициите и
информационотехноло-
гичните решения при
докладването до
Европейския банков орган
(Регламент за изпълнение
(ЕС) 2016/2070 на Комисията

Регламентът за изпълнение на Комисията, в който са предвидени **технически стандарти за изпълнение (ТСИ)** по отношение на надзорната отчетност на институциите, съдържа подробни изисквания за предоставяне на информация относно собствения капитал и финансова информация, включително COREP, FINREP, коефициента на ликвидно покритие (КЛП), коефициента на нетно стабилно финансиране, големите експозиции и съотношението на ливъридж. ТСИ за надзорната отчетност определят обхвата, формата, честотата, датите на предоставяне на информация и съдържат ясни определения, приложими по отношение на различните изисквания за предоставяне на информация. В тях е посочено как законовите изисквания, установени в РКИ, да бъдат преобразувани в данни, готови за анализиране. Поради това са разработени различни образци, които институциите са длъжни да попълват и да представят пред съответните НКО. ТСИ са най-големият набор от изисквания за предоставяне на информация, използвани на равнището на ЕС за надзорна оценка на кредитни институции и инвестиционни посредници. Насоките на ЕБО относно планове за финансиране и ТСИ на ЕБО за сравнителните портфейли съдържат допълнителни изисквания за отчетност.

Регламентът на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация разширява изискванията на ТСИ за предоставяне на информация, за да осигури последователност и да повиши съпоставимостта между поднадзорните лица, установени в участващи държави членки. По-специално, регламентът включва в хармонизираното редовно предоставяне на финансова информация консолидираните отчети на институциите в съответствие с националните счетоводни рамки, както и отчетите на индивидуална основа, например за самостоятелни поднадзорни лица.

Отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ отговаря за въпросите на надзорната отчетност, свързани с определянето на надзорните потребности и отразяването им в правни актове, а отдел „Статистика на банковия надзор“ в ГД „Статистика“ отговаря за практическото изпълнение на процеса на събиране, натрупване и разпространение на съответните данни.

Събиране на данни по специален повод или допълнително събиране на данни

Освен данните от редовното отчитане на надзорна информация ЕЦБ събира допълнителни данни, за да удовлетвори специфични потребности.

Например събиране на данни по специален повод, наречено **краткосрочна кампания**, е разработено специално с цел допълване на данните, с които европейският банков надзор разполага за ПНПО, и е приспособено към целите на Стълб II. Краткосрочната кампания за събиране на данни се провежда за значими институции на най-високото равнище на консолидация, както и за определени дъщерни предприятия на значими институции, идентифицирани от СНЕ въз основа на член 10 от Регламента за ЕНМ. Институциите получават съобщение за тази кампания посредством решение на ЕЦБ. Потребностите, които трябва да бъдат удовлетворени чрез краткосрочна кампания, се преглеждат всяка година преди стартирането на процеса по надзорен преглед и оценка на ЕНМ.

Параметрите на краткосрочната кампания за събиране на данни се определят в съответствие с принципа на пропорционалност. Броят на отчитаните данни зависи от сложността на институцията. В резултат на това при събирането на данните чрез краткосрочната кампания по-малките институции предоставят по-малко данни в няколко образца. В допълнение към това, обикновено два пъти в рамките на всеки цикъл, се изготвят доклади за качеството на данните: веднъж скоро след датата на представяне с цел първоначален преглед и след това под формата на обобщаващ доклад, обикновено шест до осем седмици след определената дата на представяне, като до този момент вече се счита, че събраните агрегирани данни са почти окончателни. Надзорниците получават достъп до данните от краткосрочната кампания пет до десет работни дни след всяко представяне на данни. Така има време за обработката и валидирането им. След това повторно представените данни и актуализираните показатели се актуализират веднъж седмично или по-често при поискване.

Освен това ЕЦБ събира **допълнителни данни**, които не са обхванати от посочените по-горе събирания на данни. Те включват например данни за възнагражденията и данни за институциите с високи равнища на необслужвани кредити. Освен това в отделни случаи на институциите могат да бъдат налагани специфични **индивидуални изисквания за предоставяне на информация**. Отдел „Разработване на методологии и стандарти“ и отдел „Анализ на риска в ЕНМ“ на ГД „Микропруденциален надзор IV“ участват в разработването на потребностите от предоставяне на информация и прилагането на формата в сътрудничество с отдел „Статистика на банковия надзор“ в ГД „Статистика“. Основният принцип, който ръководи допълнителното събиране на данни, е тези данни да се привеждат в съответствие със съществуващите и актуални стандарти за отчитане, изложени в ТСИ за надзорната отчетност, и това осигурява силна хармонизирана основа. ЕЦБ се възползва напълно от тези стандарти и ги прилага обширно. Например, ЕЦБ винаги проверява дали необходимите данни вече съществуват в отговарящ на

ТСИ формат или в който и да е друг общоевропейски договорен формат, като по този начин намалява тежестта на отчетността на поднадзорните институции и избягва дублиране на докладването.

В средносрочен до дългосрочен план ЕЦБ възнамерява да предложи подходящи изменения на ТСИ за надзорната отчетност, за да намали допълнителното събиране на данни.

Обработване на надзорни данни

Насоки на ЕБО относно
планове за финансиране
(EBA/GL/2014/04)

ТСИ по отношение на
предоставянето на
информация (Регламент за
изпълнение № 680/2014 на
Комисията)

РТС за оценка на
сравнителните портфейли
(Делегиран регламент (ЕС)
2017/180 на Комисията)

Данните от регулаторните отчети, основаващи се по-специално на ТСИ за надзорната отчетност или на Регламента на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация, се предават от отчитащата институция на ЕЦБ чрез НКО, които събират данните от поднадзорните лица в своите държави. Отдел „Статистика на банковия надзор“ в ГД „Статистика“ отговаря за събирането на данните от НКО. Данните, отговарящи на изискванията на ТСИ за надзорната отчетност, включително разширеното финансово отчитане (FINREP), се качват от НКО в Системата за надзорни банкови данни (SUBA) във формат XBRL. След успешното получаване и качване на файл в SUBA (т.е. файлът отговаря на правилата на ЕБО и ЕЦБ за подаване на информация), системата започва да оценява данните, като автоматично извършва изчерпателен набор от проверки за достоверност.

Целта на тези проверки за достоверност е двойка. На първо място, правилата за валидиране на XBRL до голяма степен проверяват последователността и точността в рамките на даден модул. Те се [публикуват редовно от ЕБО](#). На второ място, ЕЦБ извършва проверки за пълнота, които сигнализират за липсващи или неочаквано включени в докладвания модул образци. Когато бъде получена корекция, описаните по-горе процеси за редовен контрол на предаването и качеството на данните се повтарят. Освен тези две проверки, ЕЦБ извършва и други допълнителни проверки като част от своята рамка за оценка на качеството на данните.

Данните от регулаторните отчети се разпространяват външно и вътрешно. Съгласно решението на ЕБО относно отчитането от компетентните органи към ЕБО отговарящите на изискванията на ТСИ данни на най-високото равнище на консолидация за извадка от институции, която е публикувана на уебсайта на ЕБО, се изпращат до ЕБО незабавно след получаването им (външно разпространение). Въведен е секвенциален подход с цел избягване на дублирано предоставяне на данни от НКО както на ЕЦБ, така и на ЕБО, както и с цел осигуряване на пълно хармонизиране между базите данни на НКО, ЕЦБ и ЕБО.

Получените в SUBA данни, отговарящи на изискванията на ТСИ, се предоставят вътрешно на ЕНМ в разнообразни формати и инструменти (вътрешно разпространение). Всяка нощ всички модули, получени в SUBA през деня във връзка със значими институции и [по-малко значими институции с висок приоритет](#), се превръщат в таблици в Excel и се качват в системата за

управление на информацията на ЕНМ. Този процес дава на надзорниците възможност за достъп до тези данни в деня след получаването им в ЕЦБ. Освен това всички показатели за риск на значимите институции се актуализират незабавно всеки път, когато в SUBA бъде получен най-малко един модул, който оказва влияние върху изчисленията.

Оценка на качеството на данните

Наличието на подходящи и качествени данни е от ключово значение както за поднадзорните институции, така и за надзорния орган. Качеството на данните и капацитетът на дружеството за агрегиране на рисковете са важни предпоставки за солидно, основано на риска вземане на решения и оттам за добро управление на риска. НКО отговарят за първата оценка на качеството на данните. В допълнение към набора от хармонизирани проверки за достоверност (например правилата на ЕБО за валидиране на XBRL за отговарящи на изискванията на ТСИ данни), които трябва да се извършват на национално равнище, НКО могат да прилагат допълнителни методи за повишаване на качеството на представяните данни. ЕЦБ отговаря за втората оценка на данните, с допълнителни проверки, част от които могат да се извършват единствено върху пълен набор от данни, като анализи на съпоставими институции, контроли за достоверност и съпоставки между държави. НКО предприемат последващи действия по отношение на институциите във връзка с произтичащи от втората оценка грешки или проблеми с достоверността.

Оценката на качеството на данните в ЕЦБ се извършва въз основа на определен набор от измерения.

- **Точност:** близост на отчетената стойност до базовата надзорна концепция. В статистиката на надзора точността се тълкува като липса на грешки и точно съответствие на отчетените стойности с базовата концепция за всеки вид данни.
- **Надеждност:** близостта на ревизираните стойности за определен вид данни до първоначално обявената стойност. Това измерение се основава на определението за значителни повторни представяния на данни и се оценява чрез проучвания на такива повторни представяния.
- **Пълнота:** наличието на необходимата информация. Проверките за пълнота се извършват с цел откриване на липсваща информация.
- **Последователност:** удовлетворяване на логически отношения между различни подгрупи данни (т.е. между образците), съответствие на данните с основните данни, свързани с институцията, и съответствие с други публикувани данни.
- **Достоверност:** проверките имат за цел да открият екстремни стойности в отчетените данни. Това се постига чрез преглед на динамичните редове на

съответната променлива величина, за да се оцени дали стойностите се отклоняват значително от обичайния модел или дали стойностите са особено високи (или ниски) в сравнение с тези на съпоставимите институции.

- **Навременно представяне:** забавянето във времето между датата, на която данните е трябвало да бъдат представени, и датата, на която данните са били действително представени от НКО на ЕЦБ.

Въз основа на тези измерения ГД „Статистика“ изготвя различни табла и доклади, включително тримесечен доклад за качеството на отговарящите на изискванията на ТСИ данни за всяка значима институция. ГД „Статистика“ споделя докладите за качеството на данните с НКО и ги уведомява за тенденциите. СНЕ е адресатът на докладите, които се използват за наблюдаване на качеството на данните. Ако в доклада са описани значителни проблеми с качеството на данните и, след пропорционален анализ, СНЕ открие нарушения на регулаторните изисквания, той предприема надзорни действия. Тези действия могат да са под формата на оперативен акт, адресиран до поднадзорното лице, или организиране на среща с ръководството на институцията. Като алтернатива СНЕ може да предложи на Надзорния съвет и на Управителния съвет да упражнят своите [надзорни правомощия](#). В допълнение резултатите вероятно ще бъдат използвани и в оценката на риска на съответното поднадзорно лице за допълнителен анализ.

4.4 Оценяване на пригодността на членовете на ръководните органи (оценка за надеждност и пригодност)

4.4.1 Цели

Ръководният орган на институцията трябва да е пригоден да изпълнява задълженията си, а съставът му да е такъв, че да допринася за ефикасното управление на институцията и за вземането на балансирано решение. Това ще окаже влияние не само върху сигурността и устойчивостта на самата институция, но и върху по-широкия банков сектор, тъй като ще укрепи доверието на широката общественост в лицата, които управляват финансовия сектор в еврозоната.

Поднадзорните лица носят основната отговорност да подберат и предложат за назначение в ръководния орган лица, които удовлетворяват изискванията за надеждност и пригодност. Поднадзорните лица трябва да извършват надлежна проверка и оценка на членовете на ръководния орган не само преди назначаването им, но и на текуща основа (например в случай на значителна промяна в отговорностите на даден член на ръководния орган). При това те

трябва да са сигурни, че имат напълно прозрачно съдействие от страна на оценяваното лице.

4.4.2 Обхват

ЕЦБ отговаря за вземането на решения относно пригодността на всички членове на ръководния орган, както с управленски функции (изпълнителни правомощия), така и с надзорни функции (без изпълнителни правомощия), на всички институции под прекия надзор на ЕЦБ (значими институции), независимо дали тези институции са кредитни институции или (смесени) финансови холдинги, а в случай на лицензиране или квалифицирано дялово участие – и на по-малко значимите институции. За редовните назначения в по-малко значимите институции (т.е. извън случаите на лицензиране или квалифицирани дялови участия) отговарят НКО.

ЕЦБ изпълнява контролна роля. Нейна задача е да се увери, че значимите поднадзорни лица спазват изискването за въвеждане на солидни правила за управление, включително изискванията за надеждност и пригодност на лицата, отговарящи за управлението на институциите. ЕЦБ също така има пряка компетентност да упражнява надзорните правомощия, които са предоставени съгласно националното право и не са изрично споменати в правото на ЕС, по отношение на одобряването на назначенията на лица, заемащи ключови позиции в значими институции, при определените в националните закони условия и срокове.

4.4.3 Правна рамка

РКИ

Членове 88, 91 и 121 от ДКИ

Членове 4, 6 и 9 от
Регламента за ЕНМ

За да изпълнява надзорните си задачи, ЕЦБ прилага цялото приложимо право на ЕС, а когато то се състои от директиви – и националното законодателство, с което те са транспонирани. Изискванията за пригодност са представени накратко в ДКИ. В директивата стандартите за надеждност и пригодност са разгледани по същество, без обаче да са изложени подробности за различните критерии; не е посочено нищо за вида надзорна процедура, която трябва да се следва (например за избора между предварително надзорно одобрение на назначението или последващо уведомяване на надзорния орган за него).

Следователно, когато взема решения относно надеждността и пригодността в рамките на ЕНМ, ЕЦБ прилага конкретните изисквания за надеждност и пригодност, установени в обвързващите национални закони, с които е приложена ДКИ. Предвид факта, че изискванията за надеждност и пригодност в ДКИ следва да се разглеждат като минимална хармонизация, деветнадесетте държави от еврозоната са транспонирали директивата по различен начин. Някои държави са въвели по-високи изисквания от предвидените в ДКИ.

Освен националното право ЕЦБ спазва и Насоките на ЕБО за пригодността и Насоките на ЕБО за вътрешното управление. Тези насоки дават на НКО и ЕЦБ

известна свобода да добавят допълнителни подробности към изискванията. ЕЦБ взема предвид в своите оценки на надеждността и пригодността определенията и понятията, които се съдържат в тези насоки.

Когато оценяват пригодността на членовете на ръководния орган на институцията, компетентните органи трябва да прилагат на практика регулаторните изисквания. За осигуряване на последователно прилагане на законовите изисквания е необходимо да се направят някои уточнения на тълкуването им, както и да се разработят общи надзорни практики и процедури.

За тази цел ЕЦБ, съвместно с НОК, е разработила политики във връзка с критериите за надеждност и пригодност, както и надзорни практики и процедури, които обясняват по-подробно как ЕНМ прилага във всеки отделен случай ДКИ и Насоките на ЕБО. Тези политики се приемат, без да се засяга националното право, и в съответствие с Насоките на ЕБО. Ако не съществуват противоречащи обвързващи национални закони, ЕЦБ и НКО следва да спазват тези политики. Доколкото е възможно, НКО са постигнали съгласие да тълкуват и изготвят националните закони в съответствие с тези политики.

Посочените по-горе политики и надзорни практики на ЕЦБ са обяснени по-подробно в Ръководството на ЕЦБ относно оценките за надеждност и пригодност, което е публикувано на [уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор](#).

4.4.4 Критерии за оценка

Надеждността и пригодността на членовете на ръководния орган се оценяват по пет критерия: (i) опит; (ii) репутация; (iii) конфликт на интереси и независимост; (iv) наличие на време; и (v) колективна пригодност.

В хода на цялата процедура по надеждност и пригодност се прилага принципът на пропорционалност. Това означава, че прилагането на критериите за пригодност трябва да е съизмеримо с размера на институцията и естеството, мащаба и сложността на нейната дейност, както и с конкретната длъжност, на която се назначава лицето. Прилагането на принципа на пропорционалност към критериите за пригодност не може да води до снижаване на стандартите за пригодност, но може да доведе до диференциран подход към процедурата за оценка или към прилагането на критериите за пригодност (например от гледна точка на нивото или областите на знанията, уменията или опита или от гледна точка на възможността за посвещаване на време, които се изискват от членовете на ръководния орган в управленската му функция и членовете на ръководния орган в надзорната му функция). Следователно във всички случаи оценката се свежда до индивидуален анализ и надзорна преценка.

Опит

Членовете на ръководния орган трябва да имат достатъчно знания, умения и опит за изпълнението на задълженията си. Терминът „опит“, използван

по-нататък в широкия смисъл на думата, обхваща както практическия професионален опит, придобит на заемани в миналото длъжности, така и теоретичния опит (знания и умения), придобити чрез образование и обучение.

От всички членове на ръководния орган се очаква да притежават най-малко основен теоретичен опит в банковата дейност, който им позволява да разбират дейността и основните рискове на институцията. Нивото и характерът на опита, който се изисква за член на ръководния орган в управленската му функция, може да са различни от опита, който се изисква за член на ръководния орган в надзорната му функция, особено ако тези функции се изпълняват от отделни органи. Може да бъде преценено, че е необходим допълнителен опит въз основа на релевантни фактори, например длъжността, за която лицето кандидатства, естеството, размера и сложността на институцията или други фактори, които трябва да бъдат взети предвид в конкретния случай.

Репутация

Членовете на ръководния орган трябва винаги да бъдат с достатъчно добра репутация, за да се осигури стабилното и разумно управление на поднадзорното лице. Тъй като човек може да има или добра, или лоша репутация, принципът на пропорционалност не може да се прилага към изискването за репутация или към неговата оценка и тази оценка трябва да се извършва по еднакъв начин за всички институции.

Счита се, че кандидатът за член на ръководен орган има добра репутация, ако няма доказателства за противното и няма причина за основателни съмнения в добрата му репутация. Ако личното или професионалното му поведение поражда съмнения за способността му да осигури стабилно и разумно управление на кредитната институция, поднадзорното лице и/или кандидатът трябва да уведоми компетентния орган, който ще оцени съществеността на обстоятелствата.

Висящи и приключили наказателни или административни производства могат да окажат влияние върху репутацията на кандидата и поднадзорното лице, дори ако кандидатът е назначен (или е в процедура по назначаване) в държава, различна от тази, в която са настъпили съответните събития. Висящите производства могат да повлияят и на способността на члена да отдели достатъчно време за функциите си и трябва да се оценяват и с оглед на това.

Конфликти на интереси

Членовете на ръководните органи трябва да са в състояние за вземат обосновани, обективни и самостоятелни решения (т.е. да действат независимо). Независимостта може да бъде възпрепятствана при наличие на конфликт на интереси.

Поднадзорното лице трябва да е въвело политики за управление, с помощта на които да идентифицира, оповестява, редуцира, управлява и предотвратява конфликти на интереси, независимо дали те са действителни, потенциални (т.е. разумно предвидими) или предполагаеми (например от обществеността). Конфликт на интереси съществува, ако удовлетворяването на интересите на даден член би могло да засегне неблагоприятно интересите на поднадзорното лице.

Това, че даден кандидат е в конфликт на интереси, не означава непременно, че не може да бъде сметнат за пригоден. Последното ще е вярно единствено ако конфликтът на интереси представлява съществен риск и не е възможно той да бъде предотвратен, редуциран по подходящ начин или управляван съгласно писмените политики на поднадзорното лице.

Ако в допълнение към това националното материално право съдържа специфични формални критерии за независимост за определени членове на ръководния орган („независими директори“), тези критерии също трябва да се съблюдают.

Наличие на време

Всички членове на ръководния орган трябва да са в състояние да посвещават достатъчно време на изпълнението на задълженията си в институцията. Няколко фактора могат да повлияят върху времето, което един директор може да посвети на задълженията си, като един от тях е броят на заеманите директорски длъжности (количествена оценка). Освен това ще трябва да се извърши оценка на качествените аспекти.

Съгласно ДКИ броят на директорските длъжности, които може да заема член на ръководния орган на значима институция, е ограничен до една длъжност на изпълнителен директор и две длъжности на директор без изпълнителни функции или до четири длъжности на директор без изпълнителни функции. Все пак има две изключения от това правило.

Качествени фактори, които определят колко време даден директор може да посвети на функциите си, са например: i) размерът и обстоятелствата на институциите, в които се заемат директорските длъжности, и естеството, мащабът и сложността на дейността на тези институции; ii) мястото или държавата, в която са установени институциите; и iii) други професионални или лични ангажименти и обстоятелства (например съдебен процес, в който участва кандидатът). Когато оценява дали кандидатът ще бъде в състояние да посвети достатъчно време на изпълнението на функциите си, поднадзорното лице трябва да вземе предвид също и необходимостта от продължаващо обучение и развитие, както и необходимостта от резерв от време за непредвидени обстоятелства. Непредвидените обстоятелства включват не само кризисни ситуации във връзка с институцията, но и обстоятелства, които биха могли неочаквано да повлияят върху възможността за посвещаване на време (например съдебни процеси).

Колективна пригодност

Поднадзорното лице носи основната отговорност за установяването на пропуски в колективната пригодност чрез самооценка на ръководния орган, основана например на матрица на пригодността. Поднадзорното лице трябва да съобщава за тези пропуски и да ги обсъжда със СНЕ, тъй като надзорът на колективната пригодност на ръководния орган е част от текущия надзор на управлението. Начинът, по който даден кандидат ще се впише в колективната пригодност, е един от критериите, които трябва да бъдат оценени при първоначалната му оценка за надеждност и пригодност.

Процес на оценяване

ЕЦБ взема решения единствено във връзка с назначенията в значими кредитни институции, освен в случаите, в които тези назначения са част от процедури за лицензиране или процедури, свързани с квалифицирано дялово участие (тези процедури са общи както за значимите, така и за по-малко значимите институции).

Назначенията се обявяват от кредитните институции (или по изключение от кандидата за длъжността) пред съответния НКО посредством национални формуляри за уведомяване. След това НКО уведомяват ЕЦБ. Заедно те събират необходимата информация, извършват оценката и представят подробно предложение за решение.

Официално решение на ЕЦБ се взема след всяка оценка за надеждност и пригодност в срока, предвиден от националното законодателство, ако има такъв. Приема се положителна или отрицателна оценка на надеждността и пригодността на кандидата. ЕЦБ обаче има правомощието да включва в положителните решения препоръки, условия или задължения. Когато резервите не могат да бъдат адекватно преодолені по този начин, трябва да се вземе отрицателно решение. ЕЦБ има правомощието да отстранява по всяко време от ръководния орган на значимо поднадзорно лице членове, които не удовлетворяват изискванията за пригодност.

Уведомление за решението на ЕЦБ се изпраща до поднадзорното лице (или по изключение до кандидата). Поднадзорното лице и кандидатът трябва да спазват и други изисквания на националното законодателство, като например да бъдат вписани в национален регистър, ако има такъв.

Кандидатът или поднадзорното лице разполагат с възможността да поискат преглед от Административния съвет за преглед или да оспорят решението директно пред Съда на Европейския съюз.

4.5 Осъществяване на текущия надзор

Текущият надзор над значимите институции се извършва от СНЕ и се подпомага от хоризонталните отдели на ЕЦБ и НКО. Текущият надзор включва редовни и еднократни мерки и се състои в изпълнението на плана за извършване на надзорни проверки (ПИНП) (вижте раздел 4.1) и в осъществяването на процеса по надзорен преглед и оценка (ПНПО) (вижте раздел 4.6). В допълнение към това СНЕ осигуряват координация с екипите за извършване на проверки на място и си сътрудничат с националните надзорни органи.

Съвместните надзорни екипи събират текущо информация за институцията и поддържат непрекъснат надзорен диалог.

4.5.1 Събиране на информация

Членове 10 и 11 от Регламента за ЕНМ

Като част от текущата си оценка на рисковия профил на институцията СНЕ използва широк кръг източници на количествена и качествена информация. СНЕ изпълняват ролята на единствено звено за контакт за цялата кореспонденция с поднадзорните лица и с другите надзорни органи в ЕНМ. Координаторът на СНЕ се грижи за разпространяването на информацията до всички ангажирани в процеса страни. Цялата информация се съхранява в централната база данни или система за управление на информацията в ЕНМ.

Поради правни и технически причини обаче съществуват изключения от политиката за единственото звено за контакт. Въведени са специфични процедурни разпоредби за събирането на по-голямата част от количествената информация. За редовното предоставяне на информация например по COREP и FINREP се използват съществуващите платформи и процедури за отчитане (вижте раздел 4.3).

Най-общо, ЕЦБ може да поиска от поднадзорните лица да представят документи или да получи от тях писмени или устни разяснения във връзка с информацията. Примерите включват вътрешни данни и доклади на ръководството, като доклади за рисковете, доклади на вътрешния одит, стратегии или бизнес планове и капиталови планове. За наблюдаването на конкретни теми и рискове ЕЦБ може също така да използва допълнителни данни, събрани в хода на надзорните дейности, както и информация от външни източници.

4.5.2 Поддържане на непрекъснат надзорен диалог

Членове 10, 97, 104 и 105 от ДКИ

Насоки относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (EBA/GL/2014/13)

В рамките на текущия надзор СНЕ провеждат редовни и извънредни срещи на различни йерархични равнища с поднадзорните лица. Поддържането на този непрекъснат надзорен диалог е от решаващо значение за ранното идентифициране на рисковете и своевременното предприемане на коригиращи

надзорни мерки. Освен това надзорният диалог способства за постигането на обща позиция на поднадзорните лица и надзорниците по ключовите елементи и основните фактори за резултата от надзорните процедури, като ПНПО и надзорните стрес тестове.

Като част от годишния процес на разработване на ПИНП всеки СНЕ изготвя годишен график на основните срещи за всяко поднадзорно лице. Този график може да се актуализира през годината. Нещо повече, извънредни срещи могат да се провеждат по искане на надзорника или на съответното поднадзорно лице. Независимо от това срещите между НКО и местното ръководство на институциите във връзка с надзорни задачи извън ЕНМ могат да се провеждат и без участието на СНЕ, но те трябва да бъдат уведомени.

Редовни срещи се провеждат както с ръководството на групата, така и с ръководството на значимите дъщерни дружества. Обикновено се провежда най-малко една среща годишно с главния изпълнителен директор, главния директор по рисковете и главния финансов директор, в която участват председателят на надзорния съвет на поднадзорното лице и ръководителят на вътрешния одит на ниво група и за съответните дъщерни дружества. Освен това могат да се провеждат срещи с ръководителите на основните направления на дейност и основните звена за нормативно съответствие и спомагателни дейности, като тези срещи могат да бъдат допълвани с тематични срещи на техническо равнище.

Като основен елемент на надзорния диалог координаторът на СНЕ обикновено организира среща с ръководния орган на институцията, за да бъдат представени заключенията от ПНПО и обосновката за проекта на решение от ПНПО. Това позволява на институцията да разбере как е била оценена и в кои области е нужно усъвършенстване.

Понякога ЕЦБ организира и допълнителни срещи със сектора, като семинари за главни изпълнителни директори по конкретни теми.

4.5.3 Извършване на тематични прегледи в ЕНМ

Член 99 от ДКИ

Член 4, член 6, параграф 1, член 9, параграф 1 и член 10 от Регламента за ЕНМ

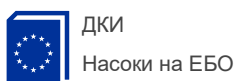
ЕЦБ извършва тематични прегледи по теми, които обикновено засягат групи институции от няколко държави. Те имат различни размери и сложност и осъществяват дейност с различни бизнес модели. Такъв пример е [Тематичният преглед на управлението и склонността за поемане на риск](#). Извадката от институции за тематичен преглед се избира така, че да позволи задълбочен хоризонтален анализ и сравнителен анализ с цел получаване на ценна информация за закономерности в рисковете, наблюдавани в участващите държави членки. Тематичните прегледи имат за цел постигане на задълбочени знания по избраните теми чрез съсредоточаване на вниманието върху установяването на факти. В зависимост от темата и констатациите резултатът от тематичните прегледи може да се използва за разработване на практически указания на ЕНМ, да допринесе за идентифицирането и/или насърчаването на най-добрите практики или дори да доведе до специфични за отделната

институция качествени и/или количествени мерки. За институциите, включени в извадката за тематичния преглед, резултатите от анализа се вземат предвид в годишния ПНПО.

Темите за тематичните прегледи се определят от Надзорния съвет, който одобрява надзорните приоритети за предстоящата година, като по този начин установява темите, които трябва да бъдат оценени задълбочено. Идентифицирането на потенциални теми за тематични прегледи се координира от отдел „Планиране и координация на ПИНП“ съвместно с други заинтересовани лица в ЕНМ, като генералните дирекции, съвместните надзорни екипи или други звена на ЕЦБ, хоризонтални отдели на НОК и международни органи (например ЕБО и Базелския комитет за банков надзор).

СНЕ съобщават констатации или области, в които е необходимо усъвършенстване, посредством специални последващи писма или надзорни решения. В зависимост от сериозността на установените недостатъци може да бъде поискан план за действие или специфични корективни действия. Обобщените резултати от тематичните прегледи могат да бъдат разпространени в сектора чрез публикуване на очаквания на ЕНМ.

4.5.4 Процес на периодичен регулаторен преглед

Периодичните регулаторни прегледи описват надзорните задължения, произтичащи от РКИ, ДКИ и ДВПБ. Те включват например редовна оценка на плановете за възстановяване и [политиките за възнагражденията](#) на институциите, оценки на съответствието на оповестяванията по стълб 3 или политиките за разпределяне на дивиденди.

Например всеки СНЕ отговаря за събирането на информация във връзка с политиката и практиките на поднадзорната институция за възнагражденията и за извършването на съдържателен анализ за оценка на съответствието с приложимите изисквания на ДКИ. Тези оценки се използват като основа за решенията от ПНПО (вижте раздел 4.7).

Във връзка с прилагането на разумни политики за възнагражденията и в отговор на заявления, подадени от поднадзорните институции, СНЕ отговарят за оценяването на исканията за предварително одобрение на изключването на служители от презумпцията за съществено въздействие върху рисковия профил на институцията (наричани „идентифицирани служители“), или на искания за увеличаване на съотношението между променливата и постоянната част на възнаграждението. В първия случай по предложение на Надзорния съвет Управителният съвет приема решение на ЕЦБ (съгласно процеса на вземане на решения в ЕЦБ). Във втория случай, ако се предвижда, че капиталовата база ще остане стабилна, най-общо не е необходимо конкретно решение на компетентния орган.

Друг пример е отговорността на СНЕ за оценяване на съответствието на поднадзорната институция с изискванията за оповестяване на информация по

стълб 3, произтичащи от ДКИ, РКИ, насоките на ЕБО и националното законодателство. В този контекст СНЕ оценява не само публично оповестените документи, но и вътрешните правила и практики за свързаните с оповестяването решения и дейности. Заключениета от тази оценка също могат да бъдат използвани в решението от ПНПО.

4.6 Осъществяване на ПНПО

4.6.1 Рамка на ПНПО

Членове 97, 98, 104, 105 и 110 от ДКИ

Членове 4 и 16 от Регламента за ЕНМ

Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията относно съвместните решения

Делегиран регламент (ЕС) 2016/98 на Комисията по отношение на функционирането на колегиите от надзорни органи (ЕС/2016/98)

ТСИ по отношение на функционирането на колегиите от надзорни органи (Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/99 на Комисията)

Насоки относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (EBA/GL/2014/13)

Становище на ЕБО относно буферите по Стълб I, Стълб II и комбинираните буфери

Разяснения на ЕБО относно използването на резултатите от стрес тестовете в ЕС в ПНПО

Практически указания за банките относно необслужваните кредити

В рамките на ПНПО, както е определен в ДКИ, СНЕ имат задължението да извършват преглед, най-малко на годишна база, на правилата, стратегиите, процесите и механизмите, въведени от институциите, върху които упражняват надзор. Хоризонталните звена отговарят за разработването на приложимата методология, за осъществяването на хоризонтални анализи и за координирането на процеса. Непрекъснато се извършва оценка по ПНПО. Тя служи като основа за решението относно адекватността на нивата на капитала и ликвидността, както и за допълнителните надзорни мерки. То се приема най-малко веднъж годишно и се актуализира при нужда.

Процесът по надзорен преглед и оценка на ЕНМ и неговата методология се основават на Насоките на ЕБО за ПНПО и се актуализират в съответствие с тях, като отразяват новите разпоредби. Нещо повече, за да е в крак с развиващите се практики, ПНПО на ЕНМ се опира на водещи практики в ЕНМ и практики, препоръчани от международни органи, като по този начин се осигурява непрекъснато усъвършенстване.

Текущи, перспективно ориентирани и пропорционални оценки

Пропорционалността е от съществено значение за начина на осъществяване на ПНПО: честотата, обхватът и задълбочеността на ПНПО отразяват нивото на ангажираност на надзора, което се счита за необходимо за институцията в зависимост от рисковия ѝ профил и което е представено официално в ПИНП (вижте раздел 4.1.3).

Резултатът от ПНПО са надзорни действия, включително мерки, свързани с капитала и/или ликвидността или други видове надзорни мерки. Методологията на ЕНМ за ПНПО за значимите институции следва Насоките на ЕБО за ПНПО и се опира на най-добрите практики в ЕНМ, както и на препоръките от други международни органи. В ПНПО участват опитни надзорници от ЕЦБ и НКО, като принос дават 26 национални органи от 19 държави членки. Използва се обща интегрирана ИТ система и сигурен информационен поток между всички надзорници. Осигурява се пълно използване на експертните познания и опит както на НКО, така и на ЕЦБ. Например качеството на данните се оценява и контролира както на нивото на НКО, така и на нивото на ЕЦБ.

Процесът по надзорен преглед и оценка се управлява като основен проект и се координира от ГД „Микропруденциален надзор IV“, която следва общ график и се възползва от експертните познания и опит на ЕЦБ и НКО (особено при разработването на методологията) чрез мрежата от експерти, тематични семинари и специални сесии с въпроси и отговори, организирани от генералната дирекция. Освен това съгласуваността на оценките се осигурява посредством няколко хоризонтални анализа, които се осъществяват от специално определени хоризонтални звена в ГД „Микропруденциален надзор IV“ в течение на ПНПО.

През годината СНЕ осъществяват процеса по надзорен преглед и оценка, като следват методологията на ЕНМ за ПНПО и плана за извършване на надзорни проверки. Анализът и резултатите от оценките, всички предприети пруденциални действия, наложените мерки и резултатите от тях се въвеждат в надзорна ИТ система, за да се осигури проследяемост и отчетност.

Холистичен подход

ПНПО оценката има за цел да улови цялостна картина на рисковия профил на институцията колкото е възможно по-адекватно, като се вземат предвид рисковете и средствата за редуцирането им. Рисковият профил на институцията е по необходимост многостранен и много рискови фактори са взаимосвързани. Това се взема предвид при определянето на потенциалните надзорни действия, които биха могли да бъдат предприети в отговор на рисковете. Поради тази причина четирите основни елемента на ПНПО на ЕНМ (вижте **Диаграма 14** по-долу) трябва да се разглеждат едновременно, когато се изготвя цялостната ПНПО оценка и се подготвя решението от ПНПО.

Диаграма 14
Обзор на ПНПО

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Четири основни елемента на ПНПО са:

- (i) оценка на бизнес модела и рентабилността (елемент 1), която разглежда естеството на бизнес модела на институцията и начина, по който той би могъл да засегне неблагоприятно способността ѝ да генерира печалби и растеж;
- (ii) оценка на вътрешното управление и управлението на риска (елемент 2), която се съсредоточава върху вътрешната организация на институцията и начина, по който тя осъществява и управлява дейността и рисковете си;
- (iii) оценка риск по риск на рисковете за капитала (кредитен риск, пазарен риск, операционен риск и лихвен риск в банковия портфейл) при нормални условия и при условия на сътресение (елемент 3); тези оценки се използват в първоначалното определяне на необходимия капитал за покриване на рисковете и в оценката на капиталовата адекватност;
- (iv) оценка риск по риск на рисковете за ликвидността и финансирането (краткосрочни и дългосрочни) при нормални условия и при условия на сътресение (елемент 4); тези оценки се използват в първоначалното определяне на изискването за ликвидност за покриване на рисковете и в оценката на адекватността на ликвидността.

Всеки СНЕ отговаря за осъществяването на ПНПО за лицата, върху които упражнява надзор, като целта е чрез подробните стъпки на процеса да получи актуална представа за тяхната жизнеспособност. Стъпките на ПНПО са описани в общия график за ПНПО на ЕНМ, който се предоставя на

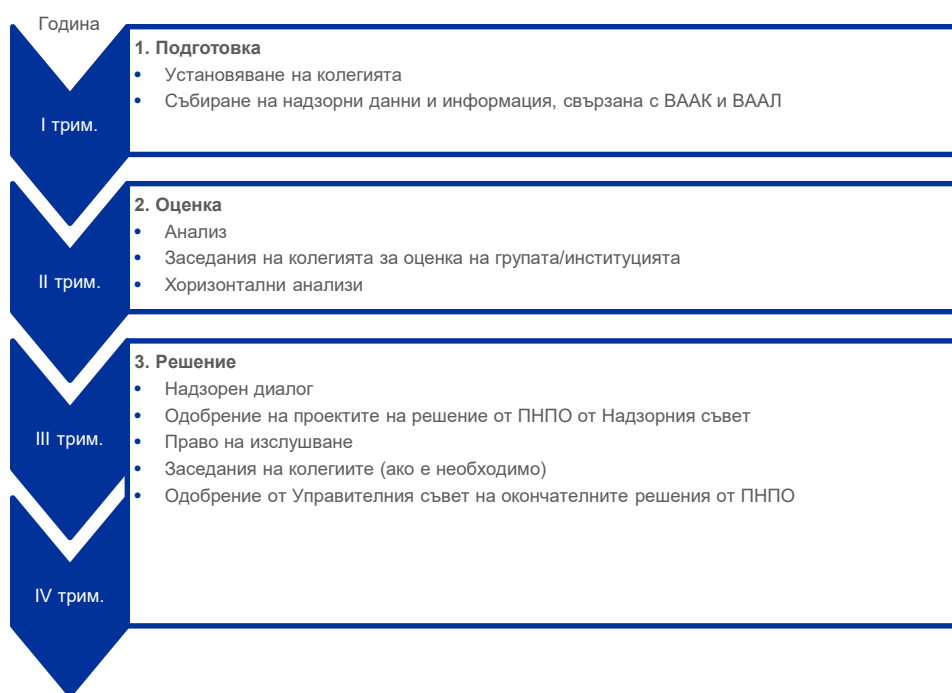
съвместните надзорни екипи всяка година преди началото на етапа на оценката, след като бъде одобрен от Надзорния съвет (вижте **Диаграма 15**).

Разбивката на основните етапи на процеса може да е различна в зависимост от това дали значимата група има дъщерни дружества или значими клонове извън ЕНМ. Ако е така, трябва да се сформира колегия от надзорни органи (вижте раздел 1.4.3). Това засилено сътрудничество между органи както на равнището на ЕС, така и на световно равнище е от решаващо значение за укрепване на надзора над трансграничните банкови групи. Колегиите са постоянни, но гъвкави структури за координация, които обединяват регулаторните органи, участващи в надзора на дадена банкова група. На практика колегиите са механизъм за обмен на информация между органите на държавите по произход и приемащите държави, който позволява основни надзорни задачи, включително аспекти на текущия надзор, да се планират и изпълняват координирано и съвместно. Освен това колегиите улесняват подготовката за извънредни ситуации и справянето с тях. Една от основните задачи на надзорните органи в качеството им на членове на колегии е да стигнат до решения относно основаната на риска капиталова адекватност на трансграничните групи и техните дъщерни дружества в ЕИП.

За календара на ПНПО и цялостния процес, описан по-долу, се приема, че ЕЦБ изпълнява ролята на консолидиращ надзорен орган (т.е. надзорен орган на държавата по произход). Когато ЕЦБ изпълнява ролята на надзорен орган на приемащата държава, може да е необходимо да се следват различни срокове и процедури.

Диаграма 15

Опростен календар на ПНПО, водещ до решението от ПНПО

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Подход с три етапа

Оценката на рисковете за капитала и рисковете за ликвидността като елементи на ПНПО се характеризира с подход с три етапа по отношение както на нивата на рисковете, така и на механизмите за техния контрол. Оценката на елемента на ПНПО „бизнес модел и рентабилност“ се съсредоточава единствено върху нивата на рисковете, докато оценката на елемента „вътрешно управление и управление на риска“ може да вземе под внимание единствено механизмите за контрол на рисковете.

Подходът с три етапа се състои от:

- (i) **Етап 1:** събиране на информация и данни, използване на регулаторни доклади като основни източници, но също така например информация, събрана в хода на тематични прегледи, задълбочени проучвания и срещи с ръководството на институцията (вижте раздел 4.5.3);
- (ii) **Етап 2:** изчисляване на автоматизиран предварителен ориентировъчен рейтинг за нивото на риска и официална проверка на съответствието за контрола на риска;
- (iii) **Етап 3:** ограничена надзорна преценка, която се основава на допълнителни фактори и която взема предвид специфичните особености и сложността на институцията.

СНЕ изготвят докладите за оценка на риска на групата и докладите за оценка на риска за ликвидността на групата въз основа на цялата налична информация съгласно календара за ПНПО на ЕНМ, но също и като вземат предвид всяка релевантна информация след отчетната дата. В случая на колегии СНЕ трябва да вземат предвид и индивидуалния принос на надзорните органи на приемащата държава, както е предвидено в ДКИ.

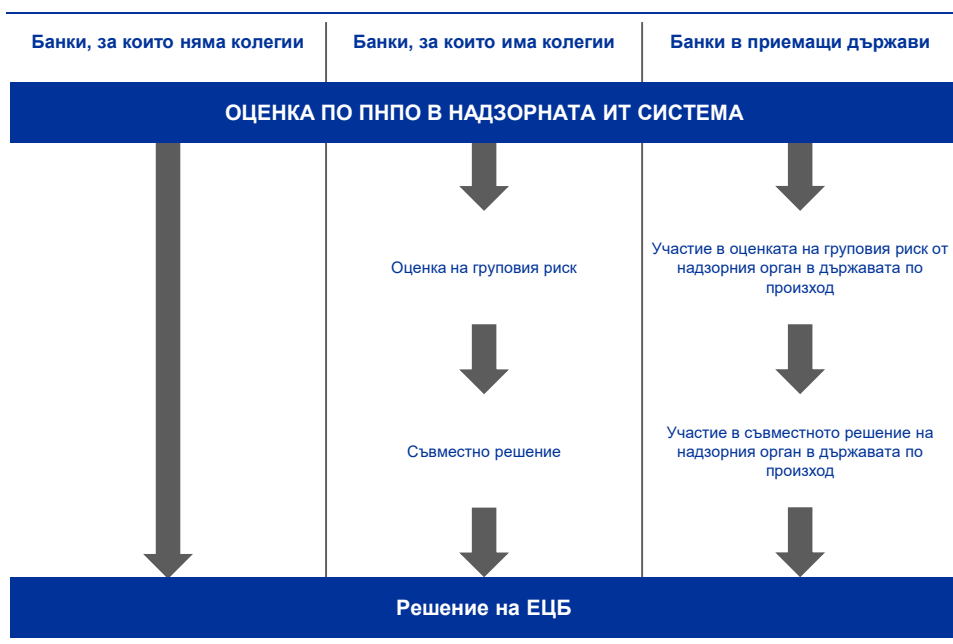
СНЕ изготвят предварителни мнения за капитала, ликвидността и качествените мерки. Съгласно Насоките на ЕБО относно мерките за ранна намеса те трябва да обмислят необходимостта от предприемане на мерки за ранна намеса, ако съответните институции нямат добри резултати и поради това имат висок рисков профил.

Насоки на ЕБО относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса (EBA/GL/2015/03)

Диаграма 16

Връзка между процеса и решенията по ПНПО

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Забележка: За банки в приемащи държави решението на ЕЦБ прилага тази част от съвместното решение за групата, която е приложима към поднадзорното лице в ЕНМ.

4.6.2

Обща ПНПО оценка и решение

Членове 16 и 22 от Регламента за ЕНМ

Общата ПНПО оценка е основата за решението на СНЕ за най-подходящите надзорни мерки за преодоляване на слабостите на институцията. При нормални обстоятелства графикът следва календара на ПНПО. Възможно е обаче да се наложи констатациите от текущото наблюдение, например, или от всяка друга надзорна дейност (като тематичните прегледи) да бъдат обхванати в ПНПО оценката, като по този начин бъдат използвани в решението от ПНПО. В такъв случай СНЕ трябва да актуализира своята ПНПО оценка колкото е възможно по-скоро и да предложи приемане на ново решение от ПНПО.

Оценките са налични на консолидирано, подконсолидирано и индивидуално равнище за цялата група, като надлежно се вземат предвид гледните точки на групата и на дъщерните дружества. Тези оценки се използват като основа за решенията от ПНПО.

Резултатите от ПНПО оценката се проверяват в две стъпки. На първо ниво на контрол резултатите от оценката на рисковете редовно се обсъждат и подлагат на критичен анализ в ядрото на СНЕ или в пълния му състав. Всички възможни изменения и придружаващите ги обосновки се въвеждат в надзорната ИТ система. На второ ниво на контрол междинните структури на ЕЦБ получават редовно актуална информация за резултатите от оценката и също могат да оспорят резултата. В контекста на годишния цикъл на ПНПО отдел „Разработване на методологии и стандарти“ изготвя няколко хоризонтални

анализа като помощен инструмент за съпоставка и вземане на решения (вижте **Диаграма 17**).

Диаграма 17

Хоризонтални анализи в ПНПО: многоизмерни анализи

* Когато е приложимо.

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Текущата ПНПО оценка може да разкрие необходимост от предприемане на незабавни надзорни мерки за преодоляване на недостатъци в кредитна институция. Подобни констатации се обобщават в междинни доклади и се изпращат своевременно на междинните структури в ЕЦБ. В зависимост от естеството им те или се изпращат на кредитната институция под формата на оперативен акт, или се приемат от Надзорния съвет/Управителния съвет като надзорни решения, като например актуализирано решение от ПНПО или решения за налагане на санкции или мерки за привеждане в изпълнение (за последните СНЕ работят в сътрудничество с отдел „Привеждане в изпълнение и санкции“). Резултатите от тази процедура се използват и в непрекъснатата ПНПО оценка.

В последните етапи от цикъла на ПНПО СНЕ организира неофициален диалог за ПНПО оценката с ръководния орган на поднадзорната институция майка и съответните дъщерни дружества.

След това СНЕ трябва да изготвят решение от ПНПО. В случая на надзорни колегии СНЕ трябва да вземат предвид и индивидуалния принос на надзорните органи на приемащата държава и да постигнат споразумение с тях в съответствие със законовите изисквания.

След това проектите на решенията от ПНПО се внасят в Надзорния съвет за одобрение, като се вземат предвид правните проверки и проверките за качество. След като бъдат одобрени, проекторешенията от ПНПО се предоставят на поднадзорните лица за становище и започва да тече двуседмичният срок, в който институцията има право на изслушване, както е предвидено в Рамковия регламент за ЕНМ (вижте раздел 1.3.3). Ако е приложимо, проектите на решенията се изпращат до поднадзорните лица на собствения им език. Осигуряват се съобразяване с езиковия режим и координиране на езиковите версии.

След изтичането на срока, в който институцията може да упражни правото си на изслушване, и след като бъдат оценени представените от поднадзорните лица становища, проектът на решението се внася в Надзорния съвет за втори път, ако е необходимо – с променен текст. СНЕ на значимите поднадзорни групи с колегии изпращат окончателните решения от ПНПО, одобрени от Надзорния съвет, до членовете на колегията, за да получат съгласието на представителя на надзорния орган на приемащата държава, който има правомощие да потвърди/одобри решенията.

След това окончателното решение от ПНПО във вида, в който е прието от Управителния съвет по процедура при липса на възражения, се изпраща до съответната значима институция и до членовете на колегията на съответния език. След приемането на решение адресатът може да поиска преглед от Административния съвет за преглед и може да оспори решението директно пред Съда на Европейския съюз (вижте раздел 1.3.4).

Решенията от ПНПО могат да съдържат:

Изисквания за собствен капитал

- общо ПНПО капиталово изискване (ОПКИ), което се състои от минимални изисквания за собствен капитал (8%, най-малко 56,25% под формата на базов собствен капитал от първи ред (БСК1)) и допълнителни капиталови изисквания (изискване по Стълб II, единствено БСК1));
- комбинирани изисквания за буфер (единствено БСК1).

Специфични за институцията количествени изисквания за ликвидност

Други качествени надзорни мерки

- допълнителни мерки, които произтичат от Регламента за ЕНМ или друг приложим нормативен акт и които могат да включват ограничаване на дейността, изискване за намаляване на рисковете, ограничения при разпределението на дивиденди или други корективни надзорни мерки;

- последващи действия по проверки на място.

Друг резултат може да е налагането на мерки за ранна намеса по отношение на институцията. За повече информация относно мерките за ранна намеса вижте раздел 4.9.

[Насоки за капитала по Стълб II \(P2G\)](#) се изпращат като препоръка като част от решението от ПНПО. [Насоките по Стълб II](#) се изразяват като надбавка към съотношението на БСК1, която произтича от [Актуализираната информация от ЕБО относно стрес теста за целия ЕС през 2016 г.](#), и се определят над нивото на задължителните капиталови изисквания.

СНЕ също така спомагат за диалога със сектора в допълнение към непрекъснатия диалог с поднадзорните лица чрез ПНПО. По този начин институциите разполагат с необходимата яснота по отношение на методологията и оценката на рисковете и с необходимия контекст, който да вземат предвид при капиталовото си планиране.

В края на цикъла на ПНПО на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор се публикуват обобщени резултати.

4.6.3 ЕЦБ в ролята на надзорен орган на приемащата държава

Ако ЕЦБ е надзорният орган на приемащата държава, СНЕ следва графика и образците, предоставени от надзорния орган на държавата по произход и договорени с него. Консолидиращият надзорник председателства заседанията на колегията и предоставя на всички нейни членове информация във връзка с организирането на заседанията, основните въпроси за обсъждане и дейностите, които предстои да се разглеждат.

Като минимум СНЕ трябва да изготви доклад за оценка на риска и доклад за оценка на риска за ликвидността на поднадзорната кредитна институция въз основа на цялата налична информация. След това тези оценки се предоставят на надзорния орган на държавата по произход. Въз основа на проектодокладите СНЕ си създава предварително мнение относно количественото определяне на капитала, количественото определяне на ликвидността и качествените мерки и впоследствие те се обсъждат на заседанията на колегията.

След това СНЕ получава от надзорния орган на държавата по произход окончателния доклад за оценка на риска на групата и окончателния доклад за оценка на риска за ликвидността на групата. Въз основа на тези окончателни доклади СНЕ изготвя приноса на ЕНМ към съвместните решения и го предоставя на надзорния орган на държавата по произход. След като бъде оценен от надзорния орган на държавата по произход, проектът на съвместното решение се споделя със СНЕ.

След извършване на правните проверки и проверките за качество СНЕ представя проекта на съвместно решение и проекта на решението на ЕЦБ за изпълнение пред Надзорния съвет за одобрение. След като бъде одобрен, проектът на решението на ЕЦБ за изпълнение се изпраща до поднадзорната кредитна институция и започва да тече срокът за изслушване. Ако е приложимо, проектите на решенията се изпращат до поднадзорното лице на собствения му език. След това СНЕ подлага на оценка представените становища и договаря с надзорния орган на държавата по произход оценката им и измененията на проекта на съвместното решение. За тази цел СНЕ участва в заседанията на колегията, провеждани от надзорния орган на държавата по произход.

След като окончателното съвместно решение бъде съгласувано, СНЕ го изпраща на Надзорния съвет за одобрение, а след това и на Управителния съвет за приемане по процедурата при липса на възражения. След приемането му ЕЦБ уведомява кредитната институция за окончателното решение на ЕЦБ за изпълнение и уведомява надзорния орган на държавата по произход за съгласието си със съвместното решение. Надзорният орган на държавата по произход уведомява институцията майка за съвместното решение.

4.7 Текущо наблюдение на вътрешни модели

Член 101 от ДКИ
Член 16 от Регламента за ЕНМ

Ръководство за проверките на място и проучванията на вътрешни модели

Целта на текущото наблюдение на вътрешните модели е да провери дали кредитната институция спазва регулаторните изисквания по отношение на вътрешните модели, използвани за изчисляване на минималните капиталови изисквания в съответствие с ДКИ. Тези изисквания включват изисквания във връзка с чувствителността на модела към риск, валидирането на модела, управлението на свързания с модела риск, приспособяването на модела, свързаните с модела процеси, както и сравнителния анализ на модела. ЕЦБ трябва да оценява редовно дали кредитната институция използва добре разработени и актуални техники за вътрешни модели. Получената от текущото наблюдение на моделите информация се включва в текущата оценка на институцията и е основен елемент на решението от ПНПО.

Текущото наблюдение на моделите помага за изпълняването на изискванията на член 101 от ДКИ, съгласно който компетентните органи правят редовен преглед, най-малко веднъж на три години, на спазването от страна на институциите на изискванията по отношение на вътрешните модели. Това изискване се изпълнява посредством съчетание от:

- текущо наблюдение на модела, което се основава главно на дистанционни прегледи, включително срещи за целта с поднадзорното лице; и
- проучвания на вътрешни модели, които представляват най-вече проверки на място.

Когато при преглед за текущо наблюдение на модела бъдат установени проблеми, вероятно ще е необходимо допълнително проучване на вътрешния

модел, за да бъдат събрани достатъчни доказателства в подкрепа на налагането на надзорни мерки (посочени в член 16 от Регламента на ЕНМ). Като крайно средство могат да бъдат упражнени правомощия за привеждане в изпълнение и налагане на санкции в предвидените от приложимото законодателство случаи.

Оценките при текущото наблюдение на модела трябва да се извършват най-малко на най-високото равнище на консолидация на групата в ЕНМ. В случаите, в които надзорният орган на държавата по произход на субект от групата с одобрен модел се намира извън Европейския съюз, се насърчава диалог с този надзорен орган, за да се подобри текущото наблюдение на модела.

Текущото наблюдение на модела е постоянно правно изискване (съгласно член 101 от ДКИ). Най-общо, не е необходимо да бъдат активирани задействащи механизми, за да се обосноват прегледите за текущо наблюдение.

Текущото наблюдение на модела съдържа много компоненти; оценката може да се извършва с честота, която е подходяща за всеки компонент.

Като минимум текущото наблюдение на модела трябва да включва ежегодно:

- оценка на спазването от страна на кредитната институция на правните изисквания, надзорните условия, ограничения и задължения (например корективни действия), наложени с решения на ЕЦБ за одобряването на модела, както и на спазването от страна на институцията на плановете за изпълнение и всички други надзорни мерки, отнасящи се до модела и наложени на институцията;
- когато е уместно, анализ на резултатите от бек-тестовете и анализ на динамичните редове за институциите, на които е разрешено да използват вътрешни модели за изчисляване на капиталовите изисквания за пазарен риск (член 368, параграф 1, буква е) и член 369 от РКИ);
- анализ на утвърждаването на модела от кредитната институция;
- когато е уместно, оценка на резултатите от годишния процес на сравнителен анализ (член 78 от ДКИ);
- оценка на несъществените промени и разширения на модела;
- когато е уместно, оценка на други вътрешни доклади на институцията във връзка с вътрешния модел.

В дейностите за текущо наблюдение се включва най-малко едно посещение на място или една надзорна среща годишно за всяка институция. Дневният ред на тази среща може да включва преглед на доказателствата, че съществуващите вътрешни модели продължават да са подходящи предвид актуалната бизнес стратегия на институцията, плановете за бъдещи промени в модела и други

текущи проекти в институцията, които са от значение за вътрешното моделиране на различни категории рискове.

4.8 Провеждане на проверки на място

Ръководство за проверките на място и проучванията на вътрешни модели

Вижте [Ръководството за проверките на място и проучванията на вътрешни модели](#)

4.9 Оценка на извънредни искания, уведомления и заявления

В този раздел се описват процедурите за издаване от надзорните органи на определени разрешения на кредитните институции по тяхно искане. Кредитните институции трябва да предоставят цялата необходима информация. Исканията трябва да съответстват на надзорните изисквания, определени в приложимото законодателство (т.е. законодателни актове на ЕС или национални актове за транспонирането им).

4.9.1 Капиталови инструменти

Член 26, параграф 3 и членове 27–29 от РКИ

РТС за капиталовите изисквания за институциите (Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията)

Емитиране на инструменти на БСК1

Поднадзорните лица могат да класифицират капиталови инструменти като инструменти на базовия собствен капитал от първи ред (БСК1) едва след разрешение от компетентния орган. По искане на значимата институция се приема индивидуално надзорно решение на ЕЦБ, с което се дава (под условие) или се отказва такова разрешение.

След като значимата институция представи цялата необходима документация, СНЕ проверява доколко предоставената информация е в съответствие с приложимите разпоредби. Ако е получена цялата необходима информация, СНЕ изпраща на значимата институция потвърждение, че представената документация е пълна. Ако е необходимо, се изисква допълнителна информация. След това СНЕ извършва оценка дали са изпълнени приложимите разпоредби и проверява дали капиталовият инструмент е включен в публичния списък на ЕБО на инструменти на БСК1. Ако инструментът не присъства в публичния списък на ЕБО, преди да предложи решение на Надзорния съвет, СНЕ уведомява отдел „Надзорни политики“, който може да се консултира по въпроса с ЕБО.

Приема се решение въз основа на предложение от СНЕ.

Член 26, параграф 2 от РКИ

РТС за капиталовите изисквания за институциите (Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията)

Решение на ЕЦБ относно условията, съгласно които на кредитните институции се разрешава да включат междинната или годишната печалба в базовия собствен капитал от първи ред (ЕЦБ/2015/4)

Включване на междинната печалба и печалбата в края на годината в БСК1

ЕЦБ може да разреши включването на междинната или годишната печалба в БСК1, преди поднадзорното лице да е приело официално решение, потвърждаващо крайната печалба или загуба. За тази цел поднадзорното лице подава официално заявление, използвайки приложимия за целта образец, и предоставя информацията, изброена в приложението към Решението на ЕЦБ относно условията, при които кредитните институции имат право да включват междинната или годишната печалба в БСК1 („Решението на ЕЦБ“). СНЕ извършва оценка на съответствието с Решението на ЕЦБ. Ако Решението на ЕЦБ може да се приложи, СНЕ изпраща уведомление на институцията да потвърди заявлението си.

Ако не са изпълнени условията за прилагане на Решението на ЕЦБ или ако институцията подаде заявление за случай, който не попада в обхвата на това решение, СНЕ ще направи индивидуална оценка на искането за разрешение за включване на междинната или годишната печалба в БСК1, като прилага стандартната процедура за вземане на решения.

Намаление на инструменти на собствения капитал

Членове 77 и 78 от РКИ

РТС за капиталовите изисквания за институциите (Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията), членове 27–32

ЕЦБ може да разреши намаление на собствения капитал по заявка на поднадзорно лице. Най-напред СНЕ проверяват дали институцията е предоставила цялата необходима документация според списъка в Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията. СНЕ няма да изискват дадена част от документите, ако вече разполага с необходимата информация, за да оцени заявката за одобрение. Положителното или отрицателно решение по искането за разрешение за намаляване на собствения капитал се взема от ЕЦБ и то се съобщава на институцията.

При първото отчитане на надзорна информация след издаването на разрешението СНЕ проверяват дали размерът допустим собствен капитал, предмет на разрешението, е изваден изцяло от съответната категория отчетен собствен капитал (по COREP).

Последваща оценка на инструменти на допълнителния капитал от първи ред и капитала от втори ред

Съображение 75 и членове 52–55, 63 и 65 от РКИ

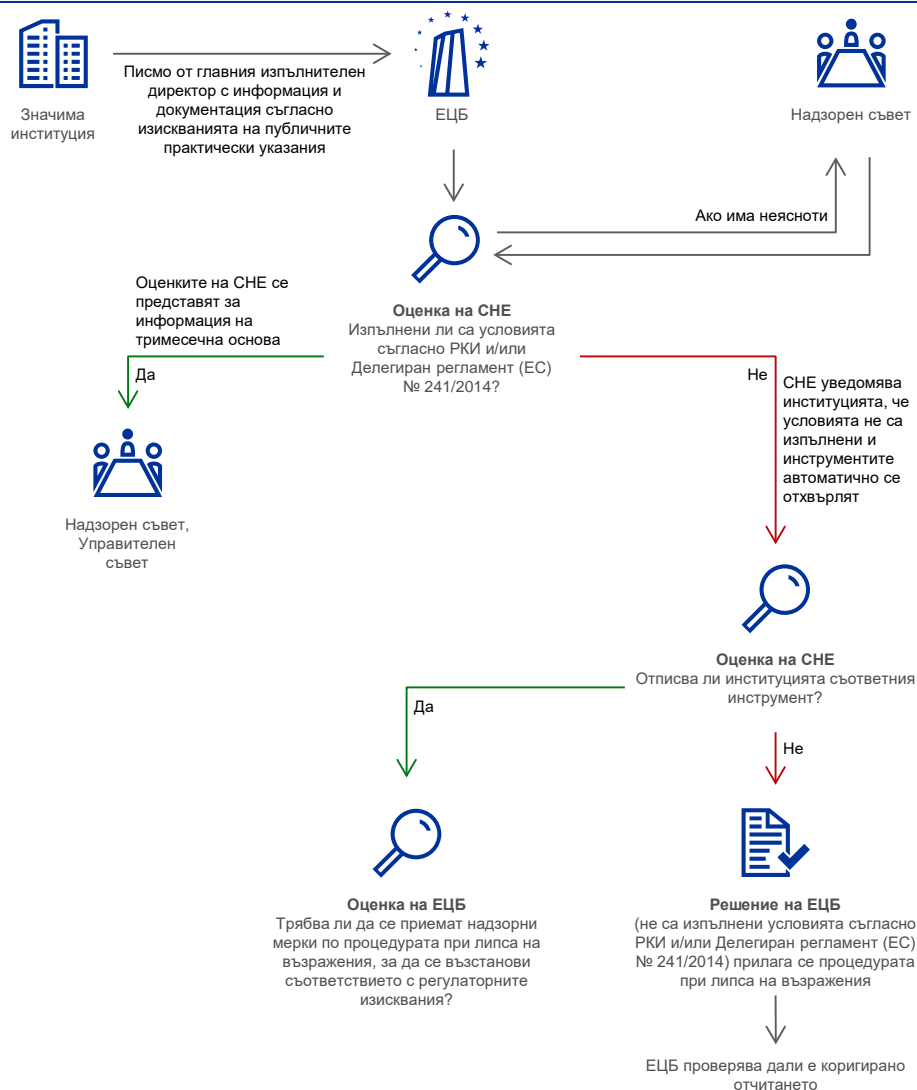
РТС за капиталовите изисквания за институциите (Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията)

РКИ не предвижда задължително предварително одобрение за инструменти на допълнителния капитал от първи ред и капитала от втори ред. Това обаче не засяга изискванията по отношение на признаването на такива инструменти според приложимото национално законодателство. Ако съгласно националното законодателство се изисква предварително одобрение, ЕЦБ има компетентността да го даде на поднадзорните лица. ЕЦБ извърши последваща оценка на инструменти на допълнителния капитал от първи ред и на капитала

от втори ред. Подробностите са представени в [Публичните практически указания за прегледа на квалифицирането на капиталови инструменти като инструменти на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред](#).

Диаграма 18

Вземане на решения в последващата оценка на допълнителния капитал от първи ред и на капитала от втори ред

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Веднага щом капиталов инструмент бъде включен в допълнителния капитал от първи ред или в капитала от втори ред на дадена институция, на индивидуална, подконсолидирана или консолидирана основа, се очаква значимата институция да изпрати писмо до ЕЦБ. Писмото следва да съдържа цялата необходима информация, включително самооценка по приложимите условия в РКИ и Делегиран регламент (ЕС) № 241/2014 на Комисията. Към него следва да бъде приложена съпътстващата документация. В срок от шест

месеца след получаването на цялата необходима информация СНЕ извършва оценка дали капиталовият инструмент, включен в допълнителния капитал от първи ред или капитала от втори ред на поднадзорното лице, отговаря на нормативните изисквания и, ако инструментът е емитиран на пазара, предоставя тази оценка и съответната документация на ЕБО за партньорска проверка. СНЕ може да поиска допълнителна информация, която счита за важна за целта на последващата оценка на инструмента на допълнителния собствен капитал от първи ред или капитала от втори ред.

Както е показано в **Диаграма 18**, ако условията са изпълнени, СНЕ включва някои релевантни данни за инструмента в списък, който всяко тримесечие се предава за сведение на Надзорния съвет и на Управителния съвет. Ако условията не са изпълнени, СНЕ уведомява за това институцията и инструментът автоматично се отхвърля, без да е необходимо приемането на надзорно решение. Ако банката не желае да промени COREP, се налага приемането на решение на ЕЦБ. Ако след надзорния диалог институцията не се съобрази с отхвърлянето на инструмента, СНЕ изготвя проект на решение, в което се посочват възможните последици от по-нататъшен отказ от съобразяване.

Ако оценката на СНЕ не е категорична дали са изпълнени условията по РКИ и Делегирания регламент, то случаят, включително становището на ЕБО, се представя за обсъждане на Надзорния съвет, след което може да се наложи приемането на надзорно решение.

4.9.2 Освобождение от изисквания към капитала и ликвидността

Членове 7 и 8 от РКИ
Регламент на ЕЦБ относно упражняването на правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза (ЕЦБ/2016/4)

ЕЦБ има правомощието да освобождава от съответствие с пруденциалните изисквания, определени в части 2–5 и част 8 на РКИ. ЕЦБ има също така правомощието да освобождава от съответствие с изискванията за ликвидност, определени в част 6 на РКИ, институции и някои или всички техни дъщерни дружества и да упражнява надзор над тях като една подгрупа по отношение на ликвидността, ако са изпълнени регулаторните условия. По искане на поднадзорното лице се приема индивидуално надзорно решение на ЕЦБ, с което се разрешава или се отказва такова освобождение.

Поднадзорното лице трябва да подаде официално заявление за освобождение с цялата съпътстваща документация, както е посочено в [Ръководството на ЕЦБ относно правата на избор и преценка, предвидени в правото на Съюза](#). Най-напред СНЕ проверява дали заявлението се позовава на приложимото законодателство и дали включва цялата необходима информация и съпътстваща документация, както е описано в Ръководството на ЕЦБ. Ако е получена цялата необходима информация, СНЕ изпраща на поднадзорното лице потвърждение, че представената документация е достатъчна. Ако е необходимо, се изисква допълнителна информация.

След това СНЕ извършва оценка дали са изпълнени критериите, описани в РКИ и уточнени в (необвързващото) Ръководство на ЕЦБ. В по-сложни случаи

помощ предоставят хоризонталните и специализираните експертни звена в ЕЦБ. Възможно е крайното решение да определя допълнителни условия за одобряване на освобождаването.

4.9.3 Вътрешногрупова финансова подкрепа

Членове 19, 20 и 22–25 от ДВПБ

Проект за регулаторни технически стандарти на ЕБО относно условията за вътрешногрупова финансова подкрепа (EBA/RTS/2015/08)

Насоки на ЕБО, определящи условията за вътрешногрупова финансова подкрепа (EBA/GL/2015/17)

Преди да пристъпи към предложено споразумение за вътрешногрупова финансова подкрепа, значимата институция трябва да подаде заявление за получаване на разрешение от ЕЦБ. ЕЦБ разрешава или забранява предложеното споразумение според това доколко то е в съответствие с условията, определени в ДВПБ и уточнени допълнително в регулаторните технически стандарти (РТС) и насоките на ЕБО.

Преди да предостави подкрепа по споразумение за вътрешногрупова финансова подкрепа, ръководният орган на субекта от групата, който възнамерява да я предостави, трябва да представи на ЕЦБ и ЕБО мотивирано решение и информация за предлаганата финансова подкрепа, включително копие на споразумението. СНЕ извършва оценка на съответствието с горепосочените разпоредби. По-специално, СНЕ оценяват дали предоставянето на финансова подкрепа има за цел запазването или възстановяването на финансовата стабилност на групата. СНЕ препраща заявлението към компетентните органи за всяко дъщерно предприятие извън ЕНМ, което желае да бъде страна по споразумението, с оглед на постигането на съвместно решение. СНЕ също така уведомява Единния съвет по реструктуриране (ЕСП), като му предоставя получените разрешение вътрешногрупови финансови споразумения и евентуалните промени по тях, за да може да се преценят ефектите върху възможността за реструктуриране на групата.

След това се взема окончателното решение.

4.9.4 Наблюдаване на прехвърлянето на риск при секюритизации

Членове 243, 244, 245 и 248 от РКИ

Член 98, параграф 3 от ДКИ

Насоки на ЕБО относно прехвърляне на значителен кредитен риск (EBA/GL/2014/05)

Насоки на ЕБО относно непряката подкрепа за секюритизационни сделки (EBA/GL/2016/08)

РКИ определя условията, при които се признава прехвърлянето на значителен риск (ПЗР) от институция инициатор. Насоките на ЕБО относно прехвърлянето на значителен кредитен риск разписват по-подробно процеса на признаване.

Институция инициатор, която е инициирала или възнамерява да инициира процеса на структуриране на секюритизационна сделка, за която смята:

- или да признае прехвърлянето на значителен риск съгласно член 243, параграф 2 или член 244, параграф 2 от РКИ, или
- да подаде заявление за разрешение съгласно член 243, параграф 4 или член 244, параграф 4 от РКИ,

следва да уведоми ЕЦБ за намеренията си най-малко три месеца преди очакваната дата на сключване на сделката в съответствие с [Публичните практически указания на ЕЦБ относно признаването на прехвърляне на значителен кредитен риск](#). Институциите инициатори следва също така да представят окончателната версия на документацията не по-късно от 15 дни след датата на сключването на сделката.

Въз основа на предоставената от институцията документация СНЕ подлага на оценка сделката и прехвърления на трети страни кредитен риск. Възможно е СНЕ да поиска от институцията да предостави друга информация, необходима за извършването на оценката на сделката, например конкретни характеристики на отделна сделка.

Тъй като условията за прехвърляне на значителен риск трябва да бъдат изпълнени по всяко време в срока на секюритизационната сделка, ЕЦБ също така извършва последователно прегледи на секюритизационните сделки, към които институциите инициатори прилагат ПЗР, за да определи капиталовите изисквания към тях. В случаите, в които институциите инициатори разчитат на количествените проверки, описани в член 243, параграф 2 или член 244, параграф 2 от РКИ, за да докажат прехвърлянето на значителен риск, ЕЦБ трябва да приеме индивидуално решение само когато секюритизацията вече не отговаря на условията за ПЗР. В случаите, в които институциите инициатори подават заявление за одобрение по член 243, параграф 4 или член 244, параграф 4 от РКИ, ПЗР се признава едва след като ЕЦБ приеме индивидуално решение.

Член 248, параграф 1 от РКИ налага обща забрана за непряката подкрепа за секюритизационни сделки, която се отнася до институции спонсори и институции инициатори, които са приложили член 245, параграфи 1 и 2 от РКИ или които са продали инструменти от търговския си портфейл, в резултат от което вече не се изисква да разполагат със собствен капитал срещу рисковете по тези инструменти.

В Насоките на ЕБО относно непряката подкрепа за секюритизационни сделки се описват подробно сделките, които надхвърлят договорните задължения на институция спонсор или институция инициатор. Значимите институции трябва да уведомят ЕЦБ за подобни сделки съгласно [Публичните практически указания на ЕЦБ относно информацията за сделки, които надхвърлят договорните задължения на институция спонсор или институция инициатор, в съответствие с член 248, параграф 1 от Регламент \(ЕС\) № 575/2013](#).

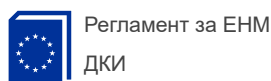
Въз основа на уведомленията, получени от значимите институции:

- ако институцията декларира наличието на непряка подкрепа, СНЕ проверява дали тя най-малко държи собствен капитал, съответен на секюритизираните експозиции, както ако не биха били секюритизирани (член 248, параграф 3 от РКИ);

- ако институцията декларира, че не е налице непряка подкрепа, СНЕ проверява нейната оценка и в случай на несъгласие изготвя проект на надзорно решение.

И накрая, ако институцията е предоставила непряка подкрепа в повече от един случай, ЕЦБ може да наложи и допълнителни мерки, предвидени в член 98, параграф 3 от ДКИ, като например забрана за прехвърляне на значителен риск в бъдеще.

4.9.5 Други официални искания за разрешение и уведомления

Наред с гореспоменатите искания за разрешение и уведомления РКИ и ДКИ предвиждат редица случаи, в които заявление или уведомление от страна на кредитна институция изисква решение или реакция от страна на ЕЦБ. Освен това е възможно официалните искания за разрешение и уведомления да са предвидени само в националното право. В този случай те изискват решение или реакция от страна на ЕЦБ, когато попаднат в обхвата на нейните задачи и са свързани с надзорна функция съгласно правото на ЕС. Като цяло, СНЕ отговарят за провеждането на целия процес.

При получаване на искане за разрешение от значима институция СНЕ проверява дали то се основава на релевантно законодателство и дали включва цялата необходима информация и документация. Ако е необходимо, от институцията се изисква допълнителна информация. След това СНЕ извършва оценка дали са изпълнени релевантните критерии, описани в РКИ, Регламента за ЕНМ, Рамковия регламент за ЕНМ и националното законодателство. В по-сложни случаи помощ предоставят хоризонталните и специализираните експертни звена в ЕЦБ. В окончателното решение могат да бъдат определени условия и/или задължения, свързани с одобряването на искането за разрешение.

4.10 Предотвратяване и управление на кризисни ситуации

Рамката на ЕЦБ за предотвратяване и управление на кризи предвижда своевременни и ефикасни ответни действия и позволява адекватно протичане на информацията преди и по време на криза. Освен това рамката позволява навременно вземане на решения в кризисни ситуации и при евентуално реструктуриране на банкови групи. Рамката за управление на кризи се състои от няколко етапа в зависимост от конкретното състояние на кредитната институция. Обхватът ѝ се простира от осигуряване на добра подготвеност за кризи в хода на текущия надзор до участие в решения за несъстоятелност на банки. Ролята на ЕЦБ в управлението на кризи при по-малко значимите институции е описана в раздел 5.4.

Диаграма 19

Рамка за предотвратяване и управление на кризи

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

4.10.1 Задължения на СНЕ

СНЕ в тясно сътрудничество с отдел „Управление на кризи“ отговарят за предотвратяването на кризи и за управлението им през различните етапи. Степента на участие на отдел „Управление на кризи“ зависи от състоянието на кредитната институция.

През целия процес той осигурява експертна подкрепа на СНЕ и споделя опит например по процедурите, определени в приложимата правна рамка, по оценката и привеждането в действие на плановете за възстановяване и по теми, свързани с реструктурирането. По-долу са описани различните етапи на предотвратяването и управлението на кризисни ситуации.

4.10.2 Подготовка за възстановяване и реструктуриране

Членове 3–5, 9, 13, 16, 18 и 30 от Регламента за ЕНМ

Членове 5–9, 10–18, 27–30 и 32 от ДВПБ

Членове 74 и 104 от ДКИ

Насоки на ЕБО относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса (EBA/GL/2015/03)

Насоки на ЕБО, определящи условията за вътрешногруппова финансова подкрепа (EBA/GL/2015/17)

Меморандум за разбирателство между ЕСП и ЕЦБ по отношение на сътрудничеството и обмена на информация

Планиране за възстановяване

При нормални обстоятелства една от задачите на ЕЦБ, изпълнявана от СНЕ съгласно рамката за управление на кризи, е да се осигури изготвянето и най-малко ежегодното актуализиране от значимите институции на подробни планове за възстановяване. Те се подлагат на анализ и преглед, особено що се отнася до надеждността и изпълнимостта на включените варианти за възстановяване. В контекста на планирането за възстановяване, ако установи съществени слабости в плана за възстановяване или пречки пред прилагането му, ЕЦБ има правото да изиска от поднадзорното лице да представи преработен план в кратък срок до три месеца. Ако в преработения план не са премахнати съществените слабости или пречки, ЕЦБ може да изиска от институцията да внесе в плана конкретни промени. Ако тези промени не поправят задоволително слабостите или пречките, ЕЦБ може да поиска от институцията да определи какви промени би могла да внесе в дейността си, за да подобри способността си да се възстанови в кризисна ситуация.

Като част от текущия надзор СНЕ непрекъснато наблюдават състоянието на поднадзорното лице, съобразявайки се с принципа на пропорционалност, и проверяват дали финансовото положение на институцията се влошава съществено при преминаване от нормална към кризисна ситуация. Отдел „Управление на кризи“ осигурява на СНЕ експертна подкрепа при оценките на плановете за възстановяване и при последващите действия, например чрез съставяне на практически указания по хоризонтални въпроси, осигуряване на последователна обратна информация към институциите и провеждане на сравнителни анализи.

Консултации, свързани с реструктуриране

СНЕ в сътрудничество с отдел „Управление на кризи“ имат консултативна роля по отношение на плановете за реструктуриране и оценките на възможността за реструктуриране, които провежда ЕСП. ЕСП се консултира официално с ЕЦБ по проектите на плановете за реструктуриране, а СНЕ предоставят помощ под формата на релевантна информация за целите на плановете за реструктуриране и оценките на възможността за реструктуриране. ЕЦБ и ЕСП поддържат и неофициални контакти, например в контекста на колегиите за реструктуриране, в които е представена и ЕЦБ. Освен това оценката на СНЕ служи за основа на отговора на ЕЦБ на иницирана от ЕСП консултация по предложение за предварителни вноски, които значимите институции трябва да плащат годишно в Единния фонд за реструктуриране.

Член 15 от ДВПБ

4.10.3 Установяване на влошаване на финансовото състояние

Влошаване на финансовото състояние

Когато бъде установено влошаване на финансовото състояние, СНЕ определя подходящото надзорно действие и засилва надзорната дейност по отношение на институцията (например като проведе допълнителни конкретни анализи, възложи проверки на място, увеличи броя на исканията за информация и данни и т.н.). По-специално, когато СНЕ забележи, че финансовото състояние на поднадзорното лице се влошава значително в кратък период или пък постепенно, очертавайки ясна тенденция, сътрудничеството му и обменът на информация с отдел „Управление на кризи“ се засилват. НКО участват посредством СНЕ.

Съобразно с приложимото законодателство и междуинституционалните споразумения като например меморандума за разбирателство между ЕЦБ и ЕСП, отдел „Управление на кризи“ в сътрудничество със СНЕ уведомява ЕСП за значителното влошаване на финансовото състояние на съответното поднадзорно лице или група и обменя с ЕСП мнения и опит.

Може да се използва специален образец за наблюдение на ликвидността, за да се събере минимален набор от информация за ликвидността, която е важна в кризисна ситуация. Образецът се тества с институциите веднъж годишно и се предоставя на ЕСП.

Необходимост от ранна намеса

Ако СНЕ установи, че финансовото състояние продължава да се влошава и трябва да се мисли за ранна намеса, сътрудничеството и обменът на информация между СНЕ и отдел „Управление на кризи“ се засилват. Сътрудничеството с ЕСП се засилва съгласно меморандума за разбирателство. СНЕ в тясно сътрудничество с отдел „Управление на кризи“ предоставя на вътрешния екип по реструктуриране (ВЕП) цялата налична информация, определена от ВЕП, необходима за актуализиране на плана за реструктуриране и за подготвяне на евентуалното реструктуриране на институцията. При поднадзорни лица с присъствие в държави членки извън еврозоната или в трети държави се осигурява контакт с надзорните колегии или други подобни мерки.

Определяне на институция като проблемна или с вероятност да стане проблемна

Когато прецени, че дадена институция е проблемна или с вероятност да стане проблемна, СНЕ заедно с отдел „Управление на кризи“ предлагат съставянето на специален екип за управление на кризи за институцията. Той изпълнява

Член 27 от ДВПБ

Членове 13 и 20 от РЕМП

координационна роля. Екипът се свиква от председателя и заместник-председателя на Надзорния съвет на ЕЦБ.

Ако ЕЦБ сметне за необходимо да определи дадена институция като проблемна или с вероятност да стане проблемна, тя се консултира предварително с ЕСП.

Съставя се група за наблюдение на високо равнище, която да проследи и установи евентуални ликвидни проблеми или затруднения, свързани с платежоспособността, при няколко значими и по-малко значими институции едновременно в случай на системна криза.

Координацията с органите на приемащата държава се осигурява посредством контакти с надзорната колегия или други подобни мерки. За констатацията, че институцията е проблемна или с вероятност да стане проблемна, се изпраща уведомление на ЕСП и, без излишно отлагане, на съответните органи на приемащата държава и органите за реструктуриране, на компетентните министерства, централни банки и схеми за гарантиране на депозитите, в съответствие с правната рамка.

Реструктуриране

При реструктуриране решенията се вземат главно от органите по реструктуриране, т.е. ЕСП и националните органи за реструктуриране (НОП). В този случай ЕЦБ (т.е. СНЕ и отдел „Управление на кризи“) има преди всичко консултативна роля. След като бъде определено, че дадена институция е проблемна или с вероятност да стане проблемна, екипът за управление на кризи координира в рамките на ЕНМ предоставянето на консултации на ЕСП/НОП на етапа на реструктурирането и предприемането на нужните последващи действия, т.е. лицензирането на мостова банка и отнемането на лиценза на остатъчната част на институцията, когато това е необходимо. СНЕ може да предостави допълнително консултация за евентуалните последици за бизнес модела при различните варианти на реструктуриране. Отдел „Управление на кризи“ координира взаимодействието с ЕСП и НОП.

4.11 Надзорни правомощия, мерки за привеждане в изпълнение и санкции

Член 124 от Рамковия регламент за ЕНМ

За целите на изпълнението на задачите, които са ѝ възложени по силата на Регламента за ЕНМ, ЕЦБ може да реши да предприеме едно или повече от следните действия за разрешаване на проблеми:

1. да използва надзорни правомощия;
2. да наложи пряко на поднадзорните лица мерки за привеждане в изпълнение или да поиска от националните компетентни органи да упражнят националните си правомощия за привеждане в изпълнение;

3. да наложи административни санкции или да поиска от НКО да открият процедура по налагане на санкции.

4.11.1 Надзорни правомощия

Член 9, параграф 1 и член 16
от Регламента за ЕНМ

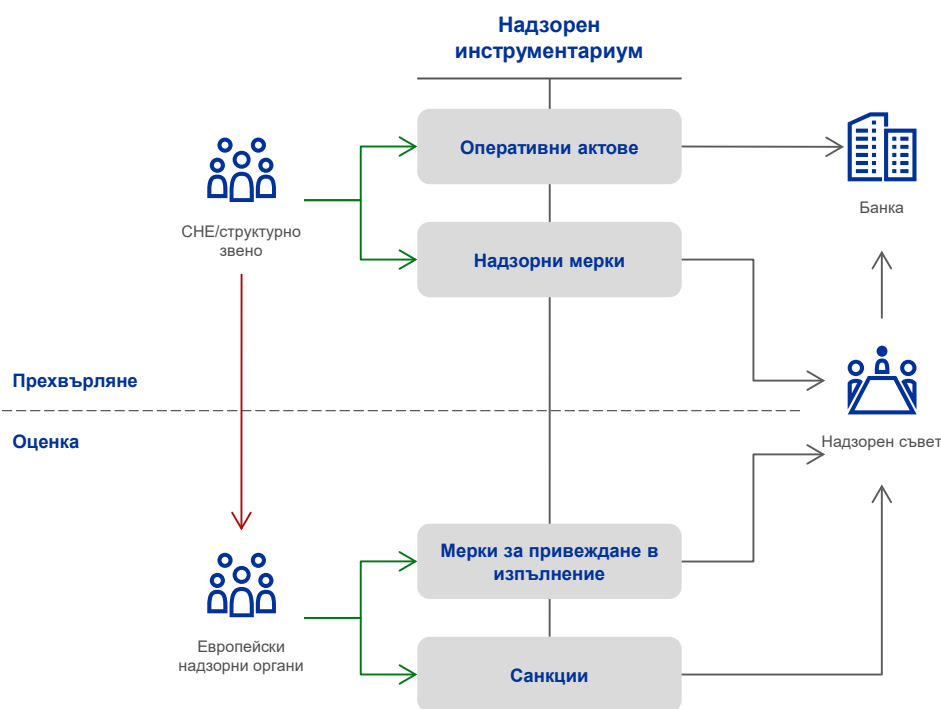
Член 64 от ДКИ

Без да се засягат други правомощия, които са ѝ възложени, ЕЦБ има право да изиска от значимите институции, финансовите холдинги и смесените финансови холдинги в участващите държави членки, както и от значимите клонове на институции от неучастващи държави членки, да предприемат на ранен етап необходимите мерки, в случай че: i) са нарушени надзорни разпоредби; ii) ЕЦБ разполага с доказателства, че такова нарушение ще настъпи през следващите 12 месеца; или iii) прилаганите от институцията уредба, стратегии, управление, култура, процеси и механизми и собственият ѝ капитал и ликвидност не осигуряват добро управление и покритие на рисковете.

Надзорните мерки имат за цел да разрешат всякакви проблеми, възникващи във връзка с поднадзорното лице. СЧЕ определят и предлагат подходящи надзорни мерки, които да бъдат приети съгласно процедурата за вземане на решения. Те подлагат на оценка възможните мерки, като разглеждат тяхната ефикасност (отчитайки знанията, капацитета и надеждността на органите на институцията и на другите засегнати служители), а също и тяхната инвазивност и пропорционалност, след което избират най-подходящата мярка, която би осигурила в разумен срок сигурността и стабилността на поднадзорното лице.

Диаграма 20

Разпределение на задачите между отдел „Привеждане в изпълнение и санкции“ и СНЕ/структурни звена

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Регламентът за ЕНМ включва неизчерпателен списък на възможните надзорни мерки, които СНЕ могат да предприемат. ЕЦБ може да предприеме и други мерки, като упражнява правомощия, предоставяни от национално законодателство или други пряко приложимо право на ЕС, по-специално регламенти на ЕС.

Когато фактите дават основание и за упражняване на правомощията за привеждане в изпълнение и/или налагане на санкции, съответните процеси могат да протичат успоредно. При извънредни обстоятелства, например евентуална кризисна ситуация, отдел „Управление на кризи“ се уведомява незабавно и участва в процеса.

Наблюдение на надзорните действия

Член 9, параграф 1 и член 16 от Регламента за ЕНМ

СНЕ отговарят за извършването на навременна оценка доколко поднадзорното лице изпълнява надзорните мерки, препоръки, изисквания, решения или други действия (например оперативни актове), наложени от ЕЦБ, и трябва да реагират своевременно при неизпълнение на тези мерки.

Наблюдението се извършва например след проверки на място, последващи писма, решения и препоръки на ЕЦБ, като включва и официални мерки, и текущи надзорни действия за изпълнение на надзорните очаквания на СНЕ.

Наблюдението над подобни надзорни действия гарантира, че поднадзорното лице ще постигне съответствие с регулаторната рамка и предприетите надзорни мерки и така ще бъде редуциран рискът институцията да изпадне в неплатежоспособност.

Ако поднадзорното лице не се съобрази с тези мерки, се обмислят допълнителни действия. Мерките, които могат да бъдат предприети, са разнообразни и варират от неофициална комуникация с поднадзорното лице или упражняването на допълнителни надзорни правомощия до мерки за привеждане в изпълнение или санкции.

4.11.2 Мерки за привеждане в изпълнение

Член 9 от Регламента за ЕНМ
Членове 25–35 и член 129 от
Рамковия регламент за ЕНМ
Регламент (ЕО) № 2532/98 на
Съвета относно
правомощията на ЕЦБ да
налага санкции

Мерките за привеждане в изпълнение се приемат от компетентен орган с оглед на това поднадзорното лице или друг субект да бъдат принудени да изпълнят регламент, транспониращо директива национално законодателство или решение, за да се осигури съответствие с регулаторни или надзорни изисквания. Мерките за привеждане в изпълнение са различни от надзорните правомощия, които имат за цел да осигурят предприемането от институциите на необходимите мерки на ранен етап, за да преодолеят проблеми, свързани с пруденциалните изисквания, заложи в приложимото право на ЕС.

Мерки за привеждане в изпълнение могат да се приемат от ЕЦБ и да се налагат на значими институции, в случаите на продължаващо неизпълнение на дадено задължение съгласно приложимото право на ЕС, включително надзорни решения или регламенти на ЕЦБ. Те могат да се налагат и на по-малко значими институции, когато приложими регламенти или решения на ЕЦБ налагат на тези институции задължения спрямо ЕЦБ. Отдел „Привеждане в изпълнение и санкции“ отговаря за мерките за привеждане в изпълнение и подготвя съответните цялостни проекти на решения, които се представят за приемане (вижте раздел 1.3).

Мерки за привеждане в изпълнение, които ЕЦБ прилага пряко

Периодични парични санкции

Измежду правомощията, възложени на ЕЦБ с Регламента за ЕНМ, за мярка за привеждане в изпълнение може да се смята налагането на периодични парични санкции. Периодичните парични санкции нямат за цел да накажат или възпрат поднадзорното лице или друг субект. Те се прилагат, когато нарушението продължава, за да се принуди поднадзорното лице или друг субект да изпълни нарушеното задължение.

В случай на нарушаване на регламент или решение на ЕЦБ могат да се наложат периодични парични санкции на значими институции, както и на по-

малко значими институции, когато съответните регламенти или решения на ЕЦБ налагат на по-малко значимите институции задължения спрямо ЕЦБ. Подобни периодични парични санкции трябва да бъдат ефикасни и пропорционални. Горната им граница е 5% от среднодневния оборот на ден за периода на нарушение за максимален период от шест месеца.

Тъй като приемането от ЕЦБ на решения, с които се налагат периодични парични санкции, и на решения, съчетаващи надзорно искане с налагането на периодични парични санкции, следва стандартната процедура, приложима за приемането на надзорни мерки от ЕЦБ, поднадзорното лице има право на изслушване.

Други инструменти, които ЕЦБ прилага пряко

Съгласно приложимата правна рамка и изключително за целта да изпълнява задачите си ЕЦБ има всички правомощия и задължения, с които разполагат НКО съгласно приложимото право на ЕС. По-специално, в случай на продължаващо нарушаване на приложимото право на ЕС ЕЦБ може също да приеме пряко мерки, които са в компетентността на НКО съгласно приложимото право на ЕС и които се смятат за мерки за привеждане в изпълнение по националното законодателство, чрез което се прилагат съответните директиви. ДКИ е сред основните източници на мерки за привеждане в изпълнение съгласно приложимото право на ЕС. Така например, в зависимост от транспонирането на ДКИ, в тази категория могат да се включат разпореждания за преустановяване и въздържане от нарушаващите действия.

Мерки за привеждане в изпълнение, които ЕЦБ прилага непряко

До степеня, която ѝ е необходима, за да изпълнява задачите си, ЕЦБ може също да изиска от НКО, посредством указания, да упражнят правомощията си за привеждане в изпълнение съгласно националното законодателство, различно от законодателството, с което се транспонират директиви на ЕС, съгласно условията, определени в националното законодателство, когато Регламентът за ЕНМ не възлага на ЕЦБ такива правомощия.

4.11.3

Санкции

Членове 9 и 18 от
Регламента за ЕНМ

Членове 120-137 от Рамковия
регламент за ЕНМ

Регламент (ЕО) № 2531/98 на
Съвета относно
правомощията на ЕЦБ да
налага санкции (ЕО/2532/98)

Санкцията е мярка, с която се наказва поднадзорно лице за неспазване на пруденциални изисквания. Тя е и възпираща мярка, тъй като заплахата от (имуществена) санкция и действителното използване на този инструмент стимулират поднадзорните лица и техните управители да не нарушават повече пруденциалните изисквания. ЕЦБ има правомощието да налага административни санкции съгласно член 18 от Регламента за ЕНМ.

Разпределение на правомощията за налагане на санкции между ЕЦБ и НКО

ЕЦБ може да налага имуществени санкции на значими институции, нарушаващи пряко приложимото право на ЕС, включително решения или регламенти на ЕЦБ. ЕЦБ може също така да налага санкции на по-малко значими институции за нарушения на нейни регламенти или решения, които възлагат на тези лица задължения спрямо ЕЦБ.

Що се отнася до значимите институции, когато нарушението е на национално законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС, когато нарушението е извършено от физическо лице или когато трябва да се наложи неимуществена санкция, ЕЦБ може да поиска от съответния НКО да започне приложимата процедура. НКО провеждат тези процедури и вземат решения за следващите от тях санкции в съответствие с приложимото национално законодателство.

Независимо звено за разследване

За да осигури спазване на пруденциалните правила и основаващите се на тях решения, ЕЦБ сформира независимо звено за разследване в отдел „Привеждане в изпълнение и санкции“.

Независимото звено за разследване отговаря за разследването на предполагаеми нарушения от страна на значими институции на пряко приложимото право на ЕС, включително на надзорни решения или регламенти на ЕЦБ.

То отговаря за провеждането на официални разследвания, за даването на право на изслушване на значимите институции и – в случаите, когато сметне, че следва да се наложи административна санкция – за изготвянето на предложение за цялостен проект на решение, предназначено за Надзорния съвет.

Когато действията по налагане на санкции трябва да се предприемат на национално равнище (т.е. става дума за нарушения на националното законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС, за извършени от физически лица нарушения или за необходимостта да се наложи неимуществена санкция), звеното за разследване изготвя предложение за цялостен проект на решение на ЕЦБ, с което от съответния НКО се изисква да започне процедурата.

Разследване

Когато съмнение за нарушение бъде отнесено до независимото звено за разследване, то има право да започне разследване. За тази цел то може да упражнява правомощията, възложени на ЕЦБ с Регламента за ЕНМ, т.е. да

изисква документи, да проверява счетоводните книги и документацията, да изисква обяснения, да задава въпроси и да провежда проверки на място. Звеното за разследване може също така да изисква информация от поднадзорното лице и от НКО, както и да отправя към НКО указания, с които изисква те да упражнят правомощията си за разследване по националното законодателство.

Въз основа на наличните доказателства звеното за разследване преценява дали е налице обосновано подозрение за евентуални нарушения. Ако заключи, че не е извършено нарушение или че доказателствата не са категорични, то закрива случая.

Изслушвания

След като завърши разследването си, звеното за разследване може да започне процедура за налагане на санкции, като изпрати на съответната значима институция предявените възражения. Значимата институция има възможност да представи становище по фактите, по възраженията, повдигнати от независимото звено за разследване, както и по предвидения размер на санкцията. Освен това независимото звено за разследване може да покани значимата институция на устно изслушване.

Санкции, които се приемат от ЕЦБ

ЕЦБ може да наложи имуществени санкции в размер до два пъти размера на реализираната печалба или нереализираната загуба в резултат на нарушението или до 10% от общия годишен оборот на значимата институция за предходната финансова година.

Когато определя подходящия размер на санкциите, ЕЦБ се ръководи от принципа на пропорционалност. ЕЦБ оценява тежестта на нарушението, както и всякакви утежняващи и облекчаващи обстоятелства в случая (напр. продължителност на нарушението, степен на отговорност, сътрудничество в хода на разследването, приети от значимата институция корективни мерки, предходни нарушения). Наложените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

Публикуване

Административните санкции, налагани от ЕЦБ, се публикуват на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор. Публикуването обаче може да бъде анонимизирано или забавено: i) когато се счита, че публикуването на лични данни е непропорционално; ii) когато публикуването би застрашило стабилността на финансовите пазари или текущо наказателно разследване; и iii) когато

публикуването би причинило непропорционални щети на засегнатите институции или физически лица.

4.11.4 Механизъм за докладване на нарушения

Член 23 от Регламента за ЕНМ

Членове 36-38 от Рамковия регламент за ЕНМ

ЕЦБ е разработила механизъм за докладване на нарушения („whistle-blowing“), който позволява на всеки, който добросъвестно има основание да счита, че е извършено нарушение на приложимото право на ЕС от поднадзорно лице или компетентен орган, да съобщи за това на ЕЦБ. Сигналът се третира като защитен доклад, т.е. всички лични данни както на лицето, което го подава, така и на лицето, за което се предполага, че е отговорно за нарушението, са защитени в съответствие с приложимите стандарти за поверителност и защита на данните, заложен в Регламент (ЕО) № 45/2001. Самоличността на лицето, което е изготвило защитен доклад, не се разкрива, без преди това да бъде получено изричното съгласие на това лице, освен ако такова разкриване е поискано със съдебно разпореждане с оглед на по-нататъшни разследвания или последващо съдебно производство.

Подаване на сигнал за нарушение

В ЕНМ има различни точки за достъп, където желаещ да подаде сигнал за нарушение може да изпрати доклада си.

1. Има канал за докладване на ЕЦБ посредством онлайн формуляр на уебсайта на банковия надзор на ЕЦБ. От него докладът попада направо в отдел „Привеждане в изпълнение и санкции“. Освен чрез този нарочен канал за предполагаеми нарушения може да се съобщи на ЕЦБ и с други средства, например писма.
2. НКО също разполагат с механизми за получаване на сигнали за предполагаеми нарушения.

ЕЦБ отговаря за сигналите, които се отнасят за значими институции и са свързани с предполагаеми нарушения на приложимото право на ЕС или на национално законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС, които се отнасят до възложените на ЕЦБ надзорни задачи. ЕЦБ също така отговаря за сигналите, които се отнасят до по-малко значими институции във връзка с предполагаеми нарушения на регламенти или решения на ЕЦБ, с които на тези институции се възлагат задължения спрямо ЕЦБ.

НКО отговарят за сигналите, които засягат предполагаеми нарушения, извършени от по-малко значими институции, различни от нарушения на регламенти или решения на ЕЦБ, с които на тези институции се налагат задължения спрямо ЕЦБ.

ЕЦБ и НКО си изпращат взаимно получените сигнали в зависимост от компетенциите си. Това става, без да се разкрива самоличността на изпратилия

съобщението, освен ако той не даде изричното си съгласие за това. ЕЦБ също така обменя с НКО информация за резултатите от проверката по сигналите, изпратени на НКО или получени от тях.

Оценка на докладите за нарушения и последващи действия

За да бъде подложен на по-нататъшна оценка, сигналът за нарушение трябва i) да е свързан с НКО, ЕЦБ или поднадзорно лице и ii) да се отнася до предполагаемо нарушение на приложимото право на ЕС или на национално законодателство, с което се транспонират директиви на ЕС.

Отдел „Привеждане в изпълнение и санкции“ подлага на оценка сигналите, които са в компетентността на ЕЦБ и, когато е приложимо, изпраща съдържащата се в тях информация на съответните СНЕ или други релевантни структурни звена на ЕЦБ, които да предприемат по-нататъшни действия.

4.11.5

Престъпления

Член 136 от Рамковия регламент за ЕНМ

Решение на ЕЦБ относно разкриването на поверителна информация в контекста на наказателни разследвания (ЕЦБ/2016/19)

Когато при изпълнение на задачите си по Регламента за ЕНМ ЕЦБ има основание да подозира, че може да е извършено престъпление, тя трябва да отправи искане до съответния НКО да отнесе случая до подходящите органи за разследване и евентуално наказателно преследване.

4.12

Оценяване на допустимостта и наблюдение на институционалните защитни схеми

Член 6, параграф 1 и член 6, параграф 5, буква в) от Регламента за ЕНМ

Член 113, параграф 7 от РКИ

Насоки на ЕЦБ относно принципите за координацията при оценката и наблюдението върху институционалните защитни схеми, които включват значими и по-малко значими институции (ЕЦБ/2016/37)

Ръководство на ЕЦБ относно подхода към признаването на ИЗС за пруденциални цели

Институционалната защитна схема (ИЗС) е дефинирана в РКИ като договорно или нормативно установено споразумение във връзка със задълженията, което защитава институциите, които участват в него, и по-специално осигурява тяхната ликвидност и платежоспособност, когато е необходимо, за да се избегне несъстоятелност. Компетентните институции могат, съгласно определените в РКИ условия, да освободят от определени пруденциални изисквания или да позволят известни дерогации за институции, които участват в ИЗС, както е посочено в [Ръководството на ЕЦБ относно подхода за признаването на институционални защитни схеми за пруденциални цели](#). Съгласно разпоредбите на РКИ компетентният орган може да разреши на кредитни институции да прилагат 0% рисково тегло към експозициите към контрагенти, които участват в същите ИЗС, с изключение на експозициите, представляващи елементи на базовия собствен капитал от първи ред, допълнителния капитал от първи ред и капитала от втори ред. Това е особено важна разпоредба във връзка с допустимостта на ИЗС за пруденциални цели.

Общите критерии, по които се оценява допустимостта на ИЗС, са изложени подробно в горепосоченото ръководство на ЕЦБ.

В някои случаи и значими институции, и по-малко значими институции, които са под банковия надзор съответно на ЕЦБ и НКО, са членове на една и съща ИЗС. В случай че бъде подадено заявление от нова ИЗС, която се състои от значими и по-малко значими институции, ЕЦБ и съответният НКО трябва да извършат съвместна оценка дали тази ИЗС е допустима за преференциалното третиране, предвидено в РКИ, и съответно дали компетентният орган може да даде на отделните ѝ членове свързаните с това разрешения и освобождавания. ЕЦБ и съответният НКО, който отговаря за прекия надзор над институциите, участващи в ИЗС, координират дейностите си по наблюдението, за да се осигури последователното прилагане навсякъде в ЕНМ на критериите за оценка на допустимостта на ИЗС и за съответните освобождавания. Този процес е описан подробно в горепосоченото ръководство на ЕЦБ.

5 Надзор над по-малко значимите институции

Политиката на Европейския съюз по отношение на пруденциалния надзор над кредитните институции следва да се изпълнява по съгласуван и ефикасен начин, така че единната нормативна уредба за финансовите услуги да се прилага адекватно към всички институции във всички засегнати държави членки и институциите да бъдат подложени на надзор с най-високо качество, в който не се намесват съображения от непруденциално естество. В този контекст ЕЦБ отговаря за ефективното и последователно функциониране на ЕНМ и упражнява надзор върху функционирането на системата въз основа на отговорностите и процедурите, заложи в Регламента за ЕНМ за ЕЦБ и НКО по отношение на значимите и по-малко значимите институции.

Макар че за прекия надзор над по-малко значимите институции отговарят НКО, тясното сътрудничество между ЕЦБ и НКО е от решаващо значение, за да може ЕЦБ да изпълнява задачата си за надзорно наблюдение. В това отношение ЕЦБ работи съвместно с НКО въз основа на разпределението на отговорностите, определени в Регламента за ЕНМ.

На ЕЦБ е възложена отговорността да провежда надзорно наблюдение, за да гарантира, че извършваните от НКО надзорни дейности са съобразени с най-високите надзорни стандарти, а също и с оглед на това да се засили последователността на надзорните резултати в ЕНМ. Така цялостната отговорност за упражняване на надзор над системата включва наблюдение над надзорните практики и стандарти, които НКО прилагат (вижте [раздел 5.1](#)), както и на надзора над по-малко значимите институции (вижте [раздел 5.2](#)).

Що се отнася до първото, ЕЦБ извършва цялостно надзорно наблюдение, като събира и обработва информация от НКО относно практиките и решенията им, както и информация за финансовото състояние на институциите под техен надзор съгласно процедурите, описани в Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ.

Що се отнася до второто, ЕЦБ изпълнява задължението си да упражнява надзорно наблюдение, като се съобразява подобаващо с принципа на пропорционалност. Така дейностите по надзорно наблюдение се извършват, като надлежно се вземат предвид рисковият профил на по-малко значимите институции и евентуалният ефект на отражение на забелязаните от НКО недостатъци върху цялостната стабилност на системата (вижте [раздел 5.3](#)). Това означава минимална намеса при по-малко значими институции, които са малки, добре управлявани и/или с по-ниска степен на въздействие. Намесата на ЕЦБ става по-силна с увеличаването на рисковия характер и/или потенциалното системно въздействие на по-малко значимите институции.

По-специално, взаимодействието между ЕЦБ и НКО може да се засили, когато:

- i) по-малко значимите институции са рискови и/или имат силно потенциално въздействие върху финансовата стабилност, ii) по-малко значимите институции се доближават до изпълнението на някой от критериите за значимост, които биха ги поставили под прекия надзор на ЕЦБ, и iii) по-малко значимите институции са изпаднали в кризисна ситуация, включително предвид на компетентността на ЕЦБ да приема решения в контекста на общите процедури.

Надзорното наблюдението върху функционирането на системата на надзора се извършва от генерална дирекция „Микропруденциален надзор III“.

5.1 Наблюдение над надзорните практики на НКО

Член 6 от Регламента за ЕНМ

Част VII от Рамковия регламент за ЕНМ

Членове 19–21, член 31, параграф 1, член 43, параграф 4, членове 52, 99, 100, 103 и 135 от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 30, параграф 2, член 30, параграф 7 и член 34, параграф 1 от Регламента за единния механизъм за реструктуриране (РЕМП)

ГД „Микропруденциален надзор III“ подпомага изграждането на обща надзорна култура в целия ЕНМ, за да осигури последователното му функциониране. Сътрудничеството между ЕЦБ и НКО е ключов елемент от тази дейност. За тази цел ГД „Микропруденциален надзор III“ поддържа институционални отношения с НКО и насърчава обмена на служители между НКО и ЕЦБ, както и между различните НКО. Тези отношения са под формата на многостранни форуми, в които участват всички НКО, двустранни посещения и контакти на управленско и техническо ниво.

Що се отнася до многостранните форуми, контактите на равнище висше ръководство се подпомагат чрез организирането на мрежа на високо равнище и на конференции, чиято цел е да подпомагат Надзорния съвет в изпълнението на задачите му, свързани с надзора над по-малко значимите институции. Колкото до отношенията на експертно равнище, те позволяват обсъждането в работни срещи и работни групи на конкретни технически теми.

Що се отнася до двустранните контакти, ЕЦБ насърчава поддържането им на текуща основа, както на равнище висше ръководство, така и на експертно равнище, с цел да се разрешават специфични за държавите проблеми, например посредством посещения на място, срещи в ЕЦБ или телеконференции.

Други форми на двустранни контакти са съвместните надзорни дейности и обменът на служители. За да допринесе още повече за последователното прилагане на високи надзорни стандарти и за да засили наблюдението си над системата, ГД „Микропруденциален надзор III“ координира обмен на служители между ЕЦБ и НКО или между различните НКО и може да си сътрудничи с НКО в контекста на проверките на място (вижте раздели 5.2 и 5.4), в съответствие с Регламента за ЕНМ. ГД „Микропруденциален надзор III“ определя важните области въз основа на заявки от страна на НКО и предприема подходящи инициативи според случая. НКО също предприемат инициативи и отправят предложения за сътрудничество в рамките на ЕНМ по отношение на надзора над по-малко значимите институции.

Тези инструменти допринасят за изграждането на обща надзорна култура. Те също така дават възможност на ЕЦБ да опознае надзорните практики и отделните (групи от) по-малко значими институции и техните сектори. Това създава основа за насърчаването на последователно прилагане на високи надзорни стандарти. Освен това те позволяват координиране и подкрепа за дейностите на НКО в рамките на целеви инициативи за сътрудничество, когато дадена държава е изправена пред затруднения в сектора на по-малко значимите институции и/или в надзора над него.

5.2 Разработване на стандарти за надзора над по-малко значимите институции

Член 3, параграф 4, член 4, параграф 3 и член 6 от Регламента за ЕНМ

ГД „Микропруденциален надзор III“ подлага на оценка надзорните практики на НКО с цел да идентифицира най-добрите от тях в тясно сътрудничество с НКО. Това може да приеме формата на обзор или тематичен преглед. В този контекст е необходимо да се вземат предвид особеностите на банковия сектор и, ако е уместно, правната рамка в различните държави. Ползвайки идентифицираните най-добри надзорни практики, ГД „Микропруденциален надзор III“ и НКО могат да разработят съвместни надзорни стандарти за надзора над по-малко значимите институции. В някои случаи тези съвместни надзорни стандарти са приложими както към значимите, така и към по-малко значимите институции и поради това изискват сътрудничество от страна на други структурни звена на банковия надзор в ЕЦБ.

Когато разработва съвместни надзорни стандарти за надзора над по-малко значимите институции, ГД „Микропруденциален надзор III“ взема предвид единната нормативна уредба на ЕС, която включва, наред с всичко останало, РКИ, ДКИ и техническите надзорни стандарти и насоките на ЕБО, като преценява дали следва да се разработи общо тълкуване и подход по отношение на по-малко значимите институции. По-специално, при разработването на съвместни надзорни стандарти се вземат предвид, от една страна, интересът към насърчаване на последователен подход към надзора над значимите и по-малко значимите институции и, от друга страна, необходимостта да се отчитат специфичните особености на по-малко значимите институции. Когато се разработват съвместни надзорни стандарти, трябва да се има предвид, че те трябва да бъдат прилагани в съответствие с националното законодателство. Използването на тези стандарти не засяга прилагането на приложимото право на ЕС и приложимото национално право.

Когато е подходящо и при съобразяване с принципа на пропорционалност, съвместните надзорни стандарти могат да се използват при приемането на правни актове на ЕЦБ в съответствие с Регламента за ЕНМ, който допуска ЕЦБ да приема правни актове, адресирани към НКО, съобразно които НКО изпълняват надзорни задачи и приемат надзорни решения по отношение на по-малко значимите институции.

След това ГД „Микропруденциален надзор III“ наблюдава как НКО прилагат съвместните надзорни стандарти и получава от тях обратна информация. Въз основа на това ГД „Микропруденциален надзор III“ докладва на НКО и на Надзорния съвет. Освен това тя може да предложи последващи действия, като например преразглеждане на съвместните надзорни стандарти или приемане на (обвързващ) правен акт на ЕЦБ, ако такъв още няма.

Миграция и прехвърляне на прекия надзор

Член 6, параграфи 4 и 7 и член 6, параграф 5, буква б) от Регламента за ЕНМ

Членове 67-69 от Рамковия регламент за ЕНМ

Част IV от Рамковия регламент за ЕНМ

Промяна в статута на институция от по-малко значима към значима може да настъпи в два случая: i) оценка за значимост; или ii) поемане на прекия надзор от ЕЦБ (вижте раздел 3.2). Първо, когато ЕЦБ, при редовната си оценка на значимостта на институциите или при извънредна оценка, установи, че по-малко значимата институция изпълнява някой от количествените или качествените критерии, определени в Регламента за ЕНМ и Рамковия регламент за ЕНМ, тя решава институцията да се счита за значима.

Второ, решението ЕЦБ да поеме прекия надзор може също да се окаже необходимо, за да се осигури последователното прилагане на високи надзорни стандарти. Следователно, в съответствие с Регламента за ЕНМ, ЕЦБ може по всяко време, по своя инициатива или по искане на НКО, да вземе решение да упражнява пряк надзор над една или повече по-малко значими институции, за да осигури прилагането на високи надзорни стандарти. Рамковият регламент за ЕНМ съдържа неизчерпателен списък от фактори, които ЕЦБ трябва да вземе предвид, преди да реши да поеме прекия надзор.

По правило, когато по-малко значима институция бъде класифицирана като значима и ЕЦБ реши тя да бъде под пряк надзор съгласно разпоредбите на Регламента за ЕНМ, за тази институция се сформира нов СНЕ. ЕЦБ определя началната дата, от която институцията ще бъде под неин пряк надзор, и следва процедурата, определена в Рамковия регламент за ЕНМ.

5.3

Осигуряване на аналитична и методологична подкрепа

Част IV и VII от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 96 от Рамковия регламент за ЕНМ

Член 6 от Регламента за ЕНМ

Регламент на ЕЦБ относно отчитането на надзорна финансова информация (ЕЦБ/2015/13)

ГД „Микропруденциален надзор III“ в сътрудничество с НКО разработва методологии, които имат за цел да приспособят разработения за значимите институции ПНПО подход към нуждите и специфичните особености на по-малко значимите институции. Тя провежда и анализ с фокус върху по-малко значимите институции като принос за секторното наблюдение и за идентифицирането на рискове.

Управляване на списъка на по-малко значимите институции

ГД „Микропруденциален надзор III“ отговаря за поддържането и актуализирането на списъка на по-малко значимите институции, който се публикува на [уебсайта на банковия надзор в ЕЦБ](#). Веднъж годишно ГД „Микропруденциален надзор III“ приканва НКО да извършат редовната оценка на значимостта на лицата под техен надзор по координиран, документиран и систематичен начин, за да обяви или потвърди статута им на по-малко значими или да вземе решение за евентуална промяна в него. Освен това ГД „Микропруденциален надзор III“ координира извънредните преразглеждания, за да поддържа актуален списъка на по-малко значимите институции според настъпилите промени в условията, или да прекласифицира дадена институция въз основа на конкретни, специфични и извънредни обстоятелства, например сливане на кредитни институции, за което е получено уведомление от НКО.

Определяне на равнище на приоритет на по-малко значимите институции

За ефикасното провеждане на надзорното наблюдение и за определяне на степента на намеса на ЕЦБ по-малко значимите институции се категоризират въз основа на присъщия им риск и на въздействието им, т.е. на това доколко застрашават финансовата стабилност. Целта е да се определи ред по приоритет на отделните по-малко значими институции, който ще се използва при разпределянето на надзорните ресурси в ЕНМ – както в НКО, така и в ЕЦБ. Степента на приоритет на всяка по-малко значима институция се изчислява най-малко веднъж годишно, като процесът се провежда съвместно от ГД „Микропруденциален надзор III“ и НКО. НКО участват пълноправно в процеса на класификация и в диалога с ГД „Микропруденциален надзор III“ и допринасят за определянето на общата методология, която се прилага към класификацията на по-малко значимите институции. Степента на интензивност на непрекия надзор над по-малко значимите институции от страна на ГД „Микропруденциален надзор III“ зависи от приоритетността на поднадзорните институции.

ПНПО за по-малко значимите институции в ЕНМ

Задължение на НКО е да проведат ПНПО за по-малко значимите институции, включително да им определят рейтинг, да направят оценка на техните ВААК и ВААЛ и да приемат окончателните решения от ПНПО. Все пак, за да се насърчава постигането на обща позиция и координиран подход в рамките на ЕНМ въз основа на най-високи надзорни стандарти, важно е НКО да прилагат съгласувана методология за ПНПО. В този смисъл методологията за ПНПО, която е разработена за значимите институции, се използва като основа и се преработва за по-малко значимите институции, като се вземат предвид принципът на пропорционалност и специфичните им особености. По-

специално, методологията включва различни степени на опростяване според приоритетността на по-малко значимите институции, определена в оценката на приоритета, така че адекватно да бъдат отразени принципът на пропорционалност и специфичните особености на по-малко значимите институции.

Идентифициране на рискове и уязвимости на системно равнище

Въз основа на надзорното отчитане и на други събрани данни и статистически бази данни, достъпни за банковия надзор в ЕЦБ, ГД „Микропруденциален надзор III“ извършва анализи и разработва система за идентифициране на рискове и уязвимости, свързани с по-малко значимите институции. Използвайки надзорни данни, ГД „Микропруденциален надзор III“ идентифицира по-малко значими институции или групи от тях, които са изправени пред повишен риск. Тя редовно оценява текущото състояние на риска въз основа на количествени оценки, които се извличат от набори от показатели, отчети и статистически модели.

Тези данни служат за различни цели, а в анализите се взема предвид и информацията от други дейности, извършвани от ГД „Микропруденциален надзор III“, като например секторното надзорно наблюдение. Анализите на ГД „Микропруденциален надзор III“ също така допринасят за съответните теми на политиките и за макропруденциалната работа на ГД „Микропруденциален надзор IV“ и ГД „Макропруденциална политика и финансова стабилност“.

5.4 Надзорно наблюдение над по-малко значимите институции и техните сектори

Член 6, член 12, параграф 1 и член 31, параграф 2 от Регламента за ЕНМ

Членове 96-98 от Рамковия регламент за ЕНМ

Насоки на ЕЦБ относно принципите за координацията при оценките и наблюдението върху институционалните защитни схеми, които включват значими и по-малко значими институции (ЕЦБ/2016/37)

Насоки на ЕЦБ относно подхода за признаването на институционалните защитни схеми за пруденциални цели (ЕЦБ/2016/38)

Без да се засяга отговорността на НКО за прекия надзор над по-малко значимите институции, ГД „Микропруденциален надзор III“ провежда основано на риска наблюдение върху надзора над по-малко значимите институции, извършван от НКО, и върху секторите на по-малко значимите институции, за да може да добие реалистична и навременна представа за функционирането на надзорната система в ЕНМ. Тя също така предоставя мнения по отделни надзорни случаи посредством уведомления за влошаване на финансовото състояние, а също и посредством общите процедури, своевременно и ефективно. В това отношение ГД „Микропруденциален надзор III“ работи в тясно сътрудничество с НКО и разчита на информацията от тях за провеждането на дейностите си по надзорно наблюдение. По този начин тя допринася за постигането на общата цел – съгласувани надзорни резултати и стабилност на банковия сектор в участващите държави членки. Освен това ГД „Микропруденциален надзор III“ извършва тематични прегледи с цел да идентифицира и разпространява високи надзорни стандарти. Дейностите

обикновено се извършват дистанционно, но в определени случаи ЕЦБ може да участва в проверките на място.

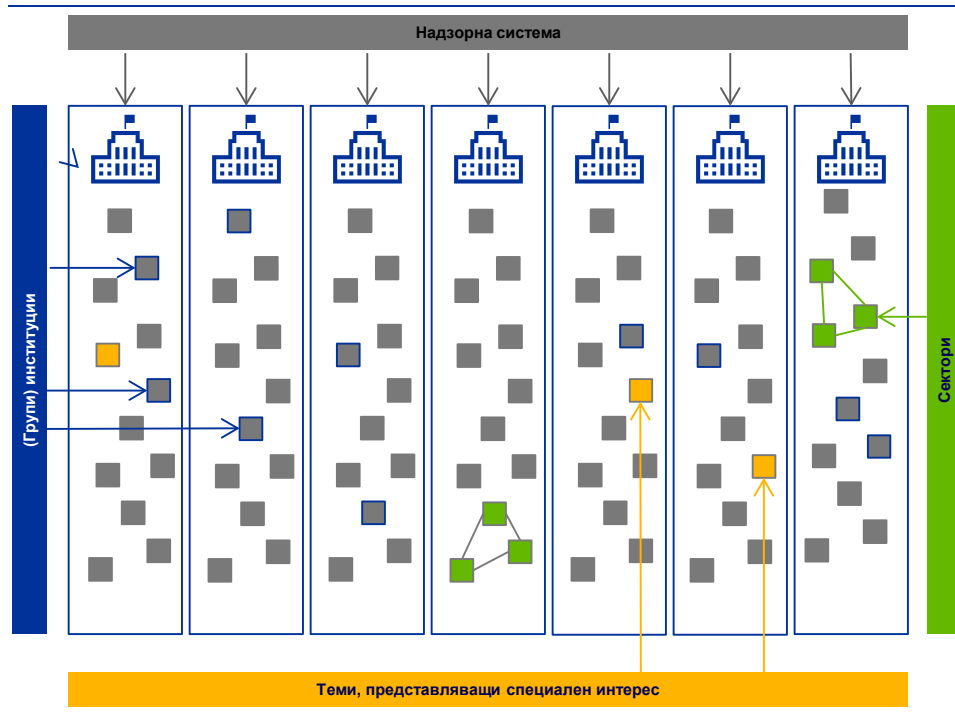
Интензивността на надзорното наблюдение над отделните институции и сектори е съобразена с основан на риска подход, в съответствие с принципа на пропорционалност. Този подход се опира на методологията за определяне на приоритетност, съгласно която по-малко значимите институции и техните сектори се подреждат според степента им на риск и системното им въздействие и така се определя разпределението на ресурсите за надзорно наблюдение. Дейностите по надзорно наблюдение се извършват под формата на редовни оценки, които се провеждат в тясно сътрудничество с НКО, за да се използват в максимална степен синергиите. Освен това за по-малко значимите институции с по-висок приоритет ЕЦБ извършва оценка на съществените надзорни процедури на НКО и на важните проекти на решения.

ГД „Микропруденциален надзор III“ упражнява наблюдение над надзора на по-малко значимите институции в три насоки, в тясно сътрудничество с НКО: наблюдение над конкретни институции, секторно наблюдение и тематични прегледи (вижте [Диаграма 21](#)).

При кризисна ситуация в по-малко значима институция, без да се засяга отговорността на НКО за управлението на кризи, е възможно по-тясно сътрудничество между тях и ГД „Микропруденциален надзор III“. За това трябва да се вземе конкретно решение, за да се осигури предприемането на необходими и своевременни действия от страна на НКО и за да могат да се разгледат в контекста на целия ЕНМ евентуалните последици за други институции.

Диаграма 21

Три измерения на надзорното наблюдение над по-малко значимите институции

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Осъществяване на надзорно наблюдение над по-малко значимите институции

За да може да наблюдава ефикасно надзора над по-малко значимите институции, ЕЦБ подлага на оценка информацията за отделните институции, получавана от НКО и от други източници, като съсредоточава вниманието си върху онези с висок приоритет, както и върху по-малко значимите институции, чието финансовото състояние се влошава. Надзорното наблюдение на ЕЦБ над по-малко значимите институции се извършва в тясно сътрудничество с НКО, като целта е да се осигури предприемане на пруденциални мерки от страна на НКО по отношение на всички съществени рискове в тези институции. Надзорното наблюдение, което ГД „Микропруденциален надзор III“ упражнява над по-малко значимите институции, предоставя и информация за ефективността на пруденциалния надзор и резултатите от него в ЕНМ и по този начин допринася за разработването на общи стандарти или съвместни надзорни стандарти. Генералната дирекция има ценен принос в националните надзорни оценки, внасяйки в тях общия поглед за целия ЕНМ.

Тясното сътрудничество с НКО, които запазват отговорността за прекия надзор над по-малко значимите институции, докато ЕЦБ изпълнява функцията на наблюдател на надзора, осигурява пълноценно използване на синергиите.

Осъществяване на надзорно наблюдение над секторите на по-малко значимите институции

Голям брой по-малко значими институции не са класифицирани като институции с висок приоритет. Макар това да означава по-ниско равнище на риск и по-слабо въздействие върху вътрешната финансова система, много по-малко значими институции са организирани по сектори. Заедно те могат да представляват риск и да окажат въздействие върху вътрешната финансова система. Целта на секторното надзорно наблюдение е да бъдат уловени ефекти на верижно разпространение и да се оцени дали практиката потвърждава усещането за подкрепа или споделяне на бреме в резултат от секторното споразумение и от евентуални, считани за полезни, надзорни механизми. Секторното надзорно наблюдение се извършва на текуща база.

В него се включват банките, които са тясно свързани, без да образуват група, и евентуално налагат надзорният орган да има системен поглед върху свързаните с по-малко значимите институции рискове. Тази тясна свързаност може да се дължи на споделянето на централизирани услуги, на споразумения за взаимна подкрепа или на други форми на сътрудничество. След като бъдат идентифицирани съответните сектори, важно е да се определи обхватът на информацията, която е необходима за доброто им опознаване, особено що се отнася до състоянието на рисковете в тях. Тази информация може да включва междуинституционални споразумения, от които следва групиране на банки със структури за взаимно подпомагане или споделяне на бреме.

ГД „Микропруденциален надзор III“ добавя стойност към националните надзорни анализи, като внася обща за целия ЕНМ перспектива, предоставяйки на НКО трансгранични референтни показатели и идентифицирайки секторни и системни рискове.

За определени поднадзорни лица, които са силно взаимосвързани, без да образуват група (например посредством институционални защитни схеми, вижте раздел 4.11), надзорното наблюдение над секторите на по-малко значими институции е важен елемент, чиято цел е да осигури ефикасно и съгласувано функциониране на надзорната система.

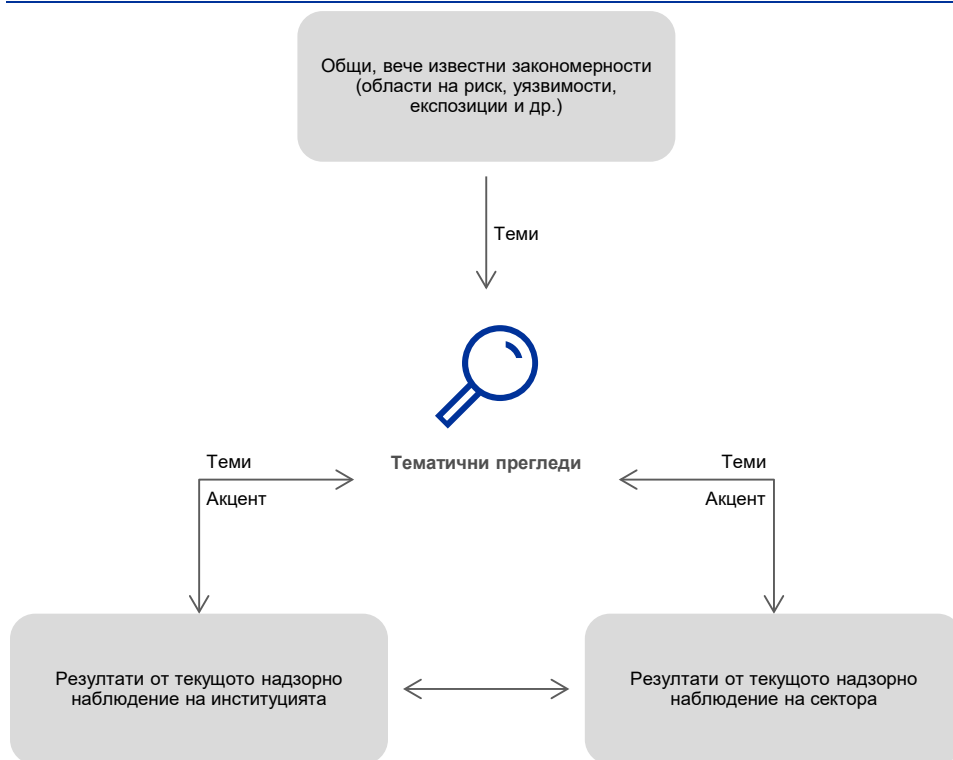
Осъществяване на тематични прегледи на по-малко значимите институции

Допълвайки редовната работа по институциите и секторите, тематичните прегледи се провеждат като целеви проекти, насочени към определени рискове или теми от особен интерес, които засягат всички банки или извадка от тях, евентуално в няколко държави. Трансграничното измерение позволява по-добро прилагане на референтни показатели в целия ЕНМ. Тези тематични прегледи се наричат още „задълбочени проучвания“. Те могат да се извършват дистанционно или, при определени обстоятелства, на място. Тематичните

прегледите се планират и извършват в тясно сътрудничество с НКО. При това се използват синергии със секторното надзорно наблюдение.

Диаграма 22

Тематични прегледи на по-малко значимите институции

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Оценка на уведомленията от НКО

Изпращането на уведомления за съществени надзорни процедури или решения на НКО има за цел да даде възможност на ЕЦБ да упражнява наблюдение над функционирането на надзорната система, да осигурява последователно прилагане на надзорната рамка и да налага високи надзорни стандарти на ранен етап на съществените надзорни процедури и проекти на съществени решения. Така се предоставя и информация за институционалното и секторното надзорно наблюдение на по-малко значимите институции (вижте по-горе).

Надзорното наблюдение, упражнявано от ЕЦБ, следва основан на риска подход, съобразен с принципа на пропорционалност, затова то се опира на методологията за определяне на приоритетност, съгласно която по-малко значимите институции се разделят според техния риск и системно въздействие на институции с висок и с нисък приоритет.

По отношение на проектите на съществени решения ЕЦБ изпълнява консултативна роля, като целта е да насърчава последователен и

висококачествен надзор. Тя може да посъветва НКО да подложи на по-нататъшна оценка определени аспекти на своя съществена надзорна процедура. За да бъде това възможно, ГД „Микропруденциален надзор III“ получава предварителни уведомления от НКО относно съществени процедури и проекти на съществени решения за всички по-малко значими институции с висок приоритет. За останалите по-малко значими институции НКО могат да уведомят ЕЦБ по собствена инициатива. Възможно е ЕЦБ да поиска от НКО да подложи на допълнителна оценка определени аспекти на съществената надзорна процедура, за която е получила уведомление, и да изпрати на НКО мнението си по проект на съществено решение, за който е получила уведомление.

ГД „Микропруденциален надзор III“ получава доклади за надзорното планиране на НКО, за надзорните им приоритети, за предприетите от тях надзорни мерки и за това как изпълняват надзорните си задачи по отношение на всички по-малко значими институции, независимо от определената им степен на приоритет. Все пак приоритетът се взема предвид, когато се определя обхватът на изискваната информация. Тези доклади заедно с извънредни искания за информация, изпратени до НКО, и с посещения в държавите дават възможност на ЕЦБ да извършва оценка дали висококачествените надзорни стандарти се прилагат последователно и да проверява дали съпоставими ситуации водят до съпоставими резултати навсякъде в ЕНМ. Въз основа на получената информация ГД „Микропруденциален надзор III“ докладва пред НКО и Надзорния съвет за надзорната дейност на НКО по отношение на по-малко значимите институции, с акцент върху отбелязания напредък към последователното прилагане на високи надзорни стандарти.

Освен това към НКО има други специфични изисквания за уведомяване, например когато финансовото състояние на дадена по-малко значима институция се влоши бързо и съществено, когато биват налагани административни санкции на по-малко значима институция, когато НКО извършва извънредна оценка на потенциалната значимост на по-малко значима институция или когато в списъка на по-малко значимите институции се внасят извънредни промени.

Тези изисквания за изпращане на уведомления се отнасят до всички по-малко значими институции независимо от поддръждането им по приоритет. Докато уведомленията за бързо и съществено влошаване на финансовото състояние на по-малко значима институция и за оценката на потенциалната значимост на по-малко значима институция се подават във всеки конкретен случай, уведомленията за наложени на по-малко значими институции административни санкции се изпращат веднъж годишно. Така предоставената информация помага на ЕЦБ да изпълнява задачата си за надзорно наблюдение.

Ролята на ЕЦБ в управлението на кризи при по-малко значимите институции

Отговорността за организирането и осъществяването на действията за управление на кризи, свързани с по-малко значими институции, е на НКО и на другите компетентни органи на национално равнище.

Като се има предвид разпределението на задачите в ЕНМ, случаите на управление на криза, засягащи по-малко значими институции, изискват засилен обмен на информация и координация между засегнатите НКО в качеството им на пряк надзорен орган за по-малко значимите институции и ЕЦБ като компетентен орган за решенията по общите процедури, като се отчита нейната функция за надзорно наблюдение. Ето защо, макар че НКО отговарят за вземането на надзорни решения и предприемането на действия при криза в по-малко значима институция, необходимостта от засилено сътрудничество възниква, когато наближи моментът на нежизнеспособност на институцията и критичното ѝ състояние налага тясна координация между ЕЦБ и НКО с оглед на необходимостта да се обсъди ликвидация или реструктуриране на банката, отговорността за отнемането на лиценза, оценката на придобиване или увеличение на квалифицирано дялово участие и издаване на нови лицензи (например за мостова институция).

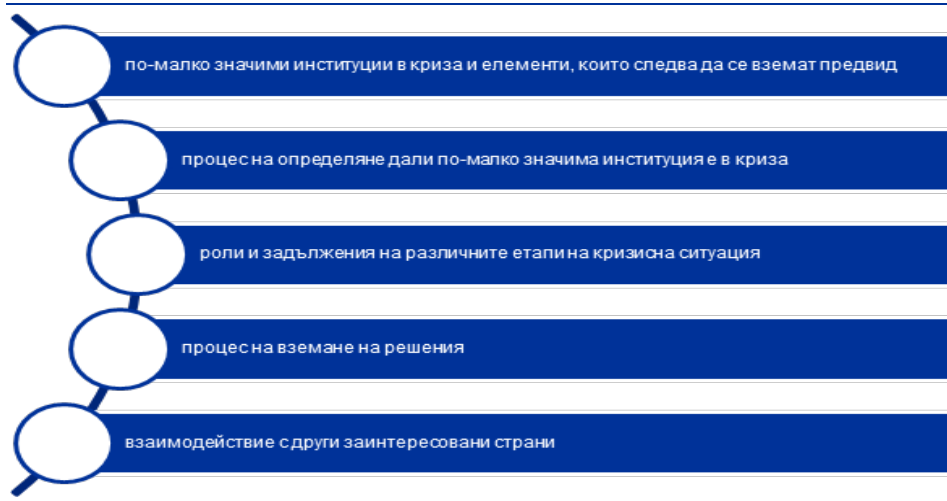
Сътрудничеството между НКО и ЕЦБ в областта на управлението на кризи има за цел да подпомогне НКО и ЕЦБ в съответните им задачи и да осигури наличието на необходимата информация, когато трябва да се вземат в кратък срок спешни решения.

Обменната информация и сътрудничеството между ЕЦБ и НКО са пропорционални на рисковете, които поражда по-малко значимата институция, и в тях се вземат предвид вече идентифицираните от НКО решения от частния сектор. Сред тях могат да бъдат и решения, идентифицирани в контекста на институционални защитни схеми, кооперативни споразумения за взаимна солидарност или друг вид доброволен фонд.

Органите на ЕНМ (т.е. ЕЦБ и НКО) и органите на ЕМП (т.е. ЕСП и НОП) си сътрудничат и споделят цялата информация, която им е необходима за изпълнението на съответните им функции (т.е. като органи, които отговарят за надзора над по-малко значимите институции, а ЕЦБ – като компетентен орган за общите процедури) в съответствие с Регламента за ЕНМ и Регламента за ЕМП. По отношение на общите процедури, които се откриват при управлението на кризи в по-малко значими институции, ЕЦБ също така си сътрудничи с отговорните органи за реструктуриране (вижте раздел 1.4.5 и раздел 3).

Диаграма 23

Рамка за сътрудничество между ЕЦБ и НКО при управлението на кризи в по-малко значими институции

Източник: Банков надзор в ЕЦБ

Участие в проверки на място

НКО отговарят за провеждането на проверките на място в по-малко значимите институции в съответствие с правото на ЕС (и, където е релевантно, с националното му транспониране) и с приложимото национално законодателство, със стандартите и методологията на ЕБО и със стандартите и процесите, които се спазват в ЕНМ.

За да насърчи още повече последователното прилагане на високи надзорни стандарти и да засили надзорното си наблюдение над по-малко значимите институции, ГД „Микропруденциален надзор III“ си сътрудничи с НКО в контекста на проверките на място в съответствие с Регламента за ЕНМ. В отделни случаи ЕЦБ може да дава принос в проверките на място в по-малко значими институции, като участва в инспекциите, предлага участието в надзорните екипи на членове от повече от един НКО или, при определени извънредни обстоятелства, като провежда собствени проверки.

Участието в проверките на място дава на ЕЦБ по-пълна представа за конкретната институция, за темите и рисковете, свързани с по-малко значимите институции. Така тя обогатява своите сравнителни оценки. ЕЦБ опознава по-добре начина, по който НКО провеждат надзора, насърчава се обменът на служители между НКО и се изгражда мрежа от надзорници на по-малко значимите институции. Като участва в проверките на място в по-малко значимите институции, ЕЦБ развива сътрудничеството си със съответните НКО и се уверява, че проверките на място се провеждат по най-високи стандарти и с най-подходящи ресурси.

Речник

Банков съюз

Един от градивните елементи за завършване на икономическия и паричен съюз, който включва интегрирана финансова рамка с единен надзорен механизъм, единен механизъм за реструктуриране на банки и единна нормативна уредба, включително и хармонизирани схеми за гарантиране на депозитите, които могат да прераснат в единна европейска схема за гарантиране на депозитите.

РКИ/ДКИ (ДКИ)

Регламент и Директива за капиталовите изисквания: [Регламент \(ЕС\) № 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници \(РКИ\)](#) и [Директива 2013/36/ЕС относно достъпа до осъществяването на дейност на кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници \(ДКИ\)](#). Често съкращението ДКИ се използва за позоваване съвместно на двата акта.

Надзорно решение на ЕЦБ

Правен акт, приет от ЕЦБ при упражняване на задачите и правомощията, възложени ѝ съгласно Регламента за ЕНМ. Негови адресати са едно или повече поднадзорни лица или поднадзорни групи, или един или повече други субекти. Той не е правен акт с общо приложение.

Правомощия за привеждане в изпълнение и налагане на санкции

Правомощия на ЕЦБ, които имат за цел съответно: i) да принудят поднадзорното лице или друг субект да спазват пруденциалните изисквания, т.е. привеждане в изпълнение; и ii) да накажат поднадзорното лице с имуществена санкция за неспазване на пруденциалните изисквания.

Европейски банков орган (ЕБО)

ЕБО е независим орган на ЕС, създаден на 1 януари 2011 г. с цел гарантиране на ефективно и последователно пруденциално регулиране и надзор в целия банков сектор на ЕС. Основната му задача е да допринесе за създаването на единна европейска нормативна уредба за банковата сфера с цел да се осигури единен набор от хармонизирани пруденциални правила в целия ЕС. ЕБО също така играе важна роля за насърчаване на сближаването на надзорните практики в целия ЕС и има за задача да оценява рисковете и уязвимостите в банковия сектор в ЕС.

Проблемна или с вероятност да стане проблемна

Едно от трите кумулативни условия, които определят дали органите за реструктуриране следва да предприемат действия за реструктуриране на кредитна институция. Член 32, параграф 4 от Директивата за възстановяване и реструктуриране на банки (ДВПБ) определя при какви условия се счита, че една кредитна институция е проблемна или има вероятност да стане

проблемна (това се определя от надзорен орган или орган за реструктуриране).

Вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК)

Стратегиите и процесите, които банките трябва да установят за постоянно оценяване и поддържане на размера, видовете и разпределението на вътрешния капитал, който считат за адекватен за покриване на рисковете със съответния характер и степен, на които са или могат да бъдат изложени. Компетентните органи правят преглед на ВААК в рамките на ПНПО.

Вътрешен анализ на адекватността на ликвидността (ВААЛ)

Стратегиите, политиките, процесите и системите, които банките трябва да установят за управлението и наблюдението на ликвидния риск и позициите, свързани с финансиране. Компетентните органи правят преглед на ВААЛ в рамките на ПНПО.

Вътрешен модел

Всеки подход за измерване и управление на риска, прилаган при изчислението на изискванията за собствен капитал, който е собствен на кредитната институция и изисква предварително разрешение от страна на компетентен орган, в съответствие с част трета от РКИ.

Съвместен надзорен екип (СНЕ)

Екип от надзорници, съставен от служители на ЕЦБ и НКО, който отговаря за надзора над значимо поднадзорно лице или над значима поднадзорна група.

Национален компетентен орган (НКО)

Официално признат от националното право публичен орган или структура, оправомощени по националното право да упражняват надзор над кредитните институции като част от действащата надзорна система в съответната държава членка.

Процедура при липса на възражения

Стандартен процес на вземане на решения, установен в Регламента за ЕНМ, за надзорните дейности на ЕЦБ. Надзорният съвет одобрява проекти на решения, които се предават за приемане на Управителния съвет. Решенията се считат за приети, ако Управителният съвет не възрази в рамките на определен срок, който не надхвърля десет работни дни.

Процедури по прилагането на единния европейски паспорт за извършване на дейност (паспортизиране)

Процедури, които се отнасят до свободата на установяване и свободата за предоставяне на услуги в други държави членки от която и да е кредитна институция, на която е издаден лиценз и е обект на надзор от компетентните органи в друга държава членка, при условие че тези дейности са предмет на лицензиране (съгласно разпоредбите на членове 33–46 от ДКИ).

Квалифицирано дялово участие

Дял в кредитна институция, който представлява 10% или повече от капитала

или от правата на глас или който дава възможност за упражняване на значително влияние върху управлението на тази кредитна институция.

Значимост

Критерият, който определя възлагането на надзорните задължения на ЕЦБ или на НКО в рамките на единния надзорен механизъм. Нивото на значимост на кредитните институции се основава на критериите, заложен в Регламента за ЕНМ и конкретизирани в Рамковия регламент за ЕНМ.

Единен механизъм за реструктуриране (ЕМП)

Механизъм, който започна да функционира пълноценно от 1 януари 2016 г. и с който се създават единни правила и единна процедура за реструктуриране на кредитни институции, установени в банковия съюз. Към него е създаден Единен съвет по реструктуриране – европейският орган по реструктуриране в банковия съюз, който работи в тясно сътрудничество с националните органи по реструктуриране на участващите държави членки. За целите на реструктурирането единният механизъм разполага с Единен фонд за реструктуриране.

Единна нормативна уредба

Единната нормативна уредба за банковата дейност има за цел да осигури единен набор от хармонизирани пруденциални правила, които трябва да бъдат съблюдавани от кредитните институции в целия ЕС. Наред със законодателството, изготвено от Европейския парламент и от Съвета на ЕС със съдействието на Европейската комисия, ЕБО има компетенциите да доразвие тази единна нормативна уредба и да наблюдава нейното прилагане.

Единен надзорен механизъм (ЕНМ)

Механизъм, състоящ се от ЕЦБ и националните компетентни органи на участващите държави членки, чието предназначение е да изпълнява възложените на ЕЦБ надзорни задачи. ЕЦБ отговаря за ефективното и последователно функциониране на този механизъм, който е част от банковия съюз.

Рамков регламент за ЕНМ

Регулаторната рамка, която определя по-конкретно практическите ред и условия за сътрудничеството между ЕЦБ и националните компетентни органи в рамките на единния надзорен механизъм съгласно разпоредбите на член 6 от Регламента за ЕНМ.

Регламент за ЕНМ

Правният акт, с който се създава единен надзорен механизъм за кредитните институции в еврозоната и евентуално за други държави членки на ЕС като един от главните елементи на банковия съюз в Европа. Регламентът за ЕНМ възлага на ЕЦБ конкретни задачи по политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции.

План за извършване на надзорни проверки (ПИНП)

В съответствие с член 99 от ДКИ банковият надзор в ЕЦБ приема всяка година

ПИНП за институциите, над които упражнява надзор. Планът определя основните надзорни дейности за всяка значима институция, които ще се извършват за наблюдение на рисковете и за справяне със слабостите. В него се посочват институциите, за които се планира да бъдат обект на засилен надзор. ПИНП за значима институция обхваща текущата надзорна дейност, проверките на място и проучванията на вътрешни модели.

Надзорен наръчник

Наръчник, в който са заложи общите принципи, процеси и процедури, както и методологията за надзора над значимите и по-малко значимите институции. В него са взети предвид принципите за функционирането на ЕНМ. Той описва процедурите за сътрудничество в рамките на ЕНМ и с органите извън ЕНМ.

Процес по надзорен преглед и оценка (ПНПО)

Процесът, който управлява надзорния преглед на значимите и по-малко значимите кредитни институции и определя дали (в допълнение към минималните изисквания) следва да се прилагат и допълнителни изисквания по отношение на собствения капитал, оповестяването или ликвидността, или други надзорни мерки.

Съкращения

АСП	Административен съвет за преглед	ТСИ	Технически стандарти за изпълнение
БКБН	Базелски комитет за банков надзор	СНЕ	Съвместен надзорен екип
ДВПБ	Директива за възстановяване и реструктуриране на банки	КЛП	Коефициент на ликвидно покритие
COREP	Общо отчитане на капиталовата адекватност	МР	Меморандум за разбирателство
ДКИ	Директива за капиталовите изисквания	НКО	Национален компетентен орган
РКИ	Регламент за капиталовите изисквания	НОК	Необслужван кредит
ЕБО	Европейски банков орган	НОП	Национален орган по реструктуриране
ЕЦБ	Европейска централна банка	P2G	Насоки по Стълб II
ЕОЗППО	Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване	P2R	Изискване по Стълб II
ЕСЦБ	Европейска система на централните банки	РТС	Регулаторни технически стандарти
ЕМС	Европейски механизъм за стабилност	ПИНП	План за извършване на надзорни проверки
ЕССР	Европейски съвет за системен риск	ЕСП	Единен съвет по реструктуриране
ЕС	Европейски съюз	ПНПО	Процес по надзорен преглед и оценка
FINREP	Финансово отчитане	ЕМП	Единен механизъм за реструктуриране
СФС	Съвет за финансова стабилност	РЕМП	Регламент за ЕМП
ВААК	Вътрешен анализ на адекватността на капитала	ПЗР	Прехвърляне на значителен риск
ВААЛ	Вътрешен анализ на адекватността на ликвидността	ЕНМ	Единен надзорен механизъм
ИЗС	Институционална защитна схема	SUBA	Система за надзорни банкови данни
		ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз

© Европейска централна банка, 2018 г.

Пощенски адрес 60640 Frankfurt am Main, Germany
Телефон +49 69 1344 0
Уебсайт www.bankingsupervision.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

PDF

ISBN 978-92-899-4506-6, doi:10.2866/9934, QB-04-19-099-BG-N